

Poslovno poročilo 2013

Vsebina

Splošni del 4

Predstavitev 5

Preteklost 6

Sedanost 8

Organizacijska in kadrovska shema 14

Razvojne smernice 18

Predstavitev vodstva 22

Predstavitev dejavnosti 23

Obseg dejavnosti 25

Posebni del 26

Umetniški ansambel 27

Izvedba programa 28

Programski sklop I 29

Premiere 29

Vitez železnega srca 30

Cyrano 34

Vselej ista zgodba 39

Alica v čudežni deželi 42

Piskač iz Hamelina 48

Maček z vrečo opotečo 52

Premislek ob premierah 56

Ponovitve naslovov iz preteklih sezon 61

Strategija ponovitev 63

Gostujoče predstave 68

Programski sklop II 69

Gostovanja 69

Mednarodna gostovanja 69

Mednarodne nagrade 71

Festivala 72

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije 72

Poletni lutkovni pristan 77

Razno 84

Razstave 84

Pedagoški program 88

Studio MaMa 92

Gostujoči dogodki 96

Javna prisotnost LGM 97

Dostopnost programa LGM 102

Ocena doseženih ciljev in rezultatov 105

Zakonske in druge pravne osnove 106

Dolgoročni cilji 107

Letni izvedbeni cilji 109

Kazalniki 114

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev 116

Splošna ocena 116

Programski sklop I 118

Premiere - izvedba 126

Ponovitve naslovov iz preteklih sezon - izvedba 119

Gostujoče predstave - izvedba 120

Načrt in realizacija - izvedba 120

Primerjava 2012 in 2013 - izvedba 121

Načrt in realizacija – obisk	121
Primerjava 2012 in 2013 – obisk	122
Distribucija prostorov izvedbe lastnega programa	123
Povzetek	123
Programski sklop II	124
Gostovanja	124
Mednarodna gostovanja	124
Festivala	126
Poletni lutkovni pristan 2011	126
Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije	127
Razno	128
Razstave	128
Pedagoški program	128
Načrti in realizacija – izvedbe	129
Načrt in realizacija – obisk	129
Primerjava 2012 in 2013 – izvedbe	130
Primerjava 2012 in 2013 – obisk	130
Gostujoči dogodki	131
Povzetek	132
Nepričakovane, nedopustne posledice	137
Ocena uspehov v primerjavi s prejšnjimi leti	138
Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja	139
Ocena učinkov poslovanja	141
Kadrovanje	142
Investicije	143
Zaključek	144

Splošni del

Predstavitev

Uradno ime	Javni zavod Lutkovno gledališče Maribor
Kratko poimenovanje	Lutkovno gledališče Maribor → LGM
Naslov	Vojašniški trg 2 A, 2000 Maribor
Telefon	02 22 81 970
Faks	02 22 81 978
Spletni naslov	www.lg-mb.si
Elektronski naslov	info@lg-mb.si
Matična številka	5103959000
Davčna številka	39815480
Vrsta dejavnosti	90.010 – umetniško uprizarjanje
Podračun UJP	02170-6030356767

Zakonske podlage za delovanje javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 22/04)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 33/10)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. list RS št. 77/07 – UPBI in 56/08, 94/09, 4/10, 20/11, 100/11)
- Odlok o proračunu Mestne občine Maribor za leto 2013 (MUV št. 4., 28. 2. 2013)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o proračunu Mestne občine Maribor za leto 2013 (MUV št. 17, 2. 10. 2013)
- Nacionalni program za kulturo 2012-2015
- Kulturni program Mestne občine Maribor 2007-2011
- Investicijski program Lutkovno gledališče v Minoritih (2008)
- Zakon o zavodih
- Zakon o javnih uslužbencih
- Zakon o javnih financah (Ur. list RS št. 79/99, 124/00, 79/01, 109/08, 49/09, 107/10, 11/11, 110/11)
- Navodilo o predložitvi letnih poročil pravnih oseb javnega prava (Ur. list RS št. 109/10)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju
- Zakon o uravnoteženju javnih financ (Ur. List RS št. 40/12 in 55/12)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (Ur. list RS št. 104/12)

Preteklost

Javni zavod Lutkovno gledališče Maribor (LGM) je bil ustanovljen z združitvijo dveh aktivnih ljubiteljskih lutkovnih gledališč v Mariboru – Lutkovnega gledališča KUD Jože Hermanko Maribor in Malega gledališča lutk DPD Svoboda Pobrežje – ki sta pred tem močno zaznamovali lutkovno ustvarjanje severovzhodne Slovenije v petdesetih in šestdesetih letih. Obe skupini sta gojili ljubiteljsko lutkovno dejavnost, ki je bila v Mariboru in po vsej SV Sloveniji v sokolskih društvih izredno aktivna že v predvojnem času.

8. decembra leta 1973 je prišlo do formalne združitve, 1973/74 je bila sezona ustanavljanja in priprave aktov, sezona 1974/75 pa šteje za prvo profesionalno sezono novoustanovljenega slovenskega lutkovnega gledališča za otroke. Vpis v sodni register se je izvršil leta 1975.

V tridesetih letih delovanja je bilo gledališče organizacijsko večkrat preoblikovano, dokler ni ob koncu avgusta 2004 Mestni svet Mestne občine Maribor na prvi seji jesenskega sklica sprejel **Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor** (MUV št. 22/04). Tako je ustanoviteljica javnega zavoda LGM postala Mestna občina Maribor.

Lutkovno gledališče Maribor je bilo ustanovljeno z namenom pripravljati in redno igrati lutkovne predstave za otroke tako v domači dvorani (podedovana je bila po Lutkovnem gledališču KUD Jože Hermanko, nahajala se je v 1. nadstropju zgradbe Mariborske knjižnice in prav tako v upravljanju tega zavoda) pa tudi po vsej Sloveniji in v zamejstvu. Z rastjo kakovosti se je večal tudi interes organizatorjev festivalov in Lutkovno gledališče Maribor je naglo postajalo tudi mednarodno prepoznavno, o čemer pričajo številna gostovanja na vseh kontinentih (razen v Avstraliji).

LGM je letno pripravilo od 3 do 4 premierne uprizoritve. Gledališče je vsako leto ponavljalo še do 18 predstav iz prejšnjih sezon, ki so ali železi repertoar lutkovne klasike ali pa zelo uspele in si jih trg želi; skupaj je bilo v koledarskem letu običajno zabeleženih okoli 350 izvedb v domači dvorani in na gostovanjih.

LGM je bilo do 31. 8. 2010 javni zavod z manj kot 20 zaposlenimi. Njegovo delovanje sta financirala Ministrstvo RS za kulturo (v deležu cca. 98,4 %) in delno (program mednarodnega lutkovnega festivala Poletni lutkovni pristan) Mestna občina Maribor (v deležu cca. 1,6 %).

Leto 2010 je bilo zagotovo prelomno v razvoju LGM, saj se je preselilo v nove prostore (naročnik prenove minoritskega samostana, kamor se je septembra 2010 preselilo Lutkovno gledališče Maribor, je Mestna občina Maribor, tudi večinski sofinancer projekta prenove poleg tedanjega Ministrstva za kulturo RS in evropskih strukturnih skladov), kar ni pomenilo le prostorske spremembe, temveč tudi vzpostavitev nove razširjene programske strukture, prenovo organizacijske sheme in zaposlitev večjega števila novih delavcev, vse v povezavi z novim načinom financiranja, ki bi omogočilo kakovosten razvoj lutkovnega gledališča v sodoben lutkovni center.

Rotovška nostalgija

Sedanjest

Lutkovno gledališče Maribor je s sprejetjem **Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor** z dnem 30. 12. 2010, MUV št. 33/10, (in posledičnim vpisom sprememb v sodni register) uradno preseljeno na nov naslov Vojašniški trg 2 A. Tam naseljuje minoritski samostan, kjer je bila izvedena rekonstrukcija in sprememba namembnosti obstoječega objekta za namene delovanja lutkovnega gledališča.

Prostori

Vrsta in velikost prostorov:

Klet	703,33 m ²
• Prostori za gledalce • Prostori za nastopajoče • Servisni prostori • Skladiščni prostori • Tehnični prostori • Komunikacije	149,07 125,45 107,99 98,12 151,52 71,18
Pritličje	952,81m ²
• Prostori za gledalce • Prostori za nastopajoče • Tehnični prostori • Komunikacije • Kavarna	395,01 290,89 12,61 142,03 117,93
Prvo nadstropje	593,60 m ²
• Prostori za gledalce • Prostori za nastopajoče • Servisni prostori • Skladišča in arhiv • Tehnični prostori • Upravni prostori • Komunikacije	112,77 40,58 107,90 2,49 25,58 151,23 177,64
Drugo nadstropje	521,24 m ²
• Enote za nastopajoče • Skladišča in arhiv • Tehnični prostori • Upravni prostori • Komunikacije	63,21 16,63 80,68 166,29 212,63
Skupno	2.888,91 m²

Opombe:

Fundus

Zaradi pomanjkanja skladiščnih prostorov v novem objektu (razlog: neukrotljiva podtalnica) LGM za skladiščenje opreme predstav uporablja prostore zunaj minoritskega kompleksa. Do avgusta 2013 v pritličju dotrajane zgradbe na ulici Gorkega 34 v (pre)skromni izmeri **540,52 m²**, ki jo je želela za bolj smiselne vsebine uporabljati Mestna četrt, zato so zahtevali izselitev gledališča. Prostor nekdanje samopostrežne trgovine je neogrevan, brez delujoče elektrike in tekoče vode, tudi brez sanitarij, zato zahteva popolno prenovo v primeru normalne uporabe. MOM je že od leta 2012 intenzivno iskala nadomestne prostore za fundus LGM in jih našla na območju nekdanje tovarne TVT Boris Kidrič.

MOM je 3. 7. 2013 sklenila najemno pogodbo s podjetjem Riedl CNC, d. o. o., in najela skladiščni prostor na naslovu Preradovičeva 40 v Mariboru v izmeri 1.060,00 m², od tega jih je LGM prejelo v brezplačno uporabo 800 m² za namen skladiščenja svoje opreme, 260 pa jih uporablja MOM za svoje potrebe. Pogodba št. 41001-0105/2012-25 med MOM in LGM o brezplačni uporabi najetega skladišča je bila podpisana 10. 10. 2013, LGM pa je selitev izvedlo do 20. 8. 2013. LGM prostor na Gorkega ulici MOM uradno predalo (vrnilo) 8. 1. 2014.

Pridobitev novega skladiščnega prostora pomeni za LGM bistven napredek in izboljšanje pogojev shranjevanja opreme: prostor je za cca. 250 m² večji od prejšnjega in mnogo višji, je suh in zračen, je varovan, vsebuje tudi sanitarni prostor in umivalnico, je dostopen s tovornim vozilom, celo uvozen, pred njim je varovano parkirišče (delno pokrito) za 6-7 vozil, kar omogoča brezplačno parkiranje dveh službenih vozil – zato odpadejo stroški najema dveh parkirnih prostorov v parkirnih hišah.

Kavarna

Zaradi slabe funkcionalnosti v minoritskem samostanu za javnost v letu 2013 še ni obratoval gostinski lokal, predviden v pritličju objekta v skupni velikosti 117,93 m². Problem je v neločljivi prostorski povezanosti lokala s preostankom gledališča, kar se morebitnim najemnikom zdi preveč tvegano za obratovanje, samo LGM pa glede na številčno šibke kadrovske kapacitete težko izvaja gostinsko dejavnost. Trenutno potekajo dejavnosti v smeri sodelovanja z zadrugo in družinska kavarna začne delovati 15. februarja 2014 po vzorcu: LGM izvaja program, zadruga pa gostinsko ponudbo in pomožne programske vsebine, in sicer na začetku samo ob sobotah med 9.00 in 19.00.

LGM kavarniški prostor uporablja za občasno izvajanje delavnic (v primeru zasedenosti Studia), razstavno dejavnost, pogostitve in festivalsko druženje.

Druga in tretja faza prenove minoritskega kompleksa

Po odpravi najbolj problematičnih pomanjkljivosti in napak po predaji objekta v uporabo (npr. toplotna in zvočna izolacija velikega odra, programiranje elektrike, električni pomik tehničnega mostu, varnostne in zaščitne ograje, utrditev klančine S dostopa, nujna dodatna osvetljava delovnih mest, preureditev ogrevanja vode idr.) se LGM spet nahaja na gradbišču, obdano od dveh delovišč – na Z strani objekta se zaključuje izgradnja zunanjske avditorije, na S pa potekajo arheološka izkopavanja v minoritski cerkvi. LGM je precej težko dostopno, urnik pa se sproti usklajuje z gradbenimi deli, pri čemer ima program LGM prednost, a spoštovanje dogovorov, temelječe na vnaprej posredovanem urniku, s strani gradbenega izvajalca je nedosledno.

Zaključek obeh faz je predviden v letu 2014, kar bo terjalo veliko pozornosti pri definiciji upravljanja in uporabe, da to ne bo pregloboko poseglo v redno delovanje gledališča in ogrozilo njegovo osnovno javno službo.

Minoritski samostan

Novi prostori LGM vključujejo dve dvorani, veliko s 182/273 sedeži in malo z 48/72 sedeži. Dvojno štetje pomeni število sedišč za otroke oz. za odrasle. Sistem klopi/dvosedov teoretično omogoča optimizirano 'polnjenje' avditorija.

Velika dvorana z velikim volumnom odrskega prostora ter najsodobnejšo scensko in odrsko opremo omogoča uporabo raznovrstne sodobne lutkovne in gledališke tehnologije, s tem pa lastno produkcijo in izvedbo morebitnih gostujočih t. i. velikih predstav.

Velika dvorana

Mala dvorana produkcijsko ni rentabilna (zaradi majhne kapacitete obiska), služi ponovitvam malih predstav iz preteklih sezon ter produkciji 'mobilnih' form. Predstavlja odličen testni prostor za uvajanje lutkovnega programa za odrasle in produkcijo manjših odrskih predstav, namenjenih izvedbi (tudi festivalskih) gostovanj.

Mala dvorana

Ob dvoranah je pomemben prostor **Studio**, ki služi izvajanju razširjenega pedagoškega programa, okroglih miz, posvetov, sestankov, razprav, bralnih vaj, tiskovnih konferenc idr. Pomeni sodoben in funkcionalno opremljen delovni prostor, ki zaradi svoje široke uporabnosti pogosto ne zadovolji vseh programskih potreb.

Lutkovne počitnice v Studiu

Delavnica senčnega gledališča v Studiu

Pogovori v Studiu

Tiskovna konferenca v Studiu

V letu 2012 smo kot javni prostor uvedli tudi kletni **Klub** – po mnenju projektantov naj bi dopolnjeval obratovanje kavarne, po našem mnenju pa je ustrežnejši za vnašanje dopolnjujočih programskih vsebin. Razen neudobnega vhoda in nenavadne soseščine toaletnih prostorov ga pri uporabi omejuje odsotnost kakršne koli tehnike. Sicer je prostor avtentično historičen – akustična obokana klet s funkcionalnimi sedišči lahko gosti eksperimentalne forme, npr. leta 2012 premierno uprizorjeno predstavo Proces.

Proces v Klubu

Leta 2011 je LGM prostor nekdanje kapele preuredilo v miniaturni lutkovni muzej, kjer so na ogled izbrane lutke in scenografije iz preteklih predstav LGM. Razstava izpolnjuje dva namena – prikazuje lutke skozi čas in hkrati predstavlja različne tehnologije, kar služi za osnovo izvajanja pedagoškega programa, poimenovanega Lutke na razstavi.

Lutkovno mestece

Funkcionalno in sodobno so opremljene tudi vse delavnice – scenografske v kleti in ostale v prvem nadstropju. S tem poleg popolnih pogojev za snovanje odrske opreme predstavljajo tudi odlične učne prostore za zainteresirane ustvarjalce in bodoče zunanje sodelavce gledališča.

Delavnica za izdelavo lutk

Kot mentorje LGM dodatno angažira zanimive lutkovne ustvarjalce, ki predstavljajo vrh v Sloveniji in v tujini (npr. Gregor Lorenci, Ivica Bilek, Tereza Venclová, Noriyuki Sawa idr.). Dosedanji vrh lutkovnega snovanja (poleg bunraku lutk v letu 2012) predstavlja kompleksen projekt izdelave marionet na dolgih navezavah za predstavo *Alica v čudežni deželi* v sodelovanju z Lutkovnim gledališčem Ljubljana leta 2013.

LGM na osnovi odlično opremljenih delavnic in vedno boljše usposobljenih mojstrov v njih sodeluje z Višjo šolo za oblikovanje materialov in Srednjo šolo za medijske komunikacije Maribor ter sprejme na prakso določeno število študentov in dijakov. Izmed teh se postopoma oblikuje vedno širši nabor možnih sodelavcev v lutkovni, šiviljski in scenski delavnici. LGM sodeluje tudi z Umetniško akademijo v Osijeku in Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani, za Univerzo v Mariboru pa smo sooblikovali dodiplomski študijski program lutkovnega gledališča.

LGM končno naseljuje en sam objekt – konec je odtujenosti upravnih pisarn od ustvarjalnih prostorov, delo teče nenehno povezanem prepletu vsebin, kar je za LGM močno spodbudno, predvsem pa nujno. Tako se vsak proces dejansko zmeraj razume kot neločljiv preplet različnih elementov, ki vodijo k istemu cilju.

Prenovljen minoritski samostan na Lentu

Tudi CGP odraža značaj gledališča - kombinacijo historičnega (samostan iz 12. st.) in sodobnega (lutkovno gledališče), igrivega, a ne otročjega (odgovorni in preiščeni lutkovni nagovori vseh generacij), novo pogumno estetiko, ki človeka omehča in nasmeji.

Tako nenavadna stavba na popolnoma nov in izviran način nagovarja raznovrstne obiskovalce. Je zahtevna, a gostoljubna. Topla, a kompleksna. LGM se v takih delovnih pogojih pospešeno razvija v smislu sodobnega evropskega in svetovnega lutkovnega središča ter postopoma dosega mednarodno primerljivo umetniško raven.

Organizacijska in kadrovska shema

Gledališče zaradi zahtevnosti programa in pestrosti izvedbe uresničuje program s pomočjo pogodbenih zunanjih sodelavcev – igralcev, predvsem pa izdelovalcev scenskih elementov, oblikovalcev, fotografov idr. Pogodbeni sodelavci so tudi umetniški ustvarjalci predstav: režiserji, likovniki, glasbeniki, lektorji, scenografi, kostumografi ...

Gledališče ima redno zaposlenih 24 delavcev: 8 igralcev, 5 tehničnih delavcev, 3 delavce v delavnici za izdelavo lutk in scene (eden v polovičnem obsegu), 1 gospodarja-upravnika objekta, 1 čistilko-kurirko in 6 delavcev uprave. V letu 2013 še 2 pomožna delavca iz programa javnih del.

Organizacijska enota	Delovno mesto	Število delavcev
<u>1. UMETNIŠKI ANSAMBEL</u>	dramski igralec	8
<u>Skupaj</u>		8
<u>2. TEHNIČNA SLUŽBA</u>	tehnični vodja	1
	oblikovalec svetlobe	2
	oblikovalec zvoka	2
<u>Skupaj</u>		5
<u>3. DELAVNICA</u>	oblikovalec lutk	1
	scenograf	0,5
	izdelovalec lutk, rekvizitov, kostumov in scene – inženir scenske opreme	1
	čistilka III / kurir III	1
	gospodar upravnika V	1
<u>Skupaj</u>		4,5
<u>4. UPRAVA</u>	direktor in umetniški vodja	1
	strokovni sodelavec za organizacijo in poslovanje	1
	poslovni sekretar VII/2	1
	organizator stikov z javnostmi in promocijo	1
	glavni računovodja VII/2	1
	blagajnik	1
<u>Skupaj</u>		6
<u>Vse enote LGM skupaj</u>		23,5
Dodatno v letu 2013	pomožni delavec (javna dela)	2
<u>Skupaj zaposlenih v LGM v letu 2013</u>		25,5

Opombe:

LGM z dovoljenjem ustanovitelja iz lastnih virov financira eno zaposlitev od 1. 1. 2011 – čistilka/kurir in eno od 1. 10. 2011 – lutkovni scenograf (polovični delovni čas). 15 zaposlitev financira MZK in 7 MOM.

Sistemizacija delovnih mest v LGM predvideva **33 zaposlitev** (investicijska pogodba celo **37!**), ki jih bomo skušali v prihodnosti pridobiti. Le polna zasedenost delovnih mest lahko omogoči optimalno izrabo čudovitega, a kompleksnega in zahtevnega prostora ter realizacijo načrtovanega programa kot ga predvideva investicijski projekt prenove minoritskega samostana in je želja vodstva zavoda. Trenutno je redno zaposlenih 23,5 delavcev, kar pomeni **71,2 % nujne zasedenosti**.

Kadrovski načrt predvideva postopno širitev, vendar trenutno ne na račun zadovoljevanja potreb po izvajanju osnovnega programa, temveč zaradi prevzemanja dodatnih obveznosti upravljanja novih prizorišč (avditorij in cerkev).

Največji primanjkljaj predstavljajo nezapolnjena, a sistemizirana delovna mesta v delavnici za izdelavo lutk, kostumov in scene: scensko-odrski mojster in inženir scenske opreme (skupno 4 nezasedena delovna mesta). Vendar se kot zmeraj bolj problematičen kaže tudi manko v umetniškem ansamblu in tehnični službi.

Zgodba o uspehu – vprašanje odločitve pristojnih

Lutkovno gledališče Maribor je v tem trenutku na dobro zastavljeni razvojni poti. Nov začetek lahko pomeni uspešno zgodbo, a zato morajo biti programske (ter organizacijske in finančne!) smernice jasne, ustvarjalna vodila pa: strokovnost, lepota, kakovost, raznolikost, raznovrstnost, sporočilnost, učinkovitost, komunikativnost. Program lahko snuje in izvaja zavod, a pristojni odločujoči prevzemajo odgovornost za njegovo izvedljivost na osnovi finančnih odločitev.

Predstave

Programska shema je zastavljena celovito, strokovno, umetniško prepričljivo in ambiciozno, privlačna pa za čim širši krog obiskovalcev Lutkovnega gledališča Maribor. Ni zgolj nizanje posameznih naključnih vsebin, pač pa celovit načrt, izhajajoč iz osnovne usmeritve gledališča – centra sodobnega lutkovnega ustvarjanja.

Sezono sestavljajo premiere, povezane v konceptualno celoto, po sledečem premišljeno izdelanem starostnem ključu: 3 otroške predstave, 1 mladinska, 1 predstava za odrasle. Med predlogami vsaj: 1 klasika, 1 avtorska, 1 sodobna slovenska, 1 iz svetovnega vrha. Poudarek je na preizpraševanju lutkovnega medija ter vključevanju klasičnih lutkovnih tehnologij na eni strani ter sodobnih lutkovnih pristopov na drugi.

Pestro produkcijo in hkrati širši postproduksijski prostor si gledališče zagotavlja s postopno vpeljano koproduksijsko politiko (npr. Športniki, Moment, MG Ptuj, LG Ljubljana), ki lahko vnese element presenetljivosti, pa tudi povečano postprodukcijo. Predstave ohranjamo na programu, dokler je po njih povpraševanje, vendar v duhu kadrovske stiske skušamo ne preseči mejo 15 ponovitev iz preteklih sezon.

Predstave so namenjene najširšemu krogu gledalcev vseh starosti (v veliki večini najmlajšim), hkrati pa del produkcije cilja na zahtevnejšo gledališko publiko. S tem se utrjuje vloga lutkovnega gledališča v prostoru slovenske profesionalne gledališke produkcije.

Posebno zahtevna naloga je nagovarjanje mladostnikov/srednješolcev, ki izgubljajo stik z gledališčem in potrebujejo njim privlačne in zanje koristne gledališke vsebine na prehodu v odraslost. Iz tega izhaja nujna oblikovanja rednega abonmajskega programa.

Del produkcije je še vedno fleksibilen in tako prilagojen potrebam gostovanj. To omogoča produkcija v mali dvorani. Velika dvorana postaja prostor ustvarjanja velikih lutkovnih predstav s pomočjo privlačne sodobne odrsko-scenske tehnologije, ki jo veliki oder premore v izobilju. Tako razširjena produkcija potrebuje tudi dobro zastavljeno in učinkovito politiko festivalskih gostovanj.

Festivali

Poletni lutkovni pristan (PLP) ostaja mednarodni poletni lutkovni festival, lokacijsko se umešča na Lent k novemu gledališču. Vzpostavlja se strokovna selekcija, ki v program uvršča le najboljše prijavljene predstave. Tak lahko pomeni tudi vez z izbrano nacionalno lutkovno produkcijo. PLP vključuje še dodatne vsebine – delavnice, seminarje, razstave.

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije se izvaja v LGM septembra vsako liho leto. Kot izvajalec LGM (v tesnem sodelovanju z ULU) zagotavlja najboljše pogoje za izvedbo festivala ter ga tako utrjuje kot prerez najboljše dvoletne nacionalne lutkovne produkcije, platformo strokovne izmenjave in primerjave ter s pomočjo natančno oblikovanega 'show case-a' s premišljeno povabljenimi tujimi gosti možnost širše (tudi mednarodne) prepoznavnosti.

Studio

Del dodatnega programa LGM namenja raziskovanju in eksperimentu. Studio je hkrati prostor povezovanja z nevladnimi organizacijami lutkovne usmeritve (npr. Moment, Teatro Matita, Športniki, DAMU, NoriSawa Art Theatre), v njem pa lahko kot rezultat procesnega raziskovanja nastajajo dovolj prepričljive lutkovne predstave z bolj alternativno usmeritvijo, česar redni repertoar javnega zavoda morda ne prenese, za razvoj lutkarstva pa je nujno.

Kulturno-vzgojni program

LGM razvija skrbno premišljen program delavnic in izobraževanj za skupine in posameznike, za otroke in odrasle. Cel sklop pedagoškega programa je razdeljen na posamezne programe:

- za skupine 101 lutkovna fizika in Za zaveso
- za odrasle (tudi učitelje in mentorje) kompleksen lutkovni seminar
- za oboje Lutke na razstavi in Časovno okno ter sklop glasbenih vsebin
- občasne aktualne delavnice kot razširitev repertoarnega programa
- lutkovne počitnice
- pogovore po predstavah za odrasle
- poslušalnice radijskih iger

Razstave

Sem šteje tudi oblikovanje in obnavljanje vizualno privlačne in vsebinsko strokovne stalne muzejske razstave lutk s poudarkom na prikazu lutkovnih tehnologij in faz v procesu ustvarjanja lutkovnih predstav.

Zelo lepo sprejete so občasne razstave kot dodatna ilustracija ustvarjalnih procesov posameznih predstav. Del razstavne dejavnosti se veže na oba festivala, ki ju izvaja LGM.

Publikacije

Program se postopno podpira z različnimi publikacijami, ki imajo dodatno informativno in motivacijsko vrednost. Prvi so interaktivni gledališki listi s povezavo na domačo spletno stran, ki vključuje dodatne informativne vsebine, povezane s predstavami, ter predloge za dodatno pedagoško delo ob ogledu predstav.

Sezonska knjižica je privlačna, razumljiva, informativna, hkrati izraža koncept sezone.

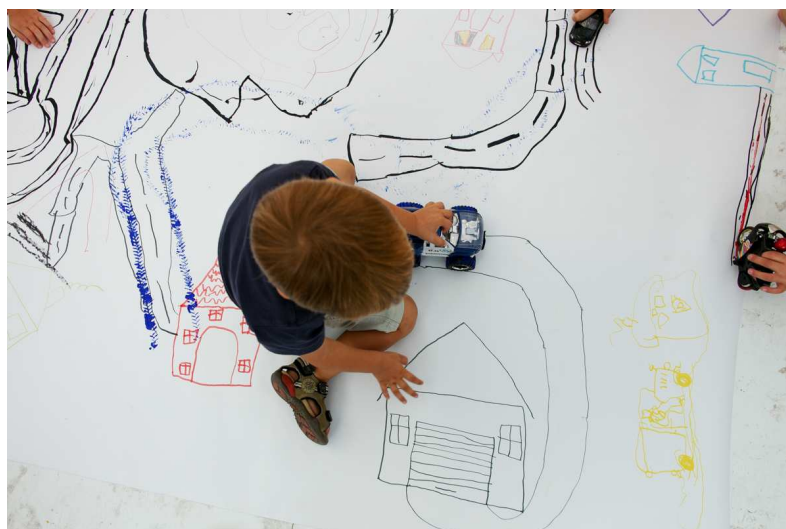
Izdajamo dodatne vzgojno-izobraževalne publikacije, npr. gledališki bonton, predstavitev poklicev v lutkovnem gledališču, brošura o muzejski razstavi lutk.

Sčasoma vzporedno s predstavami dodajamo zvočne in video- posnetke predstav, ne kot komercialno, temveč kot predstavitevno gradivo.

Po tri predstave v sezoni posnamemo za otroški program TV SLO.

Sklep

Želimo ustvariti prijetno in sodobno lutkovno gledališče, ki skozi ustvarjalno domišljijo in z dobro organizacijo vsebin premišljeno nagovarja gledalce vseh starosti in zahtevnosti.

Kam gredo tovarnjaki spat?

Razvojne smernice

Splošno

Z novo javno in celostno podobo v novih prostorih na privlačni lokaciji na Lentu ob Dravi se LGM lepo vključuje v celostno kulturno-zgodovinsko podobo mesta. Vidik prostorske identitete tako ne sme biti zanemarljiv – pomembne so tudi dodatne/dopolnilne programske vsebine (razstave, vodeni ogledi samostana in gledališča, premišljeno zastavljen sklop pedagoškega programa, eksperimentalni studio), saj se lahko mikaven prostor odpira tudi zunaj osnovnih uprizoritev in postaja točka, ki jo siceršnji obiskovalci LGM, pa tudi drugi, obiskujejo podobno kot ostale znamenitosti starega mestnega jedra. Prav tako je v tem oziru pomemben čim prejšnji zagon kavarniškega programa.

Kadrovske zadeve

Do konca izvedbe projekta preoblikovanja LGM skladno s selitvijo v nove prostore število zaposlenih z 22 v letu 2010 postopoma raste (na 24 v letu 2011 ter 25,5 v 2012 in 2013), in če se ta rast ustavi, lahko resno ogrozi delovanje gledališča, saj maloštevilen kolektiv ne bo kos predpisanemu programu (ki temelji tudi na zahtevah investicijskega projekta prenove samostana).

Zaradi spremembe tehničnih pogojev dela po preselitvi je bistvena reorganizacija tehničnega sektorja z dodatnimi zaposlitvami strokovnega kadra ter stalnim izobraževanjem in usposabljanjem obstoječega. S tem mislimo predvsem na odgovorno in spretno upravljanje nove scenske in odrske tehnologije ter nadziranje in upravljanje elektronsko krmiljenih sistemov. Izvajamo in dopolnjujemo načrt stalnega izobraževanja kadrov na podlagi ustrezne tehnične dokumentacije.

Dodatni kader bo potreben tudi v delavnicah za izdelavo lutk in scene. Sedaj LGM rešuje trenutne naloge s pomočjo zunanjih programskih sodelavcev, vendar je nujno redno zaposliti dodatne strokovnjake, ki bodo kos večjim in zahtevnejšim scenskim tehnologijam. Angažiranje vrhunskih strokovnih sodelavcev sedaj pomeni tudi najučinkovitejšo obliko izkušenskega učenja za zaposlene. Vpeljali smo sistem s pomočjo mojstrov, ki gostujejo v LGM kot zunanji sodelavci projektov in mentorji hkrati (npr. Lorenci, Bilek, Junaković, Venclova, Sawa idr.). Na ta način želimo vpeljati mednarodno razširjeno mrežo sodelavcev in tako pridobiti ustrezno usposobljen kader, ki ga v Sloveniji tako rekoč ni, saj za zdaj še ni mogoče pridobiti formalne izobrazbe na področju scenografije lutkovnega gledališča.

Za umetniška dela pri postavitvah predstav bo LGM tako kot do sedaj tudi dalje angažiralo ustrezne zunanje sodelavce na osnovi pogodb, odvisno od potreb posamezne uprizoritve. Enako zaposlitveno politiko bo izvajalo z zunanjimi sodelavci s specifičnih področij. Specializirane igralce pa je LGM v osnovi že pridobilo, kar je nujno predvsem zaradi razširitve in kakovostnega dviga dosedanjega repertoarja po preselitvi v nove prostore. Nova repertoarna strategija bo seveda zahtevala ustrezno usposobljen igralski ansambel, zato je nujen sistem stalnega strokovnega izobraževanja, namenjenega možnim zunanjim sodelavcem, predvsem pa lastnemu kadru (npr. animacijske delavnice različnih lutkovnih tehnik in tehnologij).

V skrbi za ustrezno strokovno usposobljen igralski kader se je LGM povezalo s praško DAMU (v LGM je zaposlena ena diplomantka), smer alternativno in lutkovno gledališče, z ustrezno ljubljansko umetniško akademijo (v LGM sta zaposlena dva njhova diplomanta) ter z osiješko umetniško akademijo (v LGM je zaposlena ena diplomantka), smer igra in lutkarstvo. Hkrati se LGM močno angažira pri oblikovanju študijskega programa na področju lutkovnega gledališča na pobudo Univerze v Mariboru. Praktično pa se vpogled v inovativno študentsko ustvarjanje zagotavlja tudi s spremljanjem alternativnih lutkovnih projektov, kot sta recimo Lutkovna okupacija (Solce) in festival alternativnega gledališča Prestopi v organizaciji gledališča Moment (Petrovič).

Produksijske smernice

Glede na trenutno priznani koeficient večinskega sofinancerja delovanja LGM, ministrstva za kulturo, LGM števila premier in ponovitev ne bo širilo, raje se bo usmerjalo v kakovostno rast. Novi razkošni prostori namreč zlahka nastavljajo past nezmerne širitve, ki lahko v nadaljevanju resno ogroža programsko kakovost. A trenutna obveza vseeno šteje šest sezonskih premier.

Repertoar je koncipiran kot jasna celota, razgibana na račun raznovrstnosti kakovostnih umetniških zamisli ustvarjalcev. Tako zasnovana sezona premišljeno senzibilizira gledalce in jih nagovarja s primerno gledališko estetiko, temelječo na raziskovalnem pristopu. Ta vpeljuje različne lutkovne tehnologije in estetike, preverja mejne gledališke prakse in ponuja raznovrstne žanrske izraze. Pomembno je predstave vnaprej jasno definirati glede na ciljno publiko in zagotoviti dovolj privlačen program za vse starostne skupine.

LGM skuša preseči značaj samo otroškega gledališča in vpeljuje kompleksen lutkovni program za širše občinstvo. Postopoma uvaja tudi abonma za odrasle gledalce. Otroško publiko pa upošteva smrtno resno –otrokom skuša zastavljati zahtevna vprašanja in jih tako usmerjati v kompleksno razmišljanje o sebi in o svetu. To se zdi pomembno vzgojno vodilo, ki skozi estetiko pomaga pri razvoju zdravih, zahtevnih in kritičnih državljanov.

Kot posebna problemska prioriteta je zastavljen razvoj t. i. družinskih predstav, ki naj bi nagovarjale vse 'družinske člane'.

Organizacijsko je primeren tudi sistem koprodukcij. Možne koprodukcijske partnerje vidimo v SNG Maribor, Lutkovnem gledališču Ljubljana in drugod. Veliko idejnih obogatitev pa si ometamo iz sodelovanja z nevladnimi organizacijami gledališke in lutkovne usmeritve (npr. Moment, Teatro Matita, Zapik, Bufeto) pa tudi s preverjenimi partnerji iz tujine (npr. Športniki, NoriSawa Art Theatre, Buchty a loutky). Vendar koprodukcijska politika ponuja tudi številne pasti, saj v primeru enakovrednega sodelovanja (v smislu primerljivih kadrovske vložkov) tak projekt posega globoko v aktualno delovanje obeh (ali več) partnerjev.

Učenje in raziskovanje kot temelja razvoja

Do sedaj priložnostni lutkovni studio postaja stalni sistem lutkovnega in gledališkega raziskovanja zahtevnih lutkovnih ustvarjalcev. Program Studia LGM zagotavlja skrbno oblikovan sklop temeljnih znanj in izkušenj lutkovnega in gledališkega snovanja, ki bodo članom studia omogočali kakovostno lutkovno in gledališko ustvarjanje. Tako LGM dodatno širi krog občinstva, zagotavlja pestrost ponudbe in hkrati izobražuje morebitne zunanje sodelavce za izvajanje razširjenega repertoarja. Z eksperimentalno zasnovo studia je dosežena tudi logična vsebinska zaokroženost programa LGM, ki tako sega od klasičnih otroških preko mladinskih in odraslih predstav do raziskovalno-eksperimentalnih projektov.

Kot dodatna komponenta Studia LGM se je začel razvijati tudi sistem umetniško izobraževalnih in kulturno vzgojnih vsebin za do sedaj pasivne sprejemnike lutkovne umetnosti.

Sicer pa LGM uresničuje naklonjeno politiko podpore neodvisnih eksperimentalnih projektov s področja lutkovne umetnosti (infrastrukturno, tehnično, strokovno ...).

Pedagoški program

LGM lahko v novih prostorih nudi strokovno pripravljene izobraževalne programe s področja lutkovne umetnosti. Ti so namenjeni učencem (ob kulturnih dnevih na šolah in v vrtcih ter ob drugih priložnostih) in učiteljem, predvsem mentorjem gledaliških, dramskih in lutkovnih krožkov ter gledaliških klubov. Osnovni sklop programov vsebuje:

Za skupine

- Za zaveso, predstavitev gledaliških poklicev in prostorov ter predstavitev lutkovnih tehnik
- 101 lutkovna fizika, ustvarjanje lutk

Za posameznike

- Seminar za mentorje lutkovnih skupin in neodvisne ustvarjalce
- Puppets Minority, lutkovni proces in učenje angleščine
- Aktualne ustvarjalne delavnice ob predstavah
- Lutkovne počitnice, ustvarjanje različnih lutk ob znanem besedilu
- Pogovori po predstavah za odrasle, pogovori z ustvarjalci
- Poslušalnice radijskih iger z likovnim ustvarjanjem, v sodelovanju s programom ARS Radia SLO

Za vse

- Časovno okno, vodeni ogledi samostana in gledališča
- Lutke na razstavi, ogled Lutkovnega mesteca, stalne muzejske razstave lutk, s predstavitvijo vrst lutk

Sodelovanje in povezovanje

Ustrezni pogoji omogočajo snemanje repertoarnih predstav in živo umetnost povezujejo z otroškim in mladinskim programom TV-produkcije (sodelovanje s TV Slovenija).

LGM postopoma vzpostavlja sistematično izdajanje priložnostnih in strokovnih publikacij: razširjene gledališke liste, CD-je z glasbo iz repertoarnih predstav, DVD-je repertoarnih predstav, plakate, priponke, majice, bloke, zvezke, pisala ipd. z novo celostno podobo LGM.

Na dve leti razpisujemo natečaj za izvirne lutkovne predloge. S tem skušamo spodbuditi produkcijo otroških lutkovnih besedil in si zagotoviti bazo dobrih uprizoritvenih predlog.

Postopoma oblikujemo tudi jasno politiko gostovanj. Posebno mesto naj ohranjajo gostovanja na uveljavljenih mednarodnih festivalih v Sloveniji in tujini, saj je to pomembno za vzpostavljanje položaja LGM v strokovnem »lutkovnem« okviru, kar je nujno za prepoznavnost s strani strokovne javnosti. Na ta način LGM širi tudi svojo ciljno publiko. Hkrati pa želimo ohraniti prijazno podobo LGM, ki »pride tudi na dom«, kot so vajeni predvsem mladi gledalci iz slovenskih, tudi zamejskih okolij, saj v domačem prostoru pogrešajo profesionalno lutkovno produkcijo.

V novih prostorih je tudi manj tehničnih ovir za organizacijo gostovanj drugih gledališč (vzpostavljanje stalnih gledaliških izmenjav), skupin in posameznikov, vzpostavili smo stalno in redno izmenjavo predstav z LG Ljubljana ter redno podporo izvedbi Boršnikovega srečanja.

Postavljamo razstavo lutk, plakatov in drugega materiala iz preteklosti LGM. Osrednji del stalne muzejske razstave je postavljen, sledi še njegova razširitev. Stalno razstavo bomo dopolnjevali z aktualnimi postavitvami, izhajajočimi iz trenutnega repertoarja. Ločeni del »razstavišča« omogoča razstavljanje otroških izdelkov z delavnic, razgovorov, tematskih snovanj, ki se pogosto izmenjavajo. Morda tako obliko snovanja spodbudimo z natečajem.

Spodbujanje sodelovanja z različnimi partnerji, z interesnimi skupinami in s posamezniki, je tudi eden ključnih načinov povečevanja interesa za lutkovno gledališče in obiska programov LGM. Razvili smo logičen trženjski in promocijski načrt in ga začeli izvajati spomladi 2013.

Poletni lutkovni pristan

Del stalnega programa je tudi Poletni lutkovni pristan (PLP), uveljavljen mednarodni lutkovni festival, ki poteka v t. i. »mrtvi sezoni«. PLP pomeni pomemben del poletne kulturne ponudbe v mestu. Njegova prednost je tudi umeščenost v mestno jedro, v ambient ulic in trgov. Nova lokacija pa mu prinaša tudi dodatno kakovostno dimenzijo in privlačnost. Vsekakor naj PLP ostane festival mesta v mestu in njegovem ambientu, prav pa je, da postane resno stičišče najboljših lutkovnih praks. Novi tehnični pogoji bodo omogočili tudi izbor nekaterih zahtevnejših predstav ter tako povečali pestrost festivalske ponudbe, hkrati bodo omogočili širšo spremljevalno ponudbo festivala – več otroških ustvarjalnih delavnic, strokovne lutkovne seminarje za udeležence festivala, strnjeno lutkovno delavnico (ali seminar) za mladino, strokovne razgovore idr. PLP vsako leto poišče dodatni fokus, v letu 2013 npr. lutkovno prihodnost in lastno refleksijo itd.

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije

Namen Bienala je prikaz izbora najboljših slovenskih lutkovnih predstav preteklih dveh sezon (premierno uprizorjenih med 1. majem v letu prejšnjega festivala in 30. aprilom tekočega leta) s težnjo predstavitve umetniških presežkov na področju lutkovne ustvarjalnosti.

Kriteriji izbora festivalskega programa so: kakovost, konsistentnost, izvirnost estetike v vseh segmentih predstave, domiseln ustvarjalni princip, izpovedna moč, interpretativni način, animacijska tehnika in tehnologija, poudarki po mnenju aktualnega selektorja festivala.

Na festivalu sodelujejo institucije, nevladne organizacije, umetniške akademije, neformalne skupine in posamezniki (s sedežem v R Sloveniji in zamejstvu) ne glede na članstvo v ULU.

Bienale je festival tekmovalnega značaja z naslednjimi cilji: izbor in predstavitev najboljših dosežkov preteklih dveh let na področju lutkovne umetnosti, promocija in popularizacija lutkovne ustvarjalnosti pri vseh starostnih skupinah občinstva, tako doma kot v tujini, nagrajevanje lutkovnih ustvarjalcev in njihovih stvaritev, spodbujanje kakovostne in profesionalne ravni slovenske lutkovne ustvarjalnosti, pretok informacij in izmenjava predstav, predstavitev slovenske lutkovne ustvarjalnosti tujim selektorjem, organizatorjem in strokovni javnosti, predstavitev tuje lutkovne ustvarjalnosti v domačem prostoru, spodbujanje raznolikosti in hkrati povezanosti lutkovnega prostora in izraza strokovna izmenjava v obliki pogovorov, posvetov, seminarjev in predavanj.

Organizaciji, izvedbi, konceptu in umeščanju festivala tudi v mednarodnem okviru LGM posveča veliko pozornosti.

Izobraževanje

LGM se zaveda potrebe po strokovnem izobraževanju na področju lutkovne umetnosti, ki edino lahko zagotavlja trajnostni razvoj področja v slovenskem prostoru. Nemogoče je črpati samo iz tujine ali sprejemati kompromise zunaj polja lutkovnega gledališča na škodo le-tega. Študijski program bi polje lutkovnega gledališča bogatil, pomlajal ter vzpostavljaj spoštljiv odnos do preteklosti in drznejši odnos ustvarjalcev, s tem pa večal privlačnost medija tudi med gledalci. Zato se LGM aktivno vključuje v postopek oblikovanja študijskega programa lutkovnega gledališča znotraj UM. Predlog študijskega programa za področje lutkovne umetnosti je bil oddan vodstvu UM 18. 12. 2013.

Predstavitev vodstva

Vodstvo zavoda predstavljajo:
direktorica in umetniška vodja ter svet gledališča in programski svet.

V skladu s Spremembami in dopolnitvami Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (december 2010) direktorica gledališča opravlja dvojno vodstveno vlogo: poslovno in umetniško. Direktorica opravlja svoje naloge v skladu s pogodbo o zaposlitvi na osnovi imenovanja za pet let. Naloge natančno opredeljuje odlok o ustanovitvi in jih potrjuje tudi novi Odlok o spremembah in dopolnitvah /.../.

15. oktobra 2009 je vodenje LGM prevzela Mojca Redjko, po izobrazbi profesorica slovenščine in angleščine, pred tem 20 let zaposlena na Prvi gimnaziji Maribor kot učiteljica slovenščine. Tam je gledališko delovala kot ustanoviteljica Gledališke šole Prve gimnazije in Druge scene Prvega odra ter vodja obeh programov. To je počela 13 let. Od leta 2009 vodi javni zavod LGM, kar je prevzela v obdobju zadnje pete faze gradbene prenove samostana, z njo (še ne zastavljene) programske prenove in organizacijske posodobitve gledališča leto dni pred selitvijo.

Od februarja 2011 so člani sveta gledališča, ki izjemno angažirano in pozorno do odločitev vodstva delujejo za dobro razvoja gledališča:

1. predstavniki ustanovitelja:
 - Lidija Divjak Mirnik, prof., predsednica
 - Marjan Bačko, dramski igralec, član
1. Zdenka Križanič, prof., članica
2. predstavnica ministrstva:
 - Staša Cetinski, članica do 25. 11. 2013 / od 25. 11. 2013 Katja Ravšl Debeljak, članica
3. predstavnik zaposlenih:
 - Miljenko Knezoci, oblikovalec zvoka, član

Februarja 2011 je bil formiran tudi programski svet kot strokovno posvetovalno telo:

- Silvan Omerzu, predsednik (predstavnik ULU)
- Jernej Lorenci, član (predstavnik AGRFT)
- Danilo Trstenjak, igralec, član (predstavnik zaposlenih)

Predstavitev dejavnosti (iz Odloka)

Lutkovno gledališče Maribor izvaja javno službo: nemoteno in vztrajno zagotavlja javne kulturne dobrine na področju lutkovnega gledališča in drugih gledaliških dejavnosti. Z mnogoterostjo vsebin, žanrov in estetik povezuje in združuje klasične animacijske tehnike z vsemi izraznimi scenskimi oblikami. LGM daje pri svojih uprizoritvah prednost domači ustvarjalnosti: vsako leto uprizori dve slovenski deli za otroke; vsaj eno je praviloma prvič uprizorjeno v slovenskem gledališko-lutkovnem prostoru. Tretje delo pa je iz svetovne mladinske literature in prirejeno za lutkovni oder. LGM namenja pretežni del dejavnosti otrokom v najzgodnejši starosti, ki jih s postopnim vključevanjem zahtevnejših del uvaja v svet gledališke in druge kulturne ustvarjalnosti in kulturnih vrednot. Del svoje dejavnosti načrtuje in izvaja tudi za mladostnike in odrasle. Pri realizaciji predstav vabi mlade sodelavce (režiserje, likovnike, glasbenike) na eni strani in izkušene lutkovne ustvarjalce na drugi.

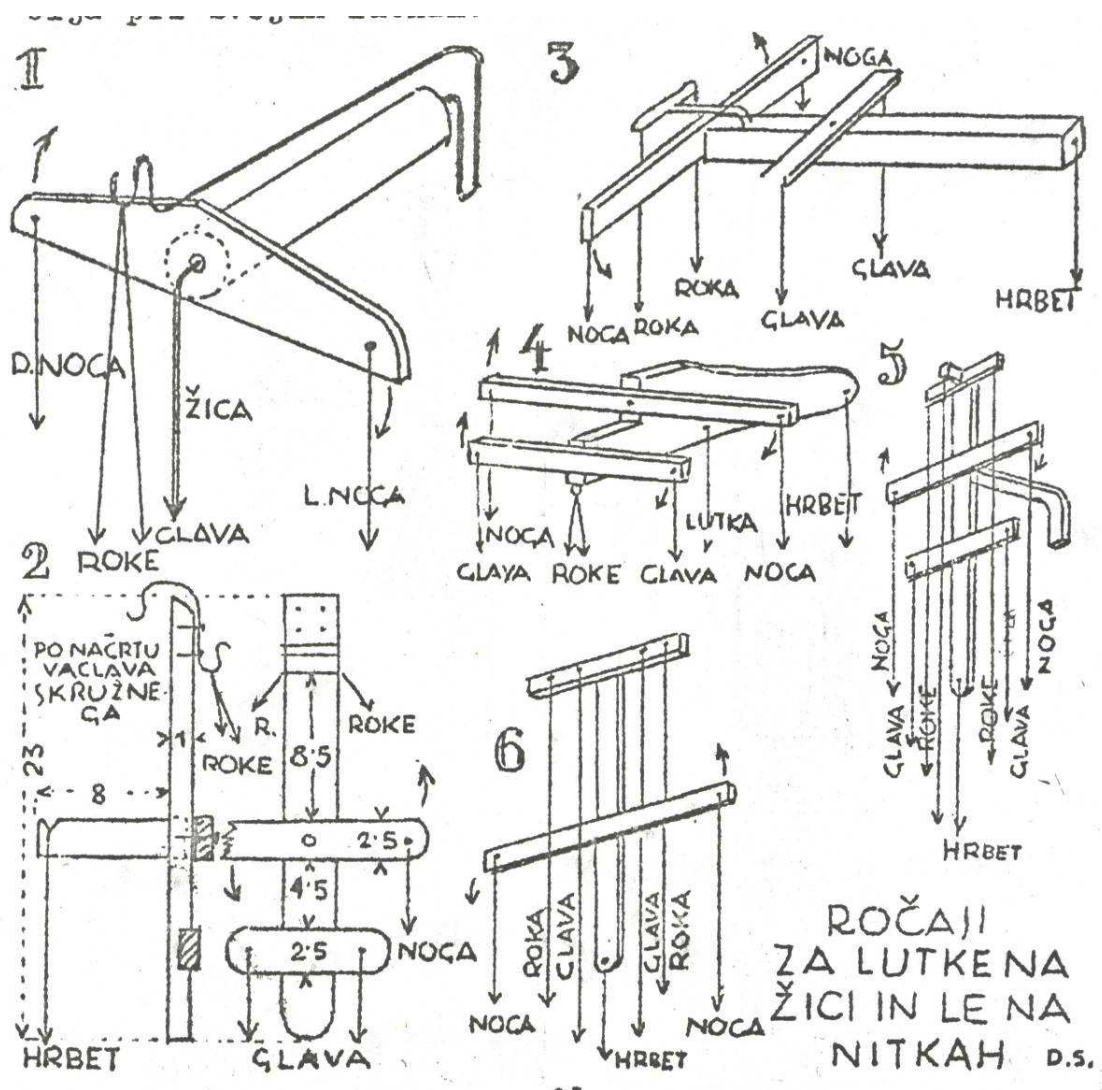
LGM opravlja kot javno službo naslednje dejavnosti:

- pripravlja in izvaja lutkovne predstave (6 premier letno),
- gostuje s predstavami po vsej Sloveniji in v tujini,
- izdeluje lutke, kostume, scenske elemente in rekvizite,
- sodeluje na lutkovnih festivalih v Sloveniji in tujini,
- organizira mednarodni lutkovni festival Poletni lutkovni pristan,
- vsako liho leto izvaja Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije,
- pripravlja in objavlja publikacije s področja dejavnosti gledališča (sezonska knjižnica, gledališki programi),
- pripravlja in izvaja seminarje in delavnice s področja gledališke in lutkovne umetnosti,
- izvaja mentorstvo v ViZ organizacijah in izobraževalnih ustanovah za pedagoge, mentorje in organizatorje kulturnih dejavnosti,
- izvaja mentorstvo ljubiteljskim lutkovnim skupinam,
- omogoča uporabo kapacitet drugim kulturnim ustvarjalcem (EPK v 2012, Mariborska knjižnica, KKZ, JSKD, Slavistično društvo, Društvo bibliotekarjev Slovenije, Plesna izba Maribor, razna društva idr.),
- vzdržuje strokovno knjižnico za področje svoje dejavnosti,
- se vključuje v dejavnosti ULU in UNIMA ter ASSITEJ ,
- sodeluje pri pripravi in izvedbi drugih kulturno-umetniških prireditev,
- medijsko posreduje umetniške stvaritve,
- varuje muzejsko zbirko lutk,
- odgovorno in gospodarno upravlja z objektom
- idr.

Ob rednih premiernih uprizoritvah je LGM organizator mednarodnega lutkovnega festivala Poletni lutkovni pristan, ki v poletnih mesecih ponuja najmlajšemu občinstvu raznolike lutkovne predstave z vseh koncev sveta. Vsako drugo leto organizira Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije kot tekmovalni pregled najboljše nacionalne lutkovne produkcije, 'showcase', izmenjavo in druženje. S svojimi gostovanji v tujini pa posreduje slovensko lutkovno ustvarjalnost širši evropski publiki.

LGM iz leta v leto razvija vse bogatejši pedagoški program ustvarjalnih lutkovnih delavnic in vodenih ogledov, ki sedaj dobiva tudi podobo študijskega programa na akademiji za umetnost.

Svoje kulturno poslanstvo LGM izpolnjuje tudi z mentorsko vlogo ljubiteljskim lutkovnim skupinam, s strokovno pripravljenimi delavnicami, predavanji in s posredovanjem vsebin o lutkovnem gledališču kot delu gledališke umetnosti različnim stopnjam ciljne publike. Kot gledališče z bogato politiko gostovanj in široko ponudbo kulturnih dobrin redno oskrbuje področje SV Slovenije, redno tudi vsa slovenska gledališča, ki imajo program za otroke, in tiste kraje po Sloveniji, ki imajo opremljene kulturne domove z dvoranami, ki omogočajo še sprejemljiv nivo uprizarjanja lutkovnih predstav. LGM se tako uvršča med zavode širšega družbenega pomena, ki izvajajo dejavnost tudi v javnem interesu države, skladno s 67. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo.

Obseg dejavnosti

Javni zavod LGM deluje z namenom pripravljati in uprizarjati lutkovne predstave za otroke, mladino in odrasle. Letno pripravi 6 novih uprizoritev, na programu pa ohranja okoli 15 predstav iz prejšnjih sezon. Skupaj (novitete in ponovitve) LGM izvede približno 300 predstav; cca. 70 % v lastni dvorani, 30 % pa na terenu po vsej Sloveniji, v zamejstvu ter na mednarodnih festivalih doma in v tujini.

Dogodke v letu dni obišče okoli 60.000 gledalcev. Povprečno število gledalcev znaša cca. 150 obiskovalcev, udeležencev pedagoškega programa pa 15. Obisk na terenu je odvisen od velikosti gostovalnih prostorov (glede na velikost predstave).

Redna dejavnost LGM je tudi mednarodni lutkovni festival Poletni lutkovni pristan (PLP), ki poleti (v obsegu dobrega meseca dni) ponuja okoli 20 lutkovnih predstav iz mednarodnega prostora, bogati kulturno ponudbo mesta v času počitnic in hkrati omogoča vpogled v širšo lutkovno produkcijo zanimivih izvajalcev in ustvarjalcev. Ob koncu avgusta teče strnjeni del festivala, v katerem se zgoščeno zvrstijo slovenske predstave za otroke in odrasle, posebej skrbno pa je izveden dan, ko se predstavijo najmlajši lutkovni ustvarjalci, se ustvarjalno družijo in izmenjujejo izkušnje. PLP se zaključi v zgoščenem razširjenem vikendu, ki tudi ustvarjalcem in izvajalcem omogoča izmenjavo, učenje in druženje. Krona festivala so nagrade strokovne in otroške žirije, poimenovane Maček v žaklju.

V okviru pedagoškega programa LGM organizira delavnice (ustvarjalne in predstavitvene, seminarje idr.) ter ogled gledališča s predavanji o lutkovni umetnosti; vse to na različnih stopnjah zahtevnosti, glede na ciljno publiko, a v povprečju vsaj dve na teden, redno od oktobra 2010.

LGM prireja likovne razstave v avli gledališča. Gre za likovne osnutke lutk in scenskih rešitev novo uprizorjenih predstav, poustvarjanje otrok ob ogledu domačih predstav in za tematske razstave časa poletnega festivala. V letu 2013 je bil razstavni program specifičen, poudarjeno angažiran in inovativen, preseljen tudi v okolico objekta, dve razstavi pa sta bili izvedeni v sklopu nacionalnega festivala (ena od njiju v prostorih KID Kibla).

Obseg programa se iz leta v leto širi, predvsem v pestrosti vsebin, a leto 2013 po obsegu ni doseglo krepko povečane izvedbe v letu 2012, ko je v Mariboru potekal projekt EPK, v katerega se je LGM vključilo kot koproducent (koprodukcija predstav, izvedba gostovanj in infrastrukturna podpora izvedbe drugih projektov).

V letu 2013

je LGM izvedlo **334** lastnih predstav (6 premier vključno z javnimi izvedbami studijske produkcije v sklopu festivala PLP in 21 ponovitev naslovov iz preteklih sezon) ter 11 izvedb 8 gostujočih predstav (PS I: **345** izvedb).

LGM je izvedlo 49 mednarodnih gostovanj. V LGM je bilo izvedenih 7 priložnostnih razstav, 2 bogata festivala, 175 enot pedagoškega in studijskega programa ter 19 zunanjih dogodkov (v sodelovanju z Borštnikovim srečanjem, JSKD, festivalom Lent idr.). PS II: **292** vsebin za 16.428 obiskov.

Posebej še **19** Gostujočih dogodkov za 3.075 obiskovalcev.

LGM je v letu 2013 izvedlo **656** posameznih vsebin, na katerih beleži **61.474** obiskov.

Umetniški ansambel

Umetniški ansambel v LGM obsega samo igralski kader. Povprečna starost igralcev znaša 35 let, kar kaže sliko močno pomlajenega ansambla. V uprizoritvah pa so dodatno pogodbeno zasedeni igralci in glasbeniki (plus en baletni plesalec), delno zaradi želje gledališča in gostujočih režiserjev po izvedbenem presežku, delno iz nuje ob pomanjkljivi kadrovski zasedbi.

Zasedenost redno zaposlenih igralcev v letu 2013

Ime in priimek	Starost nad 50 let	Število vseh odigranih predstav	Število premiernih uprizoritev	Število prezasedb / vskokov
Miha Bezeljak	-	113	2	-
Maksimiljan Dajčman	da	76	2	-
Barbara Jamšek	-	109	2	-
Metka Jurc	da	127	2	-
Aja Kobe	-	108	2	-
Danilo Trstenjak	da	135	2	-
Elena Volpi	-	137	2	-
Anže Zevnik	-	78	2	-

Povprečno 110,38 odigranih predstav na igralca v letu 2013.

Po predlagani simulaciji normativov: 253 enot na igralca v letu 2013.

Zasedenost pogodbeno angažiranih igralcev v letu 2013

Ime in priimek	Število odigranih predstav	Število premiernih uprizoritev	Število prezasedb / vskokov
Miha Arh	13	-	-
Klemen Bračko*	53	1	-
Karolina Godič	5	-	-
Davorin Kramberger	29	-	-
Tilen Kožamelj	23	1	1
Maruša Majer	5	-	-
Zvezdana Novaković	20	-	-
Boštjan Sever	4	-	-
Uroš Škaper**	8	1	-
Andrej Vršič	2	-	-
Vito Weis	5	-	-

Povprečno 16,2 odigranih predstav na gostujočega izvajalca v letu 2013.

*glasbenik

**baletni plesalec

Izvedba programa

Programski sklop I

Premiere

Avtor Naslov	Datum premiere	Načrtovano / realizirano število ponovitev	Načrtovano / realizirano število gledalcev	Opomba
Ana Đokić Vitez železnega srca	VD, 14. 3. 2013	30/19	7.250/3.657	
Rostand-Jarkovský-Vašíček Cyrano	VD, 9. 5. 2013	11/8	2.000/997	
Zoran Petrovič Vselej ista zgodba	MD, 31.8. 2013	2/3	300/301	Koprodukcija Studia LGM, gledališča Moment in DAMU v sklopu festivala PLP
Koprodukcija LGL in LGM Lewis Carroll – Blažka Müller Pograjc Alica v čudežni deželi	VD, 10. 10. 2013*	15/1	2.300/159	Poškodba igralca
Noriyuki Sawa po motivih starodavne legende Piskač iz Hamelina	MD, 7. 11. 2013	15/32	900/1.845	
Tamara Kučinović Maček z vrečo opotečo	VD, 12. 12. 2013	15/20	3.000/3.853	
Skupaj število izvedb		88/83	15.750/10.812	

VD = velika dvorana, MD = mala dvorana

Komentar:

Največje odstopanje navzdol v realizaciji načrtovanega programa beleži koprodukcijska predstava LGM in LGL *Alica v čudežni deželi*, in sicer zaradi poškodbe igralca 9. 10 2013 na predpremieri, namenjeni učiteljem, mentorjem in organizatorjem. Zaradi zgoščenega programa obeh gledališč je bila izvedba vsoka v letu 2013 nemogoča, saj bi šla na škodo realizacije preostalega programa obeh gledališč. Vskok je bil izveden konec decembra in v začetku januarja, *Alica* pa se je začela igrati 14. 1. 2014 najprej v LGM, teden kasneje pa tudi v LGL (takrat že v prvotni zasedbi). V sezoni 2013/2014 bo doživela načrtovano število ponovitev, zelo verjetno bo to število tudi preseгла.

Zaskrbljujoča je manjša realizacija predstave *Cyrano*, namenjene najstnikom, kar kaže na slab interes odgovornih za njihovo kulturno in umetniško vzgojo. Kljub izjemno okrepljeni promociji (akcije, natečaj, individualni nagovori vodstev in mentorjev dejavnosti na 152 šolah) je prodaja predstave, ki nagovarja to občinstvo, zelo težavna.

Izjemnega uspeha pri gledalcih je bila deležna mala predstava *Piskač iz Hamelina*, kar kaže tudi bistveno presežen načrt izvedb v letu 2013.

Med premierne uprizoritve smo prišteli tri izvedbe studijske koprodukcije *Vselej ista zgodba* z Momentom in DAMU, ki je nastala v okviru festivala PLP, saj se enakovredno umešča v redni repertoar gledališča.

Ana Đokić

Vitez železnega srca

Gledališka pravljica z grmenjem, škripanjem in močnimi udarci srca

5+

Režiserka **Svetlana Patafta**

Igralci

Barbara Jamšek Vitez železnega srca

Metka Jurc Varuška Dada

Aja Kobe Princesa Eleonora

Danilo Trstenjak Pripovedovalec

Izgubljeni žabec iz druge zgodbe

Prevajalka **Mojca Redjko**

Avtorica likovne podobe **Ana Horvat**

Avtor glasbe **Boštjan Narat**

Dramaturginja **Ana Đokić**

Lektorica **Metka Damjan**

Oblikovalec svetlobe **Miljenko Knezoci**

Oblikovalec zvoka **Marko Jakopanec**

Tonski mojster **Mitja Pastirk**

Oblikovalci lutk in rekvizitov **Neva Vrba, Darka Erdelji, Primož Mihevc, Ivana**

Matuzović in Nika Arnuš

Oblikovalca scene **Branko Caserman in Lucijan Jošt**

Oblikovalki kostumov **Neva Vrba in Mojca Bernjak**

Premiera **Velika dvorana LGM, 14. 3. 2013, ob 18.00**

Tukaj je Vitez, ki si ne upa iz svojega viteškega oklepa, ker se boji, da je strašansko grd, da ima štrleča ušesa in velik rdeč nos. Tukaj je tudi princesa Eleonora, ki se neizmerno dolgočasi, vse dni se družijo sama s seboj in mlati čokoladne bombone, da je vsa zapackana. Tukaj je njena varuška Dada, ki nenehno bere ljubezenske romane in se ne meni za svojo varovanko. Tukaj je še nenavaden konj Rjavko, na katerem vitez po svetu neuspešno išče sovražnike, da bi jih premagal. Nazadnje v predstavo zatava še Žabec iz neke druge pravljice.

Zakaj ima vitez železno srce? Ali se bosta s princeso končno srečala in se vzljubila? In kaj bi z Žabcem? Nič ne izdamo, a zaključimo z Dadinimi besedami: "Vse bo še dobro, boš videla. Vse bo v redu." In tako naj bo.

Več o predstavi je dostopno na <http://www.lg-mb.si/ponovitve/vitez-zeleznega-srca/>.

Pisateljica Ana Đokić je avtorica zgodbe *Vitez železnega srca* (Autroska kuća, Zagreb 2004) in avtorica dramatizacije, ki služi kot uprizoritvena predloga lutkovne predstave z istim naslovom. Priredba se v posameznih delih oddaljuje od prvotne zgodbe, ki je bila pred časom premierno predvajana na Radiu Slovenija.

V družinski predstavi za otroke od 5. leta starosti nastopajo igralci (pripovedovalec), lutke (princesa, varuška, vitez brez oklepa), maske (vitez z ogromno čelado) in predmeti (Rjavko, grad).

Vitez je v bistvu deček, ki se je zaprl v oklep in se skril za čelado, svet pa opazuje samo skozi ozko režo in vizir v obliki teleskopa. V svojem domišljijem svetu je deček zelo ustvarjalen, kar se v predstavi odraža skozi scensko zasnovo njegovega domovanja, ki omogoča igro s predmeti. Osamljeni deček namreč nima družbe. Kot vitez si (ironično) ne želi prijateljev, pač pa trmasto išče sovražnike, ki jih mora premagati.

Princesa je osamljena deklica, ki hrepeni po prijateljih. Živi z varuško, ki oddaljena na visokem knjižnem stolpu bere knjige in se zateka v svoj svet, ki ga deklica ne razume. Varuška predstavlja odraslo osebo, ki je ne zanimajo želje, potrebe in prikrajšanosti otrok. Zato ne nudi primerne podpore in pomoči.

Žaba je v bistvu namišljeni prijatelj (imaginary friend), pogost spremljevalec (predvsem osamljenih) otrok.

Pripovedovalec se skozi pripoved vrača v lastno otroštvo in v igro kot ustvarjalni pospeševalec domišljije vsakega človeka ne glede na starost, status, spol.

Otroka svoj problem rešujeta sama, kot v vsaki pravljici jima pomagajo naključja. A šele ko Vitez izstopi iz svojega oklepa, lahko zagleda princeso in jo postopoma vzljubi. Na prijateljstvo in ljubezen smo pripravljene šele tedaj, ko se otresemo okov, ki si jih nadenemo sami (strah, dvom, predsodki, nevednost, neizkušenost ipd.).

Predstava se konča z zvočnim posnetkom naključno anketiranega dečka, ki definira ljubezen skozi prijateljstvo s poudarkom na nerazdružljivosti.

V predstavi se uporabljajo štiri lutke: Eleonora, Dada, Vitez in Žaba. Princesa in Vitez sta namizni lutki, narejeni iz lahkih materialov (goba, pena, kaširani papir), visoki cca. 80 cm, s premično glavo, rameni, komolci, kolki in kolena. Dada je predimenzionirana lutka, ki sedi na vrhu stolpa princesinega dvorca. Vidi jo se ji v resnici samo ogromne bingljajoče noge, sicer je skrita za velikansko knjigo (lahko bi bila realno visoka cca. 180 cm). Roke, s katerimi drži knjigo, so dolge in raztegljive, animirane s pomočjo daljših palic, da lahko na široko gestikulirajo po prostoru (predvsem žugajo). Najbolj izrazne so noge, te odražajo trenutno razpoloženje. Izza knjige se vidi vrh glave z neurejeno pričesko, občasno izza knjige nezainteresirano pokukajo tudi velike oči lutke.

Žaba je majhna lutka na palici, visoka le 10 cm, intenzivne svetlo zelene barve.

Vitez je večji del predstave igralec z masko. Maska je ogromna čelada z odprtino v obliki teleskopa na mestu vizirja. Čelade Vitez ne snema vse do srečanja z Eleonoro, videti je, da je sestavni del njegovih oblačil (sive in modre barve). Del oklepa so tudi ščitniki iz cedilk.

Scenska ureditev prostora temelji na dveh elementih - dveh 'gradovih'. Oba elementa sta izdelana iz lesa. Karakterizirajo ju osnovne tektonske linije - pri Vitezu horizontalne, pri Eleonori vertikalne. Vitezov grad ima dvojne vrata različnih oblik - pravokotna in trikotna. Iz gradu se izvleče tudi polkrožni element (kot otok, izdelan iz kaširanega papirja), ki se potem animira na sceni. Pomembne so lestve, po katerih Vitez pleza na svojih pohodih, saj je grad hkrati tudi njegov konj. Vitez in Pripovedovalec po potrebi odpirata in zapirata vrata ter animirata polkrožni 'otok'. Princesin grad ima majhen balkon, ki hkrati služi kot polica za ogromne knjige. Po njej se premika princesa, ko govori z Dado.

Dada je nameščena na vrhu stolpa, skoraj nedosegljivo visoko. Na dnu stolpa so vrata, skozi katera princesa, naveličana čakanja, odločno odkoraka na sprehod.

Sprednja stena dvorca služi tudi kot površina za izvedbo prizorov neresničnih Vitezovih spopadov s sovražniki (ti so animirani s pomočjo magnetov z zadnje strani) in projekcije kratke animacije Vitezovih sanj.

Iz ocene Vitez železnega srca, Peter Rak, Delo, 15. 3. 2013:

/.../ Po naključju ali ne, predstava Vitez železnega srca se zdi kot ustvarjena za današnji slovenski trenutek. In spet je tukaj pravljica, ki dokazuje, da se da v reševanju težav celo uživati in da uspeh ne bo izostal, če bomo v naša prizadevanja vložili dovolj truda in energije, srečen konec pa ni samo mogoč, temveč neizbežen. Le če bomo odrasli opravili s svojimi praznimi strahovi, bomo lahko otrokom pri obračunu z njimi nudili ustrezno asistenco.

V celoti objavljena ocena je dostopna na

http://www.lg-mb.si/f/docs/predstave_lgmb/Lutkovna-kritika_Peter-Rak_Delo_25_3_2013.jp

Iz ocene *Viteški spopad s temeljnimi temami*, Klemen Markovčič, Pogledi, 22. 3. 2013:

/.../ Besedilo za otroke *Vitez železnega srca* hrvaške avtorice Ane Đokić je vzporedni diptih o železnosrčnem vitezu in princesi Eleonori, njegovo sporočilno osišče pa so nadvse duhovito in otroku spretno približane temeljne bivanjske teme, kot so drugačnost, spopad z lastnimi čustvi, stiskami in pričakovanji drugih, pa tudi iskanje bližine in prijateljstva. Uprizoritev je najmočnejša v likovni podobi, ki jo prav tako podpisuje gostja iz Hrvaške Ana Horvat. Zasnovala je svež, sodoben, duhovit in igriv jezik, ki nikakor ni banalen ali podcenjujoč do malega gledalca, pač pa stavi na njegovo domišljijo, jo spodbuja in ji s tem daje prosto pot. Po izrazni moči ji parira dramsko-animacijski kvartet igralcev z usklajeno ansambelsko igro, pa tudi vsak zase.

V celoti objavljena ocena je dostopna na

http://www.lg-mb.si/f/docs/predstave_lgmb/Lutkovna-kritika_Klemen-Markovic_Pogledi_27_3_2013.pdf

Druge medijske povezave:

- <http://www.delo.si/kultura/oder/kapucino-za-starse-prepovedan.html>

- <http://www.si21.com/?action=news&nid=77416>

- <http://www.rtvsl.si/kultura/oder/ko-vitez-nima-casa-za-dvorjenje-zmaji-pa-jedo-pokovko/304435>

- http://www.lg-mb.si/f/docs/predstave_lgmb/SOBOTNA-PRILOGA_Vecer.pdf

- <http://www.veza.sigledal.org/uprizoritev/vitez-zeleznega-srca>

http://www.siol.net/scena/druzabna_kronika/2013/03/v_lutkovno_gledalisce_maribor_prihaja_vitez_zeleznega_srca.aspx

'Razrezal te bom na tanke rezance!'

'Tako se ne obnaša prava princesa!'

Vidite, kakšen je bil ta vitez. Zaposlen, zelo zaposlen.
 Nikoli ni videl vzhoda, kaj šele zahod sonca.
 Nikoli ni slišal čivkanja ptic, oglašanja čričkov ali vsaj kvakanja žab.
 Tudi knjig ni bral. Še stripov ne. Ni pel. Ni plesal.
 In nikoli, prav nikoli, ni dvoril kakšni dami.
 Ne, ne. Za kaj takšnega preprosto ni imel časa.
 Čakale so ga mnogo pomembnejše reči.

'Ah! Obožujem ljubezenske pravljice s srečnim koncem ...'
 Ampak to ni pravljica! To je zares!

Rostand–Jarkovský–Vašíček

Cyrano

12+

Režiser **Jakub Vašíček**

Igralci

Elena Volpi *Kristina*

Miha Bezeljak *Rihard*

Maksimiljan Dajčman *Maks*

Anže Zevnik *Viktor*

Uroš Škaper *Poštar*

Dramaturg **Tomáš Jarkovský**

Prevajalca **Elena Volpi** in **Oton Župančič**

Lektorica **Metka Damjan**

Scenograf **Kamil Bělohlávek**

Kostumografka **Tereza Vašíčková**

Avtorica likovne zasnove lutk **Tereza Vašíčková**

Skladatelj **Ondřej Müller**

Koreograf **Jure Masten**

Oblikovalec svetlobe **Šimon Kočí**

Lučni mojster **Enver Ibrahimagić**

Oblikovalec zvoka **Marko Jakopanec**

Oblikovalca lutk **Darka Erdelji** in **Primož Mihevc**

Oblikovalca scene **Lucijan Jošt** in **Branko Caserman**

Oblikovalka kostumov **Mojca Bernjak**

Premiera **Velika dvorana LGM, 9. 5. 2013, ob 18.00**

Leta 1897 je Edmond Rostand napisal svojo najbolj znano dramo *Cyrano de Bergerac*. V 115 letih življenja je ta zgodba o zvesti, a neizpolnjeni ljubezni dosegla gledališko nesmrtnost, zato se vedno znova rojeva na različnih odrih sveta.

Trije mladi ljudje v čudnem trikotniku. On ljubi njo. On tudi ljubi njo. Koga ljubi ona? Poznamo: *In beseda je meso postala*. A čigava je tokrat beseda? In meso? Kaj je pomembneje: odpreti srce ali pokazati obraz?

Multižanrska variacija francoske in svetovne klasike v divjem ritmu in sunkovitem tempu sodobnih komunikacijskih kanalov govori o tem, kaj vse se lahko skriva za besedo.

Več o predstavi je dostopno na <http://www.lg-mb.si/ponovitve/cyrano/>.

Repertoar LGM zajema znane pravljice, izvirne otroške in mladinske zgodbe, avtorska besedila, dramatizacije priljubljene proze in poezije, a v naboru predstav še vedno ni klasične dramatike. Na pri pogled je to precej naravno in samoumevno zaradi narave lutkovnega gledališča, ki se usmerja pretežno k mlajši publiki in s svojim vizualnim značajem v osnovi ne prenese velikih količin dramskega teksta.

Stališče avtorjev uprizoritvene predloge in celotnega koncepta pa je, da je tudi lutkovno gledališče vendarle zgolj gledališče, ki ne more ignorirati velikih dramskih besedil. Prepričana sta, da je s pomočjo jezika lutkovnega in alternativnega gledališča mogoče znova povedati zgodbo ali obravnavati temo prav tako močno in prepričljivo, kot to običajno počno klasično dramsko gledališče, opera ali balet. Drugačna gledališka perspektiva po njunem mnenju vzpostavlja dodatne možnosti v uprizarjanju in

razumevanju znanih zgodb. Za gledalce naj bi to bilo presenetljivo in v njih prebujalo tudi drugačno razumevanje lutkovnega medija. Uprizoritveni namen ni bil v celoviti interpretaciji Rostandovega dramskega besedila, kot je napisano, temveč v gradnji novih kontekstualnih prostorov okoli izbranih prizorov z najmočnejšim dramskih nabojem.

Tema je preprosta: Dva mladca se zaljubita v isto dekle. Cyrano je inteligenčen, plemenit in duhovno bogat, Christian je lep. Njuni darovi ju povežejo v boju za Roxanino ljubezen – vsak posebej je ne more osvojiti popolnoma. Kaj je pomembnejše – zunanost ali notranja lepota? A ni samo tako preprosto. Tukaj je še nasprotje med zamislijo in ravnanjem. Med pogumom in strahopetnostjo. Kaj je pogumnejše – odpreti srce ali pokazati obraz? Koliko mladih Cyranojev se dnevno dobiva na virtualnih internetnih zmenkih ali dekletom pošilja zaljubljena sms sporočila? Pa sodobne Roxane? Kako se počutijo ob tem? Kako ravnajo, ko odnos (ljubezenski, prijateljski, družinski) postane resničen? Zakaj je tako težko živeti med vsemi temi različnimi odnosi, življenje pa je še vedno mnogo več kot samo mreža med seboj prepletenih in kontradiktornih razmerij?

Predstava je poudarjeno komunikativna, jasno nagovarja vsakogar, ki razume krhkost medosebnih odnosov (in krepi to razumevanje pri drugih) ter zna uživati v opazovanju komičnosti in tragičnosti ljubezni in prijateljstva. Praktično pa to pomeni gledalce nad 12 let starosti.

NE-konceptualna ideja sloni na izboru zasedbe. Ekipa zajema štiri igralce, od tega tri mlade igralce LGM, ki so večji dramske igre, animacije, plesa in fizičnega izraza, osnov akrobatike in klovnovstva, petja, igranja na inštrument idr. Posamezni prizori namreč slonijo na najustreznejšem izrazu, kar ustvarja simbolov polno in dinamično uprizoritev – pogosto so to lutke in predmeti, a obenem tudi fizični/telesni izraz in zvoki. Igralci se gibajo skozi mozaik raznovrstnih žanrov – skozi mozaik čustveno razgibanih prizorov predstave. Da nas ne zanese v vrtincu ustvarjalnega vrenja, skrbi starejši igralec, ki s svojo bogato življenjsko izkušnjo, zasidrano v modri preudarnosti, stabilizira odrski (v zgodbi čustveni) vihar. Uprizoritev zagotavlja dinamičen preplet viharov odrskih prizorov, s pomočjo modrosti povezanih v uravnoteženo celoto.

S tako zasnovo je lepo sprejeta med mladimi, a žal mednje nekako ne more prodreti – na poti ji stojijo za lutkovno gledališče nezainteresirani učitelji in mentorji, ki le-to povezujejo z malčki. Sklic: Od 152 nagovorjenih šol se je natečaja udeležilo sedem, samo tri od teh so izkoristile ugodnost, nagrajena šola pa brezplačni ogled šele v drugem poskusu – prvič se zelo preprosto niso pojavili, in to brez opravičila ali vsaj pojasnila.

VABILO K SODELOVANJU

Spoštovani učenci, učitelji, mentorji in ravnatelji.

Lutkovno gledališče Maribor v sezoni 2012–2013 pripravlja predstavo za mlade z naslovom *Cyrano*, ki bo premierno uprizorjena 9. maja 2013 v Veliki dvorani gledališča. K sodelovanju pri ustvarjanju predstave pa želimo povabiti tudi vas.

Avtorska predstava, namenjena mladim, temelji na klasičnem dramskem besedilu *Cyrano de Bergerac* (več o tem v prilogi). Je aktualizirana v vseh pogledih, med drugim scensko umeščena v navidezni prostor televizijskega studia, kjer se pred očmi gledalcev odvija snemanje kontaktne oddaje, v kateri trojica nadarjenih mladih voditeljev med petjem, plesom in pomenkovanjem komunicira z mladimi gledalci. V obliki lutkovnih vložkov (t. i. 'role play') odgovarja na njihova vprašanja, posredovana preko spletnih portalov, elektronske pošte, pametnih telefonov in podobne sodobne tehnologije. Mednje zaide tudi pravo staromodno pismo iz 19. stoletja (tako dolgo pač potuje počasna 'fizična' pošta), v katerem tudi Roxana prosi za nasvet.

Televizijska oddaja v predstavi še nima naslova. Trenutno delovno ime se neizvirno glasi *Cyrano Show*. Zato vljudno prosi za spremembo. Tukaj je izziv za vas:

Vljudno prosimo za pomoč pri iznajdbi imena oddaje, ki se bo projiciralo med potekom predstave, hkrati krasilo oblačila 'voditeljev', stalo na ostalih scenskih elementih ter v gledališkem listu in na spletni strani gledališča. Ime naj bo sodobno, izvirno, duhovito, zaželeno povezano s tematiko predstave, ki jo natančneje predstavljamo v prilogi tega dopisa.

Ime / naslov televizijske oddaje v predstavi *Cyrano* bo med pravočasno prispelimi predlogi izbrala umetniška ekipa v sestavi: režiser, dramaturg, skladatelj in igralci. Avtor zmagovalnega imena bo ob premieri prejel darilo - telefonski paket, šola, s katere prihaja, pa brezplačen ogled predstave *Cyrano* v Lutkovnem gledališču Maribor, seveda za učence, starejše od 12 let. Predstava bo na sporedu med 9. in 16. majem 2013.

Predloge, prosim, pošljite v zaprti ovojnici, čitljivo zapisane in opremljene z imenom avtorja, učitelja / mentorja ter šole, da se bomo lahko po izboru ustrezno odzvali, in sicer na naslov: Lutkovno gledališče Maribor, Vojašniški trg 2 A, 2000 Maribor s pripisom Cyrano. Posamezna ovojnica lahko vsebuje več predlogov, a vsak avtor naj jih posreduje največ pet. Rok za oddajo predlogov je 10. april 2013. Želimo vam veliko ustvarjalnega navdiha, mnogo veselja pri iskanju pravega imena ter hvaležno pozdravljamo v pričakovanju pomladi. Ekipa Lutkovnega gledališča Maribor

in

Spoštovani učenci, učitelji, mentorji in ravnatelji.

Prisrčno se vam zahvaljujemo za sodelovanje pri iskanju imena televizijske oddaje v naši novi multižanrski predstavi za mlade **Cyrano**. Umetniška ekipa predstave v zasedbi režiser Jakub Vašíček, dramaturg Tomáš Jarkovský, skladatelj Ondřej Müller ter igralci Miha Bezeljak, Maksimiljan Dajčman, Elena Volpi in Anže Zevnik je natančno pretehtala vseh **146 pravočasno prispelih predlogov**.

Sprejeti naslov oddaje v predstavi je prispevala učenka 9. razreda OŠ Žetale in se glasi:

Srčni zakaj.

Učenci OŠ Žetale si bodo lahko brezplačno ogledali predstavo Cyrano v Lutkovnem gledališču Maribor. Kot smo obljubili, pa vam kot nagrado za sodelovanje ponujamo dodatni 20-% popust pri nakupu vstopnic za to predstavo (cena posamezne vstopnice potem znaša razumne **3 evre**).

Predstavo si lahko ogledate:

- med 11. in 16. majem ter med 4. in 8. junijem v tej sezoni
- med 5. in 8. novembrom v jesenskem delu prihodnje sezone

Vse informacije o nakupu vstopnic in ugodnostih skupinskih ogledov so dostopne vsak delovni dan pri ge. Andreji Lešnik na telefon: +386 (0)2 22 81 970; +386 (0)51 385 787 ali po elektronski pošti andreja.lesnik@lg-mb.si.

Pa zaključimo s Cyranojevimi besedami ljubezni: »Vsak tvoj pogled, ki me doseže kdaj, / kreposti nove, nov pogum mi vžiga! / Razumem zdaj, o, čutiš, slutiš vsaj, / kako se v mraku duša k tebi dviga?« in v pričakovanju vašega cenjenega obiska.

Iskrena hvala in se vidimo!

Lep pomladni pozdrav.

Ekipa Lutkovnega gledališča Maribor

Iz ocene *Cyrano*, Peter Rak, Delo, 16. 5. 2013:

/.../ No, če je distanca do današnjega zabavljaštva nekoliko premalo razvidna, Vašíček to nadomesti z veznimi 'dokumentarnimi' prizori, ki lepo osvetlijo ozadje nastajanja tovrstne produkcije, saj se za glamuroznimi prizori skrivajo banalnosti, improvizacije, sprenevedanje, zamere, amaterizem (ne sicer pri protagonistih, Elena Volpi, Miha Bezeljak in Anže Zevnik svoje delo opravijo odlično), predvsem pa se akterji ukvarjajo s povsem usakdanjimi problemi. In tukaj je še Maks (Maksimiljan Dajčman) kot pripadnik druge generacije, obremenjen s povsem drugačnimi frustracijami, predvsem pa s klasičnimi emocijami, ki se ne ozirajo na leta in še manj na cirkus, ki se dogaja okoli nas.

V celoti objavljena ocena je dostopna na

<http://www.delo.si/kultura/oder/ocena-predstave-cyrano.html>

Iz ocene *Ljubezen v času elektronike*, Barbara Gavez Volčjak, Večer, 21. 5. 2013:

/.../ večplastnost predstave zadovoljuje vse okuse in interese. Cyrano pravzaprav ni komedija, čeprav je tudi zabaven. Toliko skoraj kičastega svetlikanja, svetlobnih učinkov in spakovanja na tem odru že dolgo nismo videli, pa vendar samo to doseže namen(e): pritegniti tiste, ki jim je besedna zveza 'lutkovna predstava za mladino in odrasle' španska vas, in zadovoljiti one, ki za svetlikanjem in pretiravanjem vidijo žalostno resnico današnje realnosti. Vsi elementi odrske uprizoritve usklajeno funkcionirajo za posredovanje ideje zgodbe. Aktualizacij je več kot dovolj, da bi predstava morala zadovoljiti publiko, vsebinsko in oblikovno je privlačna in pestra.

V celoti objavljena ocena je dostopna na

<http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Vecer-21.5.2013.jpg>

Druge medijske povezave:

- <http://www.delo.si/kultura/oder/danes-skoraj-ni-vec-cyranojev-in-roxan.html>

- <http://www.veza.sigledal.org/prispevki/cyrano-zadnja-premiera-sezone-lutkovnega-gledaliska-maribor>

- <http://www.veza.sigledal.org/prispevki/cyrano>

- <http://www.rtvsllo.si/kultura/oder/francoska-klasika-cyrano-o-razkolu-med-staro-in-novo-dobo/308467>
- <http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Vecer-9.5.2013.jpg>
http://www.siol.net/scena/druzabna_kronika/2013/05/cyrano_zadnja_premiera_sezone_lutkovnega_gledalisca_maribor.aspx

'Vsak tvoj pogled, ki me doseže kdaj, kreposti nove, nov pogum mi vžiga!'

'Trepečem, da, in ljubim in sem tvoja!'

'Veš, pisal si ji večkrat vmes, v ljubezni ves predan.'
 'Zares? Kako močno predan? Na teden dvakrat?'
 'Po dvakrat res, samo na dan ...'

Skupina Srčni utrip:
*Grem na randevu,
 vleče me sila neznana,
 nočni randevu,
 pleše cela Ljubljana.*

Avtorski projekt Zorana Petroviča in ekipe

Vselej ista zgodba

15+

Režiser **Zoran Petrovič**

Izvajalec **Tilen Kožamelj**

Dramaturginja **Aleksandra Balgojevič**

Scenograf in kostumograf **Matic Gselman**

Oblikovalec svetlobe **Jason M. Smith / Šimon Koči**

Premiera **Mala dvorana, PLP, 31. avgust 2013 ob 20.00**

Predstava je plod raziskovalno naravnane projekta gledališča predmetov avtorja Zorana Petroviča. Nastajala je v Sloveniji in na Češkem, v dveh državah z različno, a razgibano lutkovno tradicijo. V projektu, ki je zastavljen kot osebna izpoved moškega, se prepletajo animacija, igra, gib in subtilna atmosfera. Skozi razumevanje fenomena tanga odpira vsakdanja, a prevečkrat tabuizirana vprašanja medsebojnih odnosov, predvsem pa se osredotoča na posameznikovo razumevanje lastnega obstoja v odnosu do nasprotnega spola.

Več o predstavi je dostopno na http://www.lg-mb.si/premiere/vselej-ista-zgodba_4/.

V Studiu LGM se razrašča polje raziskovalno in eksperimentalno zasnovanega lutkovnega ustvarjanja, kjer je prostor za rušenje žanrskih predsodkov in preizkušanje novih, tudi hibridnih izrazov.

Avtorski projekt *Vselej ista zgodba* je zasnovan na študiji dveh precej različnih knjig, ki ju povezujejo medčloveški odnosi, družbena in socialna problematika, predvsem pa tematika ljubezni in strahu. Prva nosi naslov *Tango in politična ekonomija strasti* avtorice Marte E. Savigliano, rojene v Buenos Airesu, profesorice antropologije ter zgodovine in teorije plesa. Projekt se napaja predvsem iz tistega segmenta knjige, ki tango obravnava kod del ljudske kulture, vključujoč razredna, rasna in seksualna nasprotja, kjer so se našli revni in bogati, beli, črni in kreoli, priseljenci in pripadniki elite, moški in ženske iz različnih slojev; tudi vse napetosti ter nasprotja med njimi. Druga knjiga, iz katere projekt črpa, je zbirka kratkih zgodb *Prebujanja* avtorja Sebastjana Preglja. Prvoosebne izpovedne zgodbe spretno prepletajo zunanjo in notranjo resničnost protagonista, kjer se iluzija in dejanskost stalita v vprašanju, katere sanje so resnične(jše). Izpostavlja se soočanje stvarnega in fantazijskega sveta. Junaki se prebujajo/iščejo, soočeni so s tisto stvarnostjo, ki je najraje ne bi videli, in obenem s fantastičnim svetom, ki stvarnost dopolnjuje Eden brez drugega ne moreta in med njima ni prave ločnice.

Projekt je zasnovan na treh samostojnih enotah/slikah/zgodbah (jutro, dan, noč) , ki vlečejo nit drug iz drugega in se povezujejo v zaključeno celoto (dan). Gradi na nasprotjih: skozi mehko, subtilno, pozitivno uprizoritveno govorico obravnava teme, ki so del našega vsakdana, a si pred njimi nemalokrat zatiskamo oči. Nasilje, nestrpnost, zlorabe, hrepenenje, poželenje, ljubezen, ljubosumje. Vse to se dogaja v naši ulici, bloku, za vrati sosednjega stanovanja. Je del slehernika, je del nas.

Velik del gledališkega jezika sloni na neverbalnih elementih. Likovna zasnova, kostumografija, scenografija so elementarne in čiste ter namenjene predvsem plemenitenju odrske govorice. Lutke in rekviziti so predmeti iz vsakdanjega življenja (čevlji, oblačila, obešalniki, šminka, klavir), ki oživijo in dobijo svojo končno podobo/izraznost šele ob dovršeni manipulaciji. Ambient je intimen, igra je minimalistična. Podrobnosti imajo velik pomen. Liki niso specifični, so obči in imajo tudi tako ozadje (moški, ženska), življenje in probleme. Vzpostavljanje odnosov in kreiranje fantazijskega sveta temelji na stvarnih, vsakodnevnih situacijah, s čimer želi gledalca potegniti v središče dogajanja in ga popeljati na »potovanje«, ki je tudi in predvsem njegovo.

Glasba je ambientalna in povezovalna. Pomaga vzpostavljati dramaturško celoto predstave. Zraven melodije, ki spremlja posamezne sklope predstave, sodijo sem šumi, zvoki, ki soustvarjajo ambient. Projekt ima to veliko srečo, da ga soustvarja vsestranski izvajalec, ki je poleg igre in animacije vešč igranja klavirja ter ima popoln posluh. Predstava je v prvi vrsti namenjena mladim in odraslim. Gre za občinstvo, ki jim je lutkovno gledališče v osnovi manj zanimivo.

Vselej ista zgodba je eden od projektov, ki želi trajnostno uveljavljati/utrjevati lutkovno gledališče za med mlado in odraslo populacijo. Predstava izpostavlja tematiko, ki je vsakdanja, a prevečkrat tabuizirana in prav zaradi tega privlačna predvsem za mlado občinstvo. Zaradi svoje specifičnosti in univerzalne govorice pa je primerna za tujo publiko in mednarodne festivale, prvega je že obiskala, in sicer mednarodni festival Lutkokaz v Osijeku:

<http://www.uaos.unios.hr/dokumenti/article/3318/plakat%20-%20revija%20lutkarstva%202013.pdf>.

Iz spletnega članka Aleksa Biskupovića *Sigurna budućnost o 4. Lutkokazu*, portal [Kazalište.hr](http://kazaliste.hr):

Nakon domaćih i gostujućih izvedbi većinom naklonjenih tradicionalnim oblicima lutkarstva, publici su se predstavile dvije slovenske izvedbe u poetici suvremenog lutkarstva. *Uvijek ista priča* (*Vselej ista zgodba*) nastala je u koprodukciji Studija Lutkovnog gledališča Maribor i Kulturno-umjetničkog društva Moment iz Slovenije i DAMU-a iz Praga, Češka Republika.

Monodrama (izvodi Tilen Kožamelj) suptilne atmosfere temelji se na muškoj ispovijedi usredotočenoj na razumijevanje vlastita odnosa prema suprotnom spolu, a redateljski koncept (Zoran Petrović) plod je kombinacije tradicionalnog i suvremenog lutkarstva u kojem se isprepliću tehnike animacije predmeta i dijelova tijela s glumačkim tehnikama i lutkarskim redateljskim promišljanjima.

Objave:

<http://www.veza.sigledal.org/prispevki/vselej-ista-zgodba-na-poletnem-lutkovnem-pristanu>

<http://www.moment.si/valilnica/zgodba.htm>

http://www.napovednik.com/dogodek262659_vselej_ista_zgodba

<http://www.sta.si/vest.php?id=1920776>

<http://www.zurnal24.si/vselej-ista-zgodba-dogodek-78978>

<http://prireditve.rtvsl.si/prireditve/vselej-ista-zgodba/89378/>

<http://www.si21.com/?action=news&nid=79114>

<http://www.kazaliste.hr/index.php?p=article&id=1842>

'Spoznal sem te v klubu ...'

'Ti ... prasec! A me sploh poslušáš?'

Koprodukcija Lutkovnega gledališča Maribor in Lutkovnega gledališča Ljubljana

Lewis Carroll - Blažka Müller Pograjc

Alica v Čudežni deželi

Lutkovno-gibalna premetenka

6+

Režiser **Matjaž Pograjc**

Nastopajo

Alica Aja Kobe (LGM)

Zajec, Polh Iztok Lužar (LGL) / Klemen Janežič k.g.

Kuharica, Želva, Mačka Maja Kunšič (LGL)

Kraljica, Golobica, Klobučar Katja Povše k.g.

Gosenica, Vojvodinja Nina Skrbinšek (LGL)

Dodo, Grifon, Lakaj Žaba, Rabelj, Srčni fant Jure Lajovic (LGL)

Miška, Lakaj Riba, Nori zajec, Kralj Anže Zevnik (LGM)

Prevod Gitica Jakopin

Dramatizacija in dramaturgija **Blažka Müller Pograjc**

Scenografija **Tomaž Štrucl**

Likovna podoba lutk in kostumografija **Barbara Stupica**

Glasba **Boris Benko in Primož Hladnik (Duo Silence)**

Gib **Branko Potočan**

Asistent režiserja **Brane Vižintin**

Asistenta scenografa **Branko Caserman in Lucijan Jošt**

Asistentka kostumografke **Sanja Grcić**

Oblikovanje maske **Tina Prpar**

Oblikovanje luči **Tomaž Štrucl**

Lutkovna tehnologa **Mitja Ritmanič in Gregor Lorenci**

Vodja predstave in oblikovalec zvoka **Aleš Erjavec / Aljoz Sedovnik (LGL)**

Inspicient in scenski tehnik **Enver Ibrahimagić (LGM)**

Lučni mojster **Kristjan Vidner (LGL) / Miljenko Knezoci (LGM)**

Scenski tehnik **Alojz Milošič (LGL)**

Tonski Mojster **Mitja Pastirk (LGM)**

Garderoberke **Jadranka Pavlović (LGL), Svetlana Maloić in Besa Jahija (LGM)**

Modeliranje glav **Sanja Ajdišek**

Izdelava kalupov, ulivanje glav v silikon, notranje armature **Gregor Lorenci in Ivana Matuzović**

Notranji mehanizmi glav **Primož Mihevc**

Izdelava lutk, rekvizitov, elementov kostumov in maske

Zoran Srduć, Mitja Ritmanič, Iztok Bobič, Jože Lašič, Zala Kalan, Jernej

Remše, Tiziana Alberton, Primož Mihevc, Žiga Lebar, Tea Kovše, Sandi

Mikluž, Krištof Modic

Izdelava scene in scenskih elementov **Branko Caserman, Lucijan Jošt**

Navezava **Mitja Ritmanič, Iztok Bobič, Primož Mihevc, Zoran Srduć, Zala Kalan**

Šivanje kostumov in elementov kostumov **Sandra Birjukov, Marjeta Valjavec,**

Mateja Šušteršič, Zala Kalan, Barbara Stupica, Sanja Grcić, Sara Brown

Izdelava lasulje za lutko Alice **Hermína Pavšin**

Urejanje pričesk na lutkah **Robert** in **Nejc**

Producentka **Ana Rokvić Pinterič**

Načrtovana premiera: Velika dvorana LGM, 10. 10. 2013 ob 18.00

Dejanska izvedba: javna generalka, Velika dvorana LGM, 9. 10. 2013 ob 18.00

Alica v Čudežni deželi je predstava *igrivih nesmislov*. Je ekstravagantna zgodba o Alici, bistroumni desetletnici, ki nalašč in brez oklevanja skoči v zajčjo luknjo in s tem v svet čudes, kakršna obstajajo le v sanjah in v Čudežni deželi. Tu se zgodi ogromno čud(ež)nega. Česa tako čudnega še nikoli nisem doživela, vsakokrat znova ugotavlja Alica. Zajci, ki nosijo gala oblačila, mačke, ki se režijo, kraljice, ki vseprek sekajo glave, in še druga živalska in domišljajska bitja, ki jih poznamo tudi tu, v *Nečudežni deželi*, le da so tam v nenavadnih odnosih med seboj in se ukvarjajo s čudnimi zadregami, z *nesmisli*, iz katerih izhajajo *misli* o resnih matematičnih, logičnih, filozofskih in fizikalnih vprašanjih. Ekstravaganca vsepovsod, odstopanje od običajnega.

Gledališka Alica je takšna, kot so otroci danes. Nepokorna, nič ponižna, drzna; ko išče, se ne zadovolji s čimerkoli; radovedna, da je kar predrzna. Pa vendar v srcu sočutna in mila, tako dobra, da nikdar ne spregleda '*drugega*'. Za vse ji je mar, za nič ji ni vseeno, ničesar ne vzame za samoumevno. Taka potuje skozi Čudežno deželo, išče, najde, dvomi. Razišče, gre naprej. Z novimi spoznanji raste, duhovno raste. In v *nesmislih*, s katerimi se srečuje v Čudežni deželi, za vse nas išče smisel v človeškem in naravnem svetu.

Več o predstavi je dostopno na <http://www.lg-mb.si/premiere/alica-v-cudezni-dezeli/>

Carollova *Alica* je v 20. stoletju doživela mnoge ekranizacije, prvo, osemminutno nemo verzijo sta leta 1903 posnela Percy Stowe in Cecil Hapworth. Od leta 1933, ko jo je »na kavč polegel« oxfordski profesor A. M. E. Goldschmidt in objavil delo *Alica v čudežni deželi - psihoanalizirana*, pa je bil njen spust v sanjsko deželo večkrat analiziran. Carrollova knjižna uspešnica predvsem ni »klasična« pravljica z narativno pripovedjo, ampak montaža slikovitih rebusov, v katerih mrgoli simbolov, ki jim Freud v *Interpretaciji sanj* pripisuje seksualne pomene. O Carrollovem razbiranju sanjske seksualne simbolike lahko zgolj domnevamo, zato pa je Carrollu in Freudu skupna ugotovitev, ki jo slednji zapiše v *Interpretaciji sanj*, in sicer, da analiza nekaterih sanj kaže, da sama želja, ki je sanje vzbudila in v katerih je ta predstavljena kot izpolnjena, izvira iz otroštva; da torej v sanjah odraslega še vedno živi otrok s svojimi otroškimi vzgibi. Razlog, da sanje nimajo forme holivudskega celovečerca z jasno in nedvoumno pripovedjo, pa po Freudu tiči v tem, da sanje oblikujeta dve psihični sili: prva gradi v sanjah izraženo željo, druga pa sanjsko željo cenzurira, s čimer doseže, da se sanjalčeva potlačena želja izrazi na popačen način.

Dosledno uprizarjanje Carrollove *Alice v čudežni deželi* bi bilo torej izvedljivo skozi nenarativen, celo eksperimentalen pristop, pred katerim pa je klecnil celo filmski režiser Tim Burton, specialist za absurd, zanesenjake, zasanjance in čudake. Kot pravi sam, je Carrollov literarni izvirnik vedno doživljal kot postopanje deklice od enega do drugega čudaškega lika, med katerimi pa nikoli ni mogel najti čustvene povezave. Filmu, v katerega pripoved je Burton vmešal in strnil motive iz *Alice v čudežni deželi* in iz Carrollovega kasnejšega dela *Alica v ogledalu* (1872), tako mnogi zamerijo prav poenostavljeno narativnost, ta očitek pa je pospremljen s komplimentom, da gre pa vendarle za čudotvorno 3-D povezavo igranega filma in animacije.

V zadnjem stavku se skriva kleč režijske uprizoritve naše *Alice*. Animacija in 3D. Lutke in prostor. Igralec in gledalec. Igranje z velikostjo. Krhke lutke proti gigantski pošasti iz človeškega sveta ali obratno: človek proti velikanu marioneti. Barve domišljije proti črno-

beli logiki današnjega potrošniškega sveta. Sanje otroka proti odrasli realnosti. Več proti manj. Lutkovna umetnost proti dramski umetnosti. Gibanje plesalca proti statiki dramskega prvaka. Režija za igralca proti režiji za gledalca. Skrivnost gledališča proti topounosti bigbrotherske televizije. Misliti proti ždeti. Akcija in Aličino dolgo potovanje v noč!

Ne samo dejstvo prve skupne koprodukcije v zgodovini obeh lutkovnih gledališč, temveč tudi (in predvsem) zahtevnost projekta postavljata odrsko stvaritev na posebno mesto v slovenskem gledališkem prostoru. S kupnimi močmi, sredstvi, znanjem, izkušnjami in trmo (slednja je bila še posebno na mestu ob odpovedi premier in doslednem vztrajanju proti realizaciji) so na lutkovni oder znova stopile marionete na dolgih nitih (cca. 3,6 m), animirane z dveh marionetnih mostov, z mimičnimi glavami in iz posebnega gibljivega materiala (lateks in silikon). Lutkovna mojstrovina.

Iz ocene *Radovedna Alica odstopa od običajnosti*, Barbara Gradič Oset, Planet Siol.net, 23. 1. 2014:

/.../Tako je tudi predstava odstopanje od običajnosti. Kot prvič v zgodovini sta se povezala Lutkovno gledališče Maribor in Lutkovno gledališče Ljubljana in v koprodukciji na oder postavila skupno predstavo. Ker predstavo odlikujejo zahtevna lutkovna tehnologija, vizualna spektakularnost, številčnost na odru, bi si jo težko privoščilo le eno gledališče.

Kako na oder postaviti vojsko? Je rešitev v kovinski kuhinjski posodi? Še eden od razburkanih nesmislov, ki deluje zelo dobro. Miza (v predstavi sicer kot deska) s Klobučarjem, zaspanim polhom in zajcem je zmešnjavo časa z vsemogočimi postavitvami v predstavi dobila tudi nove razsežnosti. Predstava je v kombinaciji z igralci, ki so bili istočasno tudi "upravljavci" lutk, odlično ujela spreminjanje iz velikega v majhno ter obratno. Ko so se spremenili v majhne osebe, so uporabili zelo dodelane marionetne lutke z močno obrazno mimiko.

V celoti objavljena ocena je dostopna na

http://www.siol.net/kultura/oder/2014/01/radovedna_alica_odstopa_od_obicajnosti.aspx

Druge medijske povezave:

- <http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Vecno-ziv-nesmisel-Lewisa-Carrolla---napoved-v-dnevniku-Delo.pdf>

- <http://www.veza.sigledal.org/prispevki/alica-pvezala-mariborsko-in-ljubljansko-lutkovno-gledalisce>

- <http://www.veza.sigledal.org/uprizoritev/alica-v-cudezni-dezeli>

- <http://www.delo.si/kultura/deloskop/deloskop-napoveduje-alica-v-cudezni-dezeli.html>

- <http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Vecno-ziv-nesmisel-Lewisa-Carrolla---napoved-v-dnevniku-Delo.pdf>

Klobučar, polh, Alice in nori zajec na čajanki

Beli zajec

Mačka režalka

Žalostna miš

Direndaj

Kuharica in kraljica

Noriyuki Sawa po motivih starodavne legende

Piskač iz Hamelina

5+

Režiser in avtor likovne podobe **Noriyuki Sawa**

Igralka Barbara Jamšek

Avtor glasbe, glasbenik in igralec Klemen Bračko

Asistentka režiserja **Elena Volpi**

Lektorica **Metka Damjan**

Avtor in oblikovalec zvočne podobe **Marko Jakopanec**

Oblikovalec svetlobe **Jason Smith**

Oblikovalci lutk in rekvizitov **Darka Erdelji, Primož Mihevc in Lucia Žitnik**

Oblikovalka kostumov **Mojca Bernjak**

Oblikovalca scene **Branko Caserman in Lucijan Jošt**

Premiera, **Mala dvorana LGM, 7. 11. 2013, ob 18.00**

Predstava Piskač iz Hamelina je našla navdih v starodavni legendi, vendar je postavljena v sodobni čas. Deklica se med igro v svoji sobi znajde v neprijaznem svetu: pohlepni ljudje nenasitno kopičijo dobrine, ob tem pa uničujejo in odmetavajo odslužene predmete ter ostanke hrane. Na smetiščih preobilja se naselijo miši in podgane, meščani pa se zaradi tega pritožujejo. Župan se po pogajanjih odloči, da bo plačal Piskaču, če bo ta res odpeljal miši iz mesta. Piskač zapiska svojo omamno melodijo in miši mu sledijo do reke, v kateri utonejo. Vrne se po plačilo, a Župan prelomi dano obljubo in Piskača nažene. Ta pa obljubi maščevanje ...

Več o predstavi je dostopno na <http://www.lg-mb.si/premiere/piskac-iz-hamelina/>

Lovec na podgane iz Hamelina je ljudska legenda, ki sta jo med drugimi zapisala tudi brata Grimm. Pripoveduje o katastrofi v mestu Hamelin v Nemčiji, ki naj bi se zgodila 26. junija 1284. Prva omemba zgodbe sega približno v leto 1300, ko se je zgodba pojavila na steklenem oknu v cerkvi v Hamelinu. Okno je bilo omenjeno v več zapisih v 14. in 17. stoletju, vendar je bilo na žalost uničeno. Izhajajoč iz opisov okna, ki so se ohranili, je Hans Dobbartin ustvaril moderno rekonstrukcijo. Prikazuje pisano pojavo lovilca podgan in več otrok, oblečenih v belo. To okno naj bi bilo narejeno v spomin na tragičen zgodovinski dogodek v mestu. Kljub mnogim raziskavam pa ni jasne razlage, na kateri zgodovinski dogodek se naslanja ljudska povest.

Na videz neusmiljeno okrutna nemška legenda ponuja številne možnosti interpretacije, ki jih izpostavlja predstava:

1. Pravljici. To sta obdelala že brata Grimm, poudarila sta predvsem moralno nasprotje med mestnimi oblastniki (pokvarjeni in pohlepni) in izkoriščenim piskačem, na čigar stran stopijo meščani.
2. Mistična. Skrivnostni dogodek iz 13. stoletja je skozi čas dobil široke razsežnosti. Najbrž se je povezava med invazijo podgan in njenim iztrebljenjem ter izginotjem otrok v istem kraju vzpostavljala postopoma in skozi daljši čas. Ni pa zanemarljivo dejstvo, da oba dogodka povezuje potreba po etični izravnavi v zvezi z isto skrivnostno osebo - skrivnostnim umetnikom z nadnaravno močjo.
3. Družbeno kritična. Stereotip pohlepnih oblastnikov (opredeljenih kot 'delovni in pošteni ljudje, ki so obogateli') in nemočnih meščanov, ki se jim v vsem podrejšo, s tem pa se prostovoljno odreka moči odločanja (prosijo oblastnike za pomoč in rešitev) in samostojnemu ravnanju (kdo drug pa bo znal pregnati podgano kot pa človek, ki se z njo

sooča dnevno). Lastne usode na nadzorujejo več, kar jih lahko drago stane. Asociacije na današnje razumevanje demokratskega sistema so jasne, zanimivo pa je, kako pomembne so se zdele režiserju in avtorju uprizoritvene predloge kot tujcu, ki je od daleč spremljal mariborske nemire pred dobrim letom dni.

4. Poetološka. Piskaš spominja na Orfeja, na Petra/Umetnika, na Kurenta, na katerega koli pevca/glasbenika, ki z močjo umetnosti premika nepremakljivo. Moč umetnosti navadno prevzame nedolžne, nevedne in iskrene, ostali ('delovni in pošteni ljudje?') so nanjo imuni, a v svoji nedojemljivosti in neobčutljivosti podcenjujejo njeno moč. Prav tak odnos jih drago stane in prizadeti so prav tako kot vsi ostali.

Mala predstava z dvema izvajalcema – igralko in glasbenikom mistično legendo transformira preko večpomenskih lutk, maske, kostuma, senc, svetlobe, prav posebno mesto pa imata avtorska glasba in zvok. Predstava govori univerzalni odrski jezik, ki je razumljiv gledalcem vseh starosti. Prizorišče je otroška soba s posteljo in igračami na njej, kar se postopoma spreminja v legendarno mesto in njegove prebivalce.

Najpomembnejši element likovnosti uprizoritve je presenetljivost transformacije na zvočni podlagi.

Iz ocene, Človek proti izrojeni instituciji, Barbara Gavez Volčjak, Večer, 13. 11. 2013:

/.../ V nasprotju s spektakularno lansko uprizoritvijo Ribič Taro istega režiserja, na Češkem živečega Japonca Sawe, je Piskač iz Hamelina bolj komoren in resnejši, morda celo nekoliko bolj inovativen v izrazu, a zato zahtevnejši.

Zlasti izvedbeno, poleg igralka Barbare Jamšek je na odru prisoten le avtor in izvajalec glasbe Klemen Bračko, več (vsaj po videnem sodeč) violine, kitare, bobna in najbrž še česa, kar smo v osredotočenosti na dogajanje spregledali.

Glasba je namreč enakovredni element uprizoritve, saj v marsičem ne le nadomešča, ampak smiselno zamenjuje govor. Kot rečeno, pa je režiserjeve zamisli zelo posrečeno izvedla Jamškova, ki zna biti radovedna miška, nenasitni župan in odločni Piskač, vse enako prepričljivo in z dovolj energije.

V celoti objavljena ocena je dostopna na

<http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Clovek-proti-izrojeni-instituciji---lutkovna-kritika.pdf>

Iz radijske ocene, Piskač iz Hamelina, Simona Kopinšek, Radio Slovenija 1, 8. 11. 2013:

/.../ Igralca Barbara Jamšek in Klemen Bračko sta spretna in kompatibilna.

Jamškova je zelo gibljiva v animaciji in značajskem preoblačenju lutk, ki imajo v tej predstavi zares osrednjo vlogo in že vizualno nakazujejo svojo etično naravnost. Scenografija Branka Casermana in Lucijana Jošta je hkrati preprosta, a v isti sapi vedno znova presenetljivo večnamenska. Presežno moč predstave ustvarjata tako glasba kot zvok, za kar sta zaslužna Klemen Bračko, ki kot drugi pol igralskega dvojca glasbo izvaja v živo in Marko Jakopanec z zvočno podobo, ki nas še dodatno prepriča v obstoju mesta Hamelin. Zvok in glasba hkrati ustvarjata in poglobljata situacijsko dramatičnost kot tudi ganljive poetične trenutke spoznanj, razumljivih tako otroku kot odraslemu. Piskač iz Hamelina je torej nalašč za današnji čas.

Druge medijske povezave:

- <http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Piskac-iz-Hamelina---napoved-v-dnevniku-Vecer.pdf>

- <http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Najprej-glava-potem-klobuk---o-Piskacu-iz-Hamelina-in-Studiu-MaMa-z-rezise.jpg>

- <http://www.veza.sigledal.org/prispevki/japonski-lutkar-norijuki-sava-tokrat-v-mariboru-s-piskacem-iz-hamelina>
- <http://www.veza.sigledal.org/uprizoritev/piskac-iz-hamelina>
- <http://www.veza.sigledal.org/prispevki/otroci-se-morajo-dotakniti-smrti>
- <http://citymagazine.si/dogodek/piskac-iz-hamelina/>
- <http://prireditve.rtv slo.si/prireditve/piskac-iz-hamelina/87301/>

'Solato, prosim.'

'Vse je moje, vse je moje!'

Piskač

Vsiljivka na smetišču

Tamara Kučinović

Maček z vrečo opotečo

3+ / 5+

Režiserka **Tamara Kučinović**

Igralci

Maček **Miha Bezeljak**

Sosede **Maksimiljan Dajčman**

Mama, Sosede **Metka Jurc**

Deček Saša **Tilen Kožamelj, k. g.**

Hrček Vanja **Danilo Trstenjak**

Deklica Saša **Elena Volpi**

Prevajalka **Mojca Redjko**

Lektorica **Metka Damjan**

Avtorica likovne podobe, scenografka in kostumografka **Ivana Čemerikić**

Dramaturginja **Katarina Klančnik Kocutar**

Avtor glasbe **Hrvoje Radnić**

Oblikovalka svetlobe **Tamara Kučinović**

Svetlobni mojster **Enver Ibrahimagić**

Oblikovalec zvoka **Mitja Pastirk**

Oblikovalci lutk in rekvizitov **Darka Erdelji, Primož Mihevc, Lucia Žitnik**

Oblikovalca scene **Branko Caserman in Lucijan Jošt**

Oblikovalka kostumov **Mojca Bernjak**

Premiera, **Velika dvorana LGM, 12. 12. 2013, ob 18.00**

Nekega dne se otroka dolgočasita in si neprevidno zaželite vseh tistih igrac, ki jih imajo drugi otroci, saj sta prepričana, da jim je mnogo bolj zabavno kot njima. Kot v najbolj norih sanjah se pred njima iznenada pojavi Maček in jima obljubi najboljšo zabavo na svetu.

Več o predstavi je dostopno na <http://www.lg-mb.si/premiere/macek-z-vreco-opoteco/>

Reklo o tem, kako je sosedova trava bolj zelena, vsi poznamo, prav zares pa o njem ne razmišljamo. Predstava *Maček v žaklju* govori točno o tem, pregovor razume dobesedno in ga pripelje do popolnega absurda - s tem pa le korak stran od tragedije.

Dolga ulica, čudovite razkošne hiše, urejeni vrtovi, prijazni hišni ljubljenci na njih mahajo z repki, očetje v oblekah in s čvrsto zategnjenimi kravatami se v dragih avtomobilih vozijo na delo, otroci se igrajo z dragimi elektronskimi igračami ... V vrsti stoji malo manjša hiša, precej skromnejša od ostalih, hkrati tudi srečnejša, samo da tega še ne ve. V njej živita deklica Saša in deček Saša z materjo. Upravičeno razumeta pregovor, da je sosedova trava bolj zelena, dosledno dobesedno, ker je trava pri (vseh) sosedih zares bolj zelena, hiše so večje, avtomobili bolj bleščeči, otroci imajo več igrač, pa tudi več koles in ostalih robotskih vozil. Pa še česa.

Tako si otroka nekega dne, ko zdolgočaseno strmita skozi okno v siv deževen dan ter ugibata, kakšne čudovite igre se za razsvetljenimi okni sosednjih hiš igrajo njuni vrstniki, neprevidno zaželite vseh tistih igrač, ki jih imajo drugi otroci, saj sta prepričana, da jim je mnogo bolj zabavno kot njima. In s tem sprožita problem, kakršnega si nista mogla predstavljati niti v najbolj norih sanjah ... Iz nič se pojavi Maček in jima obljubi najboljšo zabavo na svetu.

Biti enak drugim in imeti vse to, kar imajo oni, samo po sebi ne prinaša sreče. Srečo prinaša ljubezen (do) drugih. Mama, ki je zate vse, kar potrebuješ in kar si zaželiš. Žonglirajoč z nekaterimi predsodki o tem, kaj je zabavno in kaj ni, kaj je sreča in kaj to ni, otroka spoznata, da je trava pri njiu mnogo bolj privlačna kot sosedova. Prepozno? Sanjski svet, v katerega z Mačkovo pomočjo vstopata Saša in Saša, se močno razlikuje od njunega vsakdanjega sveta, ki je skromen, mehek, topel in – najpomembneje – realen. Tisti, ki si ga želita, je 'izkrivljen', preveč pisan, glasen in umeten, povsem neresničen. Likovna podoba skuša poudariti to bistveno nasprotje. Scena je koncipirana kot vrteči krog s skromnim domovanje na sredini in rožnatim obročem 'ameriških' sanj. Otroka in njuna mati so zato zasnovani kot igralci (realni, preprosti, običajni), Maček je karikirano kostumiran igralec, ostali liki pa so toge izložbene lutke. Ko otroka 'izgubita' stik z realnostjo, se tudi sama spremenita v lutki in ju njuna mati, ki ves čas ostaja 'živ človek' (zato se tudi ne zamenja z lutko), ne more več prepoznati. Vizualno spremljamo preobrazbo od logičnega in udobnega minimalizma do pisanega in preobloženega obilja, ki nima nikakršnega smisla.

Iz lutkovne kritike, *Sreča je opoteča, a revščina ni zabavna*, Barbara Gavez Volčjak, Večer, 16. 12. 2013

/.../Ne da bi razkrili preveč, je seveda težko spisati oceno predstave. Zato naj bo to zgolj razmišljanje in spodbuda za lastno doživljanje. U vodnem uprašnju se namreč pridružuje še vrsta bolj ali manj tehtnih, denimo o tematiki, motivih, namenu in navsezadnje režijski logiki predstave. Tematika uprizoritve je tokrat družbenokritična, kar samo po sebi ni nič slabega, le obdelana je morda nekoliko nevsakdanje za to zvrst umetnosti. Po drugi strani res pogosto ponavljamo, da je treba otroke seznaniti z vsemi plastmi življenja, torej tudi z revščino, družbeno neenakostjo in vsem, kar prineseta s sabo. Kompleksne večnivojske predstave so sicer hvalevreden prispevek ustrezno izobraženih in sposobnih avtorjev s prepoznavnim slogom in poetiko, ki jo je Tamara Kučinović nakazala že lani z uprizoritvijo Zmrdica in Zmrdek. Že takrat sta navdušili dinamičnost in igrivost njenega režijskega pristopa, kakršnega ohranja tudi tokrat.

V celoti objavljena lutkovna kritika je dostopna na

<http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Sreca-je-opoteka-a-revscina-ni-zabavna---lutkovna-kritika.jpg>

Iz radijske ocene, *Maček z vrečo opotečo*, Simona Kopinšek, Radio Slovenija 3, 19. 12. 2013:

/.../ Nekega dne, ko se mama, igra jo Metka Jurc, odpravi v službo na vratih skromne hišice potrka Maček, utelešenje izpolnitve vseh želja ali gledano s kritičnem očesom, utelešenju ciljev zgolj s komercialnim predznakom. Čeprav se Saša in Saša, ki ju igrata Elena Volpi in Tilen Kožamelj upirata Mačkovi ponudbi razkošnega življenja nimata njuna otroška naivnost in lakota po lažnih dobrinah nikakršne možnosti v boju s pretkanostjo. V osrednji vlogi Mačka se odlično znajde Miha Bezelj, ki v interpretaciji prepriča z izrazito gibalno spretnostjo. Med zabavnejše trenutke te predstave z resno tematiko uvrščamo svojevrstna kabaret vložka, ki sta domiselna odrske oblike vse prisotnih reklam. Avtor glasbe je Hrvoje Radnič. Tu je še hrček Vanja, hišni ljubljencek družinice, ki je s kletko postavljen pod odrski strop, torej najvišje od vseh prisotnih likov, že scenografsko nakazuje višjo vlogo, glas modrega, ki opozarja na nevarnost Mačkove prisotnosti in naposled glasb preslišanega. Hrčku glas posodi Danilo Trstenjak. Pozornost je skozi celotno zgodbo osredotočena na majhno

vrtljivo sceno, ki simbolizira minevanju časa in hkrati navidezno brezizhodnost začaranega kroga v katerega vedno znova zdrsnejo tako revni kot bogati. Premišljena je tudi izbira kostumografije, ki si jo je ob likovni podobi in sceni po navdihu iz 50. let, zamislila beograjska ustvarjalka Ivana Čemerikić. Medtem, ko je revna tričlanska družina oblečena v dolgočasne rjavkaste tone, je druga bogata stran, ki jo utelešajo izložbene lutke v Vanjini velikosti, odeta v rožnata oblačila. Torej, ko govorimo o predstavi diametralnih nasprotij, govorim tudi o dvobarvnem svetu o rjavkasto-rožnatem. Z materialnimi dobrinami ohromljene lutke glasovno oživlja Maksimilijan Dajčman, vsak njihov gib pa narekuje Maček. Lutke imajo potem takem v predstavi zgolj negativno vlogo, prodane svetu materialnega razkošja so hladne, neme, življenjsko mrtve, v celoti podrejene blišču in iluziji.

Druge medijske povezave:

- http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Macek-z-vreco-opoteco_Petra-Zemljic_Vecer_7_12_2013.jpg
- <http://www.lg-mb.si/f/docs/ponovitve/Krojaske-lutke-o-vrednotah---napovednik-v-dnevniku-Vecer.jpg>
- <http://www.veza.sigledal.org/prispevki/v-lutkovnem-gledaliscu-maribor-macek-z-vreco-opoteco>
- <http://www.veza.sigledal.org/uprizoritev/macek-z-vreco-opoteco>
- <http://www.rtvsllo.si/kultura/novice/macek-z-vreco-opoteco-ali-kako-lazna-je-sreca-potrosniskega-sveta/324864>
- <http://citymagazine.si/dogodek/macek-z-vreco-opoteco/>
- <http://www.delo.si/kultura/deloskop/deloskop-napoveduje-macek-z-vreco-opoteco.html>
- <http://www.sta.si/vest.php?id=1956066>
- <http://dogodki.kulturnik.si/web/vevent/651381/>
- <http://www.pavza.com/macek-z-vreco-opoteco-d105059>
- http://www.youtube.com/watch?v=lWmV6_m6an8

'Ko bi le kak čudež potrkal na vrata ...'

Sijajna modna oblačila / bodo Sašo naredila – / fensi, sanjska, oh, prelepa / nova Sašina obleka!
 Kot princeska bo sijala, / nič več skromna – dama zala.
 Oda modi, oda modi – / Maček preobrazbo vodi.

Kulski stajling Saša mika, / imidž takšen, kot se šika - / fensi, sanjska, oh, prelepa / nova Saševa obleka!
 Skromen deček po naravi / zdaj postal bo človek pravi.
 Oda modi, oda modi – / Maček preobrazbo vodi.

'Saša, si to ti?'

Premislek ob premierah

V letu 2013 smo izvedli 6 premiernih uprizoritev, pet kot del rednega repertoarja (Programski sklop I) in eno festivalsko studijsko koprodukcijo PLP v okviru Programskega sklopa II. Od načrtovanih 88 izvedb smo jih realizirali 83 ali 94,3 % (odpoved ponovitev *Alice* je bila največji manko). Premiere je obiskalo manjše število gledalcev od načrtovanega (10.812 od 15.750 načrtovanih ali 69 %).

Z izvedenimi premierami v letu 2013 smo vseeno zadovoljni. Predstave se pri celovitem pregledu izkažejo kot konceptualno zaokrožene ter tehnološko in vsebinsko raznolike, kar ohranja pestrost znotraj čvrstega (in obvladljivega) okvira. Pokrivajo široko polje lutkovnega medija, besedilno pestrost, hkrati nagovarjajo različne starostne (in interesne) skupine gledalcev ter omogočajo uravnoteženo izvedbo v obeh dvoranh LGM, male pa omogočajo manj zapletena gostovanja.

Težavo vidimo v prodaji predstave za mlade (najstnike), pri čemer bomo morali iznajti še kaj novih prodajnih metod.

Preizkusili smo še dva precej problematična aspekta, ki nujno vzpostavljata (samo)kritični premislek:

Koprodukcija

Koprodukcija kot možnost pospešenega učenja, strokovnega raziskovanja in umetniškega razvoja na eni strani ter organizacijskega in produkcijskega tveganja na drugi. *Aličino* opremo je dejansko izdelovala velikanska ekipa, se ob tem učila in izpopolnjevala, a poškodba je globoko posegla v programski načrt dveh gledališč. Ustvarjanje *Alice* je močno povežalo mešan igralski ansambel in obe delavnici ter neznansko obremenilo obe tehnični in organizacijski službi.

Starostna primernost

Predstava *Maček z vrečo opotečo* je bila načrtovana, zasnovana in pripravljena kot predstava za gledalce od tretjega leta – tak je tekst, take so osebe, taki so odnosi ... Potem pa je likovna podoba ustvarila zmedo zaradi 'odraslega' vizualnega koncepta (50. leta, recimo ameriška, rožnata, smetanasta ...), ki se ga ni več dalo spremeniti zaradi zamude pri oddaji materialov. LGM ima na srečo na repertoarju dovolj predstav za najmlajše, a računali smo na novo, ki se je izkazala za kanček prezahtevno, zato smo starostno oznako spremenili, da ne zavajamo gledalcev.

Lutkovni vidik / Leto je bilo pretežno zaznamovano s kombiniranimi odrskimi koncepti igre igralcev in lutk, vse ob podpori odlične avtorske glasbe.

Začetek (*Vitez železnega srca*) je prinesel kombinirani koncept igre z masko in lutk dveh vrst – vodenih namiznih lutk in inovativne velikanske kombinirane 'lutke' z mehanizmi. Ta predstava uvaja tudi prijazno risano animacijo (sanje), ki ni pogost element v predstavah LGM, tukaj pa je uporabljena skromno, vendar zelo učinkovito.

Nadaljevanje je bilo podobno, vendar sta se igri pridružila še ples in petje – *Cyrano* je koreografirana predstava, kjer logika giba sledi lutkovnim izraznim možnostim. Preproste lutke manekeni (lesene glave in polnjeno telo iz blaga) so močno izrazne s pomočjo spremenljivih atributov (oči, nos, oblačila) in z igro rok – roke igralca v bolj recitativnih prizorih postanejo roke lutke, s čimer se ustvari zanimivo velikostno razmerje, ki stopnjuje emocionalni naboj situacije.

Vselej ista zgodba eksperimentira s preprostimi predmeti (papir, šminka, klobuk ...), prostor zaznamuje samo pianino, ki služi kot spremenljiv odrski element ter tako postane tudi sam predmet animacije. Enako se zgodi s telesom igralca, ki se razdeli na dele telesa,

tudi animirane. Projekt zaznamuje predvsem natančna igra statusov, ki zagotavlja jasnost odrske simbolike – popolnoma jasno postane, kjer je mojstrstvo lutkovnega igralca, ki razume lutkovni izraz. Brez takega ta predstava ne bi funkcionirala in se je izkazala kot resen študijski eksperiment, odlična ponazoritev igre predmetov in statusov na odru.

Alica v čudežni deželi je mojstrski preplet animacije marionet, igre, koreografije in glasbe; organsko vključevanje različnih odrskih izrazov, eden od umetniških vrhuncev gledališča. Specifična estetika in tematika lahko povzročita različne odzive, a v svojem bistvu je predstava natančno premišljena in zgledno izvedena. Njen poudarek je v uporabi marionet na dolgih navezavah, ki jih v zadnjih vsaj 40 letih ni bilo videti na slovenskih odrih, *Aličine* pa so inovativne še v uporabljenih materialih in obrazni mimiki.

Piskač iz Hamelina je predstava presenetljivih lutkovnih preobrazb – postelja postane trg, mesto, reka; igralka najprej deklica, nato piskač, župan, gradbeni delavec ... in seveda animatorka sprva lesenih igračk, ki se pretvarjajo v karakterne lutke; glasbenik postane govorec prologa, animator, izvajalec zvokov, upravljavec z grafoskopom ... *Piskač* je v uprizoritveni logiki najčistejša lutkovna premiera LGM v letu 2013.

Maček z vrečo opotečo je bolj kot lutkovni scenski eksperiment. Lutke so preproste in robate izlozbenne lutke, ki nudijo malo možnosti animacije – njihovo upravljanje je zahtevno, saj deluje bolj na načelu kompozicije. Inovativna je lutka neobstoječega hrčka – kletka z zvončkom, kjer se med hrčkovim razburjenjem zažene kolesce in povzroča zvok. Lutkovno pogojen je tudi odnos do teles igralcev, ki se gibajo na način, da ustvarjajo slike, med njimi je najprepričljivejši senčni dialog otrok.

Meščani Hamelina

Likovne podobe / Ana Horvat, Tereza Venclová in Kamil Bélohlávek, Barbara Stupica, Noriyuki Sawa in Ivana Čemerikić so z likovnega stališča zanimivi lutkovni ustvarjalci. Nekateri zgolj 'ilustratorji' (Horvat, Čemerikić), drugi scenografi (Štrucl, Bélohlávek), redki med njimi temeljiti lutkovni 'univerzalci' (Sawa), nekateri pa po potrebi tudi kostumografi (Venclová, Čemerikić, Stupica). Eni bolj občutljivi na umestitev v celovit (atmosferski) prostor in na svetlobo (Sawa), drugi bolj usmerjeni v barvno in kompozicijsko

'samozadostnost' (Čemerikić, Stupica). A vsi naštetni so poznavalci lutkovnega gledališča in zato uspešni pri znakovni vizualizaciji izbranih predlog. Med seboj izrazito različni (kar zagotavlja raznovrstnost podob predstav), z značilno 'osebno estetiko'.

Likovna podoba lutkovne predstave je njena 'kost in koža'. Je tisto, s čimer so gledalci najprej soočeni in kar najdalj časa ostane zapisano v spominu. Vanjo se naseli duša (beseda, glasba, izvedba, sporočilo) – ta pa zlahka začuti tesnobo, če ji koža ni prav.

Kljub vsemu smo odkrili manjše odklone:

- kadar je avtor premalo prisoten, sodelovanje ni toliko uspešno;
- če ne razume tehnologije, je problematičen v prilagajanju mediju.

Zato kot enega od pogojev za sodelovanje navajamo tudi vključenost avtorja v delavnični proces in pravočasno predajo prvih skic, saj je tehnologijo in estetiko nemogoče ločevati, še manj možno pa je izdelati opremo v primeru nejasnih navodil. Nekatere skice so bile lani osupljivo jasne, točne, fascinantne in navdihujoče, delavnični procesi pa zato hitri in naklonjeni (predvsem *Cyrano*, *Alica*, *Piskač*).

Nenavadna preizkušnja v letu 2013 je bila tudi močen poseg vizualne plati predstave v njeno starostno ustreznost, kar seveda ostri našo pozornost na izbor in ustrezno komunikacijo z likovnimi snovalci.

Maček na poti od tri do pet

Literarne predloge / Zajeli smo predvideni nabor uprizoritvenih žanrov (izhajajoč iz razvojne vizije):

- sodobna mladinska pripoved – *Vitez železnega srca*
- svetovna klasika (z izrazitim avtorskim pristopom) – *Cyrano*
- avtorski projekt – *Vselej ista zgodba*
- svetovna klasika – *Alica v čudežni deželi*
- pravljica – *Piskač iz Hamelina*
- novo besedilo – *Maček z vrečo opotečo*

Med njimi v letu 2013 nismo uprizorili sodobnega slovenskega besedila, a sta v načrtu dve v letu 2014 (razlog: razpoložljivost zelenih umetniških ekip).

Prevladujoč je avtorski pristop k odrski interpretaciji besedil, ki ga umetniško vodstvo LUTKOVNEGA gledališča spodbuja, kajti prepričano je, da avtorska svoboda prinaša večjo

možnost lutkovne inovativnosti. Vsekakor ima izjemno pomembno vlogo pri takem izhodišču in iz njega izhajajočem delu izkušen lutkovni dramaturg (v letu 2013 predvsem: Katarina Klančnik Kocutar, Ana Đokić, Tomaš Jarkovský).

Tematika / Opazna je etična angažiranost, hkrati pa zabrisanost (nikakor ne odsotnost!) vzgojnih nauk.

Povzetki najbolj izrazitih obravnavanih tematik:

- Osamljenost otrok in odgovornost odraslih (predvsem prezaposlenost staršev) ter slaba samopodoba v obdobju razvija – *Vitez železnega srca*
- Vprašanje forme in vsebine oz. kritika poveljevanja videza (lepota, mladost, moda, estrada, virtualni svet) - *Cyrano*
- Intimni odnosi – zrelost, navezovanje, poslavljanje – *Vselej ista zgodba*
- Drugačnost, družbena sprejemljivost in domišljija kot odsev – *Alica v čudežni deželi*
- Soočenje dobrega in zla z izrazito družbeno kritično aktualizacijo – *Piskač iz Hamelina*
- Kritika potrošništva – *Maček z vrečo opotečo*

'Dajte davke, dajte davke!'

Jezik / Skrbeli smo za visok nivo odrskega jezika in načeloma nismo nižali jezikovnega standarda, razen občasno v segmentu besedišča (pogovorni izrazi v 'zasebnih' prizorih *Cyranoja*). Skrb za odrski jezik se zdi eno od bistvenih poslanstev gledališča, sploh takega s primarno mlado publiko.

Starostna naravnost / V tem segmentu se je produkcija 'sploščila', predvsem na račun *Mačka*, premeščenega starostno kategorijo višje. V letu 2013 v LGM ni nastala predstava za najmlajše, je pa zato v načrtu v nadaljevanju sezone 13/14. Posebnost je izrazita najstniška predstava, res ciljana na pretežno mladostniško občinstvo. Takšna je zaradi svoje tematske zasnove, motivike in vizualne podobe.

Prostor / V razkošnem poslopju ni nepomembna dobra izkoriščenost prostora. Velika dvorana seveda sprejme največ publike in je tako najbolj 'dobičkonosna'. Vanjo smo umestili 4 uprizoritve (*Vitez železnega srca*, *Cyrano*, *Alica v čudežni deželi* in *Maček z vrečo opotečo*), Mala dvorana je dobila 2 novi uprizoritvi, ki sta tudi najprimernejši za gostovanje (*Vselej ista zgodba*, *Piskač iz Hamelina*).

Presežki / Trudili smo se realizirati visoko kakovostne produkcije. In prepričani smo, da nam je to uspelo – vsaka premiera je presežna vsaj v enem segmentu:

Vitez železnega srca – 'izčiščena' likovnost, temelječa na osnovnih barvah, inovativna scenografija, ustrezna izbira lutk in občutljivost na skrit otroški svet stisk ter sočen jezik in točna atmosferska glasba;

Cyrano – uprizoritevna inovativnost na več nivojih in odlična izvedba, odločna dramaturgija in intenzivna dinamika;

Vselej ista zgodba – odlična lutkovna igra in presenetljiv uprizoritveni koncept gledališča predmetov;

Alica v čudežni deželi – marionete, čudovite inovativne marionete; vsestranskost dobro usposobljenih igralcev, izrazita vizualna plat in prepričljiva glasba, uprizoritveno razkošje;

Piskač iz Hamelina – na preobrazbah temelječa uprizoritev z odlično odrsko izvedbo dveh vsestranskih izvajalcev, celovitost vizualno-tehnološkega aspekta opreme, fascinantna zvočna oprema (zvočni učinki);

Maček z vrečo opotečo – družbeno kritična ost sporočila, dobra igra in uigranost ekipe kljub okornosti opreme, jasna dvojna zasnova scenografije kot ponazoritev tematike.

Seveda zaznavamo tudi **slabosti**.

Tvegana likovna podoba / Izjemno pomembna je dosledna in pravočasna komunikacija med gledališko delavnico in avtorjem. Delavnica LGM je številčno slabo zasedena, zato je prav segment intenzivne in točne priprave toliko pomembnejši. Največkrat se zgodi manko tehniške priprave (torej tehnične risbe), pogosto se avtorji zadovoljijo s skicami, ki jih je v delavnici še potrebno nadgraditi v uporaben izhodiščni material. Tega problema ni pri večjih lutkovnih scenografih (npr. Bélohávek, Sawa), sicer se izdelava opreme zatika in lahko se zgodi, da ne avtor na producent na koncu nista zadovoljna z realizacijo, težave pa imajo tudi režiser in igralci (*Maček*).

Pasti koprodukcij / Koprodukcija zna vnesti dodatne možnosti v umetniškem in izvedbenem (predvsem postprodukcijskem) segmentu. *Alica* je tak primer. Po drugi strani pa se zgodi velikanski zatik v primeru nepredvidljivega elementa: neusklajenost zunanje lutkovne ekipe na začetku (ki so jo nato sanirali in nadgradili lutkovni mojstri obeh gledališč) ter poškodba igralca, ki je močno zaznamovala programski del obeh gledališč v obdobju oktober-december 2013.

Preobremenjenost / Tema med umetniške premisleke na prvi pogled na sodi. Po natančnejšem vpogledu pa seveda razumemo, da prevelika storilnostna naravnost (kot posledica preobremenjenosti oz. prešibke kadrovske zasedbe) lahko vodi v zmanjšanje ustvarjalne motivacije in naklonjenosti izzivom. To pa seveda lahko ogrozi kakovostni nivo umetniške produkcije LGM.

Gledališče za otroke / Še vedno se otepamo s stereotipom lutkovnega gledališča kot gledališča za otroke in težko tržimo predstave za starejše. V letu 2013 največjo težavo predstavlja trženje sicer odlične predstave *Cyrano*. Morda je to še toliko bolj specifično za naše lokalno okolje, zato se s tem trmasto izzivom soočamo in dopolnjujemo trženjski načrt. Opogumlja nas dejstvo, da se število obiskovalcev počasi, a vztrajno širi, da ne zaznavamo znatnega upada obiska po zaključku projekta EPK.

Več o realizaciji v poglavju *Ocena doseženih ciljev in rezultatov*.

Ponovitve predstav iz preteklih sezon

Zap. št.	Avtor Naslov	Leto premiere	Načrtovano / realizirano število ponovitev	Načrtovano / realizirano število gledalcev
1	Svetlana Makarovič po motivih bratov Grimm Rdeča kapica	2012	17/13	3.300/2.821
2	Tamara Kučinovič in Aja Kobe Zmrdeca in Zmrdek	2012	6/19	1.200/2.610
3	Janček ježek	2012	19/36	1.289/2.685
4	Matija Solce po motivih F. Kafke Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.	2012	9/13	410/787
5	Nebojša Pop Tasić Salto mortale	2012	6/4	440/287
6	LGM in Športniki SLO-CZ koprodukcija Gagarin!	2012	6/12	670/1.651
7	Po motivih zgodbe Jeana Gionoja Mož, ki je sadil drevesa	2012	6/9	480/596
8	Noriyuki Sawa Po japonski ljudski pravljici Ribič Taro	2012	18/21	3.600/4.259
9	Po knjigi Ele Peroci Hišica iz kock Nika Bezeljak Kocke	2012	12/21	680/1.087
10	Tomaš Jarkovský in Jakub Vašíček ?zakaj	2011	6/2	1.200/241
11	Špela Kuclar Deževnikarji	2011	10/5	2.250/1.000
12	Koprodukcija LGM in MGP Aleš Šteger Kurent	2011	8/7	1.520/1.003
13	Isaac Bashevis Singer Ko je Šlemil šel v Varšavo	2011	16/20	2.040/2.590
14	Andrej Jus Žaba Greta	2011	12/12	2.550/2.154
15	LGM in Športniki SLO-CZ koprodukcija Vrnitev v Bullerbyn	2011	8/14	900/1.971
16	Avtorski projekt Meso ali Razodetje	2010	4/2	320/63
17	Po F. Prešernu Krst pri Savici	2010	5/5	900/601
18	Avtorski projekt Dejanje brez besed	2010	3/0	135/0
19	Pavel Polak po motivih gratov Grimm Volk in kozlička	2009	15/18	2.900/2.608

20	Alma Jongerius Miška Metka Smetka	2009	3/1	600/125
21	Pavel Polak po motivih bratov Grimm Pepelka	1997	2/13	120/884
22	Pavel Polak po motivih bratov Grimm Sneguljčica	1995	2/4	400/209
	Skupno število izvedb		193/251	27.904/30.232

Komentar:

Od načrtovanih 22 naslovov ponovitev uprizoritev iz preteklih sezon jih je bilo izvedenih 21 - nismo izvedli koprodukcijske predstave *Dejanje brez besed*, kar je posledica odločitve koproducenta (zaradi študijskih obveznosti in odsotnosti režiserja to ni bilo mogoče).

Iz realizacije je dobro vidna priljubljenost predstav, razveseljujoče je predvsem dejstvo odličnega odziva na sklop Zaigranih zgodb iz leta 2012 (*Zmrdica in Zmrdek, Janček ježek, Proces, Mož, ki je sadil drevesa, Gagarin!*) – 46 načrtovanih in 89 realiziranih izvedb, presežek realizacije tudi tistih predstav, namenjenih odrasli publiki.

Podobno velik presežek je doživela predstava za najmlajše *Kocke*, kar kaže potrebo po tovrstni kakovostni produkciji.

Tudi 16 let stara *Pepelka* je znova oživela – estetsko izjemno lepa predstava s prepričljivo izvedbo je še vedno priljubljena med občinstvom, zato je tudi ohranjamo na repertoarju.

Število izvedb predstave *?zakaj* ni doseglo načrta zaradi bolezni igralke.

Izvedli smo bistveno večje število predstav, kot smo go načrtovali – načrtovali smo 193 in realizirali 251 predstav (130 %), in ob tem utrdili stališče, da predstave zares zaživijo šele sezono kasneje:

- otroške predstave so v takem času že dobro preverjene od staršev, še bolj pa od učiteljev/vzgojiteljev/mentorjev, ki izbirajo dodatni program;
- odrasle pa potrebujejo precej časa, da se glas o njihovi kvaliteti dodobra razširi (saj se ne širi samo z neposredno promocijo skozi medije).

Tudi število obiskovalcev je bilo večje od načrtovanega: 27.904 načrtovanih, realizacija pa znaša 30.232 obiska (108 %).

Več o realizaciji v poglavju *Ocena doseženih ciljev in rezultatov*.

Strategija ponovitev

Pri načrtovanju in izvedbi ponovitev smo upoštevali:

- povpraševanje gledalcev (predvsem organizatorjev skupinskih abonmajev) in možnih gostiteljev,
- naš interes po trženju določenih naslovov, ki najbolje predstavljajo program LGM,
- željo po širitvi kroga stalne publike (na srednješolsko in odraslo populacijo),
- kadrovske kapacitete in finančne potrebe gledališča ter
- gostovalne zmožnosti predstave.

Včasih pa smo morali preprosto pristati na dejstvo možnosti zaradi precej zapletenega programskega načrtovanja, ki ga prinašajo nove okoliščine delovanja – kompleksna kombinatorika dveh dvoran, možnih gostovanj, vaj (včasih tudi vzporednih vaj) in celo pedagoškega programa.

Največkrat izvedena predstava je bila *Janček ježek*:

- 36 izvedb, od tega 2 na nacionalnih festivalih (Bienale in Zlata paličica) ter 6 na mednarodnem festivalu Ziguzajg na Malti
- 2.685 gledalcev (kar je dvakrat več od načrtovanih obiskov)
- 2 nagradi – za inovativen pristop k lutkovnemu gledališču (Zlata paličica) ter za igro in animacijo (Bienale)

'/.../ saj pridni deležni so dosti ljubezni, porednim pa manjka dobrot.'
(Frane Milčinski Ježek: *Za poredne otroke*)

Po številu izvedb Jančku ježku sledita:

- *Ribič Taro* z 21 ponovitvami (od teh 1 festivalska izvedba na Zlati paličici) in s 4.259 gledalci ter
- predstava za najmlajše *Kocke* z enakim številom izvedb, od tega 2 na nacionalnem Bienalu in 1 na mednarodnem festivalu Mateřinka v Libercu na Češkem, s 1.087 gledalci

Ribič Taro

Kocke

Takoj za njima pa sledi (še vedno) uspešnica LGM iz leta 2011 *Ko je Šlemil šel v Varšavo* z 20 izvedbami in 2.590 gledalci:

- od tega 2 festivalski izvedbi na nacionalnem Bienalu
- 11 izvedb na 4 mednarodnih festivalih v tujini (Turčija, Škotska, Poljska ter Bosna in Hercegovina)
- 4 nagrade (za likovno podobo na slovenskem Bienalu in na poljskem festivalu Valise ter za predstavo v celoti in za glasbo na lutkovnem bienalu v Banja Luki)

Šlemil še kar potuje

Kot zelo uspešno, tudi po številu ponovitev, v LGM prepoznavamo sodelovanje s češkimi športniki – koprodukcijsko smo izvedli dve predstavi za mladino in odrasle, in sicer:

- *Vrnitev v Bullerbyn* leta 2011 (14 izvedb in 1.971 gledalcev v letu 2013)
- *Gagarin!* leta 2012 (12 izvedb in 1.651 gledalcev v 2013)
- skupno torej 26 izvedb od načrtovanih 14 in 3.622 gledalcev od načrtovanih 1.570)

Obe predstavi zaradi mednarodne razsežnosti veliko gostujeta, predvsem po čeških lutkovnih festivalih (skupno 20 festivalskih izvedb), in tako krepita podobo LGM v mednarodnem lutkovnem prostoru.

Rojstvo vesoljskega potnika

Gre za odlični festivalski predstavi (seveda za zrelo in lutk vajeno publiko), čista odrska radost s ščepcem nostalgije v fantastično natančni in vsestranski izvedbi kompaktne ekipe. Najbrž je tudi v tem razlog, da je evropska akademija humorja predstavama *Vrnitev v Bullerbyn* in *Gagarin!* na 33. evropskem festivalu humorja in satire Kremnické gagy (Kremniške gosi) na Slovaškem podelila nagrado **Zlati gosak za najboljši uprizoritvi**, ki v letu 2013 najbolj skrbno gojita žlahtno tradicijo humorja in satire.

Ljubo nam je, da so tudi nekatere starejše predstave deležne precej stanovitne pozornosti, recimo *Volk in kozlička* (18 izvedb) in *Pepelka*, ki je bila izvedena 13-krat.

Razveseljiv je povečan interes za nekatere predstave za odrasle tudi v domačem prostoru - poleg omenjenih koprodukcij, sta me gledalci priljubljeni predstavi:

- *Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.* s 13 izvedbami (5 festivalskih) in z 2 pomembnima nagradama - **grand prix za najboljšo predstavo v celoti na nacionalnem Bienalu**, dodatno še **nagrada za najboljšo režijo** na mednarodnem festivalu Pierott v Stari Zagori v Bolgariji;
- *Mož, ki je sadil drevesa* z 9 izvedbami (od tega so 3 festivalske) in **osebno nagrado za hrbtno igro kalečega semena** na češkem festivalu Apostrof

Miha, Josef in Miha v procesu

Miha sadi drevesa

Ugotovitve:

Pri prodaji predstav za otroke se odlično obnese sezonski abonma, poimenovan Minoritska sezona, namenjen vrtcem in šolam, kjer ciljno ponujamo izbor treh predstav v sezoni za točno določene starostne skupine, vključno s pomočjo pri pripravi na ogled in obravnavi po ogledih predstav. Pedagogi gledališču zaupajo in se zanesejo na presojo. V letu 2013 se je za to obliko obiskovanja gledališča odločilo 29 vzgojno-izobraževalnih zavodov iz Maribora in okolice.

Ugotavljamo tudi, da je delež gostovalnih izvedb pri predstavah iz preteklih sezon večji kot pri premiernih izvedbah. Razlog je seveda v načrtovanju in promociji - tudi slovenski organizatorji se za gostovanja vedno bolj odločajo na osnovi selekcije, ne zaupajo samo skupnim opisom, celo posnetkom ne, vedno več osebnih ogledov izvajajo in so vse pogostejši obiskovalci predstav. Nato pa sezonski program zastavijo kot celoto že na začetku sezone (vedno manj je 'stihijskih' organizatorjev). To kaže na vedno večjo odgovornost za izbrani program in najbrž tudi na zahtevnost njihovih gledalcev. Ker se interes za naše predstave po Sloveniji veča, to razumemo kot priznanje kvalitete od najpomembnejših kritikov – gledalcev, pogosto najmlajših obiskovalcev predstav.

LGM stalno sodeluje z nekaterimi gledališči v sklopu njihove abonmajske ponudbe (LGL, SLG Celje, SNG Nova Gorica, PGD Kranj, SNG Drama Ljubljana, Cankarjev dom LJ) ter s posameznimi kulturnimi domovi (Novo mesto, Krško, Mežica idr.) in drugimi organizatorji otroških prireditev (npr. JSKD Ljutomer, Zavod za kulturo Murska Sobota).

Še zmeraj je obseg programa LGM premajhen za pričakovanja gledalcev. 21 naslovov, kolikor jih iz preteklih sezon LGM ohranja na svojem programu, je velika obremenitev, predvsem umetniškega ansambla in tehnične službe. Ko to povežemo še z novimi študijskimi procesi šestih premiernih uprizoritev (samo vaj je bilo v letu 2013 355 enot), je to za 25-članski kolektiv težko premagljiv izziv. A gledalci se ne sprašujejo o kadrovskih in drugih kapacitetah, predstave si želijo in vsem željam ne moremo ugoditi.

Polno polna velika dvorana LGM

Gostujoče predstave

	Producent, naslov	datum	št. izvedb načrt / realizacija	št. obisk. načrt / realizacija	opomba
1	Teatro Matita, Srečne kosti	23. 3.	1/1	60/31	nadomestna predstava
2	LGL Močeradek gre čez cesto	26. 4.	2/2	120/107	stalna izmenjava predstav
3	LGL, Bestiaires	26. 4.	1/1	180/73	stalna izmenjava predstav
4	Moment, Štiri	27. 4.	0/1	0/18	dodatna gostujoča predstava
5	LGL, Vžigalnik	4. 5.	1/1	200/64	stalna izmenjava predstav
6	Zavod Bufeto, Klovnbuť	22. 6.	1/1	150/57	
7	LG Pupilla, Škrat Cokmok	5. 10.	1/2	150/125	nadomestna predstava
8	SLG Celje: Maček Muri	16. 11.	2/2	400/425	nadomestna izmenjava predstav
	Skupaj		9/11	1.260/900	

Načrtovane, a ne realizirane gostujoče predstave:

- LGL, *Luknja*; 1 izvedba, 60 gledalcev (nadomestna predstava: *Srečne kosti*)
- 2 predstavi Mini teatra zaradi zasedenosti terminov gostujočega gledališča, in sicer: *Grdi raček*, 1 izvedba, 200 gledalcev
Pekarna Mišmaš, 1 izvedba, 200 gledalcev
(namesto načrtovanih smo izvedli izmenjavo predstav s SLG Celje)
- LGL, *Štirje muzikanti*; 1 izvedba, 150 gledalcev (nadomestili z gostovanjem LG Pupilla)

LGM je gostilo 11 izvedb 8 predstav, načrtovalo je 9 izvedb, in sicer 7 naslovov. Dve predstavi je bilo potrebno nadomestiti zaradi bolezni (*Luknja* in *Vžigalnik*), dve pa zaradi zasedenih terminov gledališča (*Grdi raček* in *Pekarna Mišmaš*). Iz razloga nadomeščanja nismo izvedli vseh zadanih izmenjav (Mini teater), smo pa pridobili novega partnerja – SLG Celje.

Realizacija izvedb je 122 % z enim novim naslovom (*Štiri*), predvideno število gledalcev pa ni bilo doseženo (le 72 %). Večina razlogov za slednje nam je znana:

- zahtevna lutkovna predstava za odraslo občinstvo, s prodajo kakršnih je v MB problem (*Bestiaires*)
- datum izvedbe (*Klovnbuť*)
- izvedba v mali dvorani namesto v načrtovani veliki (*Škrat Cokmok*)
- manjše možno število obiskovalcev od predvidenega (*Močeradek*)

Programski sklop II

Gostovanja

LGM je z različnimi predstavami izvedlo 109 gostovanj, kar predstavlja slabo tretjino ali 32,6 % vseh lastnih predstav (od 334). 60 gostovanj (55 % gostovanj) je bilo izvedenih po Sloveniji, 49 (45 % gostovanj) pa v tujini.

Slovenska gostovanja zajemajo predvsem: druga slovenska gledališča, kulturne domove z rednim abonmajskim programom za otroke ter zamejstvo. Stalni zamejski destinaciji sta Kulturni center Lojze Bratovž v Gorici in Marijin dom v Trstu v Italiji (v organizaciji SNG Nova Gorica). V Italiji sta lani gostovali predstavi *Volk in kozlička* (2 izvedbi) ter *Rdeča kapica* (2 izvedbi).

Mednarodna gostovanja

naslov predstave, festival, kraj, država	načrtovano / realizirano št. izvedb + obiskovalcev
<i>Ko je Šlemil šel v Varšavo</i> , Izmir Puppet Days , Izmir, Turčija	2/2 + 300/167
<i>Ko je Šlemil šel v Varšavo</i> , The Puppet Animation Festival , več krajev na Škotskem	6/7 + 600/681
<i>Ko je Šlemil šel v Varšavo</i> , Festival Valise , Łomża, Poljska	1/1 + 150/180
<i>Meso ali razodetje</i> , International Festival of Puppetry and Animated Forms , Lizbona, Portugalska	1/0 + 100/0
<i>Proces</i> , 8. mednarodni lutkovni festival za odrasle PIEROTT , Stara Zagora, Bolgarija	1/1 + 100/163
skupaj	11/11 + 1.250/1.191

LGM je načrtovalo 5 večjih mednarodnih gostovanj z 11 izvedbami 3 različnih naslovov. Od tega so bila realizirana 4 (80 %) z enakim številom izvedb (100 %). Nerealizirani načrt: eno gostovanje predstave *Meso ali Razodetje* na Portugalskem zaradi omejitve proračuna organizatorja in zmanjšanja števila tujih predstav na festivalu, kar zmanjša tudi realizacijo načrtovanega števila gledalcev na 95,3 %.

Mednarodnih gostovanj je LGM v letu 2013 izvedlo precej več, in sicer še 21 različnih festivalov z dodatnimi 38 izvedbami. Največ presežka gre na račun 'češkega' življenja obeh mednarodnih koprodukcij (13 festivalov in 21 izvedb). Ne upoštevajoč ti dve predstavi, pri ostalih bolj realen presežek kaže dodatnih 8 različnih festivalov s 17 izvedbami, in sicer 8 različnih predstav LGM.

Razlog za tolikšni presežek je v festivalskih vabilih, ki jih gledališče prejema skozi leto, tudi datumi prijav sežejo v obdobje po potrditvi programa dela. Dodatni festivali ne predstavljajo dodatnega finančnega bremena, saj so odkupi predstav pri dodatnih nastalih stroških zelo 'pošteni', festivali so umeščeni v soseščini ali pa gre za gledališko izmenjavo (Reka, Osijek). V finančnem in promocijskem smislu sta bili zagotovo najuspešnejši turneji na Škotskem in Malti (*Šlemil* in *Janček ježek*).

LGM se seveda ne more odzvati na vsa festivalska vabila in svojo strategijo razvija tudi v skladu s programskimi zmožnostmi.

Izvedbe nenačrtovanih mednarodnih gostovanj**

naslov predstave, festival, kraj gostovanja, država	št. izvedb / gledalcev
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Skupova , Plzen, Češka	2/135
<i>Gagarin</i> , České Budějovice	2/80
<i>Kocke</i> , Festival Mateřinka , Liberec, Češka	2/120
<i>Mož, ki je sadil drevesa</i> , Festival Apostrof , Praga, Češka	1/88
<i>Gagarin</i> , Prelet nad lutkovnim gnezd , Praga, Češka	2/85
<i>Gagarin</i> , Festival evropskih gledališč , Hradec Králové, Češka	1/120
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Festival evropskih gledališč , Hradec Králové, Češka	1/120
<i>Gagarin</i> , Lutkovna Chrudim, Češka	1/160
<i>Mož, ki je sadil drevesa</i> , Lutkovna , Chrudim, Češka	2/246
<i>Zmrdeca in Zmrdek</i> , Osiješko poletje kulture , Osijek, Hrvaška	1/140
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Festival Divadlo návsi , Soudoměřice u Bechyně, Češka	1/100
<i>Gagarin</i> , Festival Barve Ostrave , Ostrava, Češka	1/150
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Festival Barve Ostrave , Ostrava, Češka	1/150
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Milikov, Češka	1/78
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Festival Jiraskuv Hrono , Hronov, Češka	1/120
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Festival Kremnicke Gagy , Kremnica, Slovaška	1/90
<i>Gagarin</i> , Festival Kremnicke Gagy , Kremnica, Slovaška	1/90
<i>Salto Mortale</i> , Festival PIF , Zagreb, Hrvaška	1/43
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Festival Babkova Žilina , Žilina, Slovaška	1/120
<i>Ko je Šlemil šel v Varšavo</i> , 7. lutkovni bienale , Bugojno, BiH	1/76
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Ostrava, Češka	1/180
<i>Gagarin</i> , Opava, Češka	2/120
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i> , Opava, Češka	1/120
<i>Vselej ista zgodba</i> , LUTKOKAZ , Osijek, Hrvaška	1/113
<i>Proces</i> , 18. lutkovna revija Reka , Reka, Hrvaška	2/121
<i>Janček ježek</i> , Festival ZiguZajg za otroke in mladino , Malta	6/580
skupaj	38/3.545*

*Število gledalcev je kombinirani izračun na osnovi izdanih vstopnic na nekaterih festivalih, drugod pa gre za uradno informacijo organizatorja festivala.

Skupno število realiziranih mednarodnih gostovanj znaša 49 izvedb (445 %) na 25 festivalih (500 %), število skupno gledalcev pa 4.736 (379 %).

****Krajše**

<i>Kocke</i>	Mateřinka, Češka	2 izvedbi
<i>Mož, ki je sadil drevesa</i>	2 festivala, Češka	3 izvedbe
<i>Zmrdica in Zmrdek</i>	Osiješko poletje kulture, HR	1 izvedba
<i>Salto mortale</i>	PIF Zagreb, Hrvaška	1 izvedba
<i>Ko je Šlemil šel v Varšavo</i>	Bienale Bugojno, BIH	1 izvedba
<i>Velej ista zgodba</i>	Lutkokaz, Hrvaška	1 izvedba
<i>Proces</i>	Lutkovna revija, Rijeka, HR	2 izvedbi
<i>Janček ježek</i>	ZiguZajg, Malta	6 izvedb
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i>	8 festivalov, Češka	9 izvedb
<i>Vrnitev v Bullerbyn</i>	2 festivala, Slovaška	2 izvedbi
<i>Gagarin!</i>	6 festivalov, Češka	9 izvedb
<i>Gagarin!</i>	Kremnicke Gagý, Slovaška	1 izvedba

Od izvedenih mednarodnih gostovanj je 7 festivalov tekmovalne narave, prejetih **mednarodnih nagrad** pa tudi:

- Likovna podoba za *Šlemila* na Poljskem
- Osebna nagrada za hrbtno igro kalečega semena za *Moža, ki je sadil drevesa* v Pragi
- Najboljša režija za *Proces* v Bolgariji
- Najboljša predstava v celoti za *Šlemila* v Bugojnu
- Najboljša glasba za *Šlemila* v Bugojnu
- Nagrada Zlati gosak za *Vrnitev v Bullerbyn* in *Gagarin!* na Slovaškem
- Nominacija med tri najboljše predstave sezone za *Gagarina!* na Preletu

Napoved enega od šestih škotskih *Šlemilov* v Tobermoryju na otoku Mullu

Festivala

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije

24 dogodkov / 1.336 obiskovalcev (brez 14 LGM predstav / 808 obiskovalcev)

Od 12. do 15. septembra 2013 smo v Lutkovnem gledališču Maribor gostili 7. bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije. To je festival, ki ga organizirata Ustanova lutkovnih ustvarjalcev in Lutkovno gledališče Maribor in je že drugič zapored potekal v LGM.

V letu 2013 smo oblikovali Statut, kar zagotavlja urejena razmerja med LGM, ULU in Ministrstvom za kulturo ter podlago za stabilno in kontinuirano delovanje.

Gre za osrednji nacionalni festival, ki si zadaja nalogo predstavitve slovenskega lutkovnega ustvarjanja širši domači in mednarodni strokovni javnosti (selektorjem, organizatorjem in direktorjem tujih festivalov in gledališč, kritikom in drugi zainteresirani javnosti), izmenjave znanj in izkušenj, prikaza najzanimivejših vsebin in nagrajevanju najboljših stvaritev. Je praznik lutkovne umetnosti in promocija le-te.

Festival predstavlja jagodni izbor slovenskega lutkovnega gledališča, možnost primerjave, strokovne izmenjave in druženja.

Program najboljših slovenskih lutkovnih predstav preteklih dveh sezon je tokrat izbral selektor mag. Uroš Trefalt.

V sklopu festivala smo izvedli simpozij z naslovom Obstaja lutkovno besedilo?, pogovore o predstavah, pripravili razstavi z naslovoma Erudit (Zlatko Bourek) in Pionirji (Ajša Pengov, Mara Kraljeva in Slavko Hočevár) ter predavanje Zlatka Boureka, mednarodno priznanega scenografa, enega od ustanoviteljev Zagrebške šole risane filma in avtorja likovnih podob.

Pripravili smo dobro obiskan 'showcase', namenjen mednarodni strokovni javnosti in v okviru tega organizirali tudi pogovor s tujimi gosti in slovenskimi lutkarji.

Slovenska UNIMA je na zaključni prireditvi festivala podelila Klemenčičevo nagrado za življenjsko delo Zlatku Boureku.

Erudit

Tekmovalni program je ocenjevala mednarodna strokovna žirija v sestavi:

- Zlatko Bourek, član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti, likovnik, scenograf, kostumograf in lutkovni režiser; predsednik
- Barbara Bulatović, vsestranska lutkovna ustvarjalka, režiserka, animatorica in scenografka; članica
- Matjaž Pograjc, gledališki in lutkovni režiser ter koreograf; član

Sedma žirija

Tekmovalni program

1. *Ko je Šlemil šel v Varšavo* (Lutkovno gledališče Maribor), 2 izvedbi/102 obiskovalca*
2. *Janček ježek* (Lutkovno gledališče Maribor), 2 izvedbi/101 obiskovalec*
3. *Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.* (Lutkovno gledališče Maribor), 2 izvedbi/77 obiskovalcev*
4. *Ti loviš!* (Lutkovno gledališče Ljubljana), 2 izvedbi/87 obiskovalcev
5. *Ti in jaz* (Gledališče AEIOU), 2 izvedbi/116 obiskovalcev
6. *Bestiaires* (Lutkovno gledališče Ljubljana), 1 izvedba/86 obiskovalcev
7. *Laila* (Lutkovno gledališče Ljubljana), postavitev v avli z naslovom Laila po Laili, 4 izvedbe/130 obiskovalcev
8. *Močeradec gre čez cesto* (Lutkovno gledališče Ljubljana), odpadlo zaradi bolezni
9. *Salto mortale* (Lutkovno gledališče Maribor), 1 izvedba/56 obiskovalcev*
10. *Vidkova srajčica* (Frufru), 2 izvedbi/257 obiskovalcev
11. *Jaz, legenda* (Moment), 2 izvedbi/76 obiskovalcev

Spremljevalni program

1. *Mož, ki je sadil drevesa* (Lutkovno gledališče Maribor), 1 izvedba/56 obiskovalcev*
2. *Luknja* (Lutkovno gledališče Ljubljana), odpadlo zaradi bolezni
3. *Kocke* (Lutkovno gledališče Maribor), 2 izvedbi/101 obiskovalec*

Zaključna prireditev in nadomestna predstava

1. *Pekel na zemli*, Umetniška akademija v Osijeku, Hrvaška, 1 izvedba/56 obiskovalcev
2. Zaključna prireditev s podelitvijo nagrad v režiji Zorana Petroviča, 1 izvedba/108 obiskovalcev (šteto pri gostujoči dogodki v LGM)

*Predstave Lutkovnega gledališča Maribor so statistično vštete v Programskem sklopu I.

Lutkovni rap na zaključni prireditvi

Nagrade 7. Bienala z utemeljitvami

Strokovna žirija se je odločila podeliti vse predvidene nagrade.

Posebna nagrado žirije

Ustvarjalci predstave *Jaz, legenda*
za izvirno uporabo gledaliških konvencij
Moment Maribor

V predstavi je čutiti intenzivno skupinsko delo z že znanim orodjem. Človeške roke so glavni akterji zapletene in precizne kirurške operacije, ki ji gledalci z zanimanjem sledimo od začetka do konca legende. S preprostimi rekviziti, kot so jabolko, hruška, drevo in platno, ustvarjajo angažirano predstavo o fiziki, metafiziki in patafiziki človeškega obstoja.

Nagrada za posebne dosežke

AEIOU, gledališče za dojenčke, malčke in starše
za odrsko sporazumevanje z najmlajšim gledališkim občinstvom
v predstavi *Ti in jaz*

Gre za izum, za novonastalo obliko gledališča pri nas, ki se mu avtorice premišljeno posvetijo v celoti, začevši s postopnim vzpostavljanjem 'igralnega' prostora. Avtorice zelo izvirno poskrbijo za odrsko sporazumevanje z najmlajšim občinstvom, ki še ne razume gledališča. Z neposredno komunikacijo opravijo predpranje, pranje, centrifugo in mehčanje. Črta in pika – to lepa je slika.

Nagrada za posebne dosežke

Marjan Kunaver
za izvedbo scenske glasbe v predstavi *Vidkova srajčica*
Lutkovno gledališče Fru-Fru

Z neposredno inštrumentalno spremljavo glasbenik natančno melodično in zvesto sledi, nadgrajuje in dopolnjuje vse, česar ne povesta slika in beseda: česar ne zmorejo nitke, zmorejo strune; česar ne zmoreta tkanje in polstenje, zmoreta šumenje in šelestenje.

Nagrada za posebne dosežke

Nebojša Pop Tasić

za izvirno besedilo *Salto mortale*

Lutkovno gledališče Maribor

Hvaležni smo svojim staršem, da so nas poslali v šole, kjer smo se naučili pisati, in hvaležni svojim učiteljem, da so nam pokazali vélike in male črke, nas navdušili nad pisanjem mokró cvetočih stihov prvi puncí, kratkih zgodbic za šolski časopis in dolgih jamrarij v pubertetniški skriti dnevnik, da bi končno dojeli, kako nimamo pojma o pojmu, in skromno končali s pisanjem fejsnbukovih enozložnic: ja, ne, mogoče ter wtf, lol, etc oslarij na telefon za u-la-la cvenka. Igrajo naj tisti, ki znajo igrati, in pišejo naj tisti, ki znajo pisati. Nebojša Pop Tasić zna. Zna pisati, zato naj piše, in na vekomaj amen-cuzamen, smrt gor al' dol.

Nagrada za likovno podobo

Svjetlan Junaković za predstavo *Ko je Šlemil šel v Varšavo*

Lutkovno gledališče Maribor

Scenografija, maske in lutke pričarajo večdimenzionalni metaforični sprehod skozi slikanico, hkrati pa so funkcionalne za odlično 'muzikantsko' animatorsko ekipo.

Stara kredenca se skozi dramaturgijo potovanja spreminja zdaj v dolgo cesto, poligon zavesti, zdaj v porcelanasti servis na polički podzavesti pa tudi v kabinet za višjo silo. Likovna in scenografska večplastnost in duhovita funkcionalnost sta dodani vrednosti predstave o tem, kako je Šlemil potoval oziroma doma ostal.

Nagrada za igro in animacijo

Elena Volpi v predstavi *Janček ježek*

Lutkovno gledališče Maribor

Igralka skozi spontano pripovedovanje balansira na tanki meji med igro in animacijo v pri nas manj razširjeni obliki gledališča predmetov in materiala (tako imenovanega object theatre, materialteatra). Njena animacija ni manipulacija, niti interpretacija, temveč neposredna sinteza omenjenih elementov, ki jih uravnovešeno posreduje mladim gledalcem, in z neprisiljeno komunikacijo ustvarja pripovedovalski fantazijski svet.

Nagrada za igro in animacijo

Martina Maurič Lazar in Brane Vižintin

v predstavi *Ti loviš!*

Lutkovno gledališče Ljubljana

Félix Savón, kubanski boksar, trikratni olimpijski zmagovalec v težki kategoriji, je nekoč, preden je svojega nasprotnika poslal jokat na tla, rekel: "Tehnika je tehnika, ker brez tehnike ni tehnike." Na videz skrajno neumna misel je v resnici prepametna. Uporabna je v kuhariji, štrikariji, čiščenju stekel in celo v lutkariji, kadar Martina Maurič Lazar in Brane Vižintin v predstavi *Ti loviš!* tako dobro tehničarita, da lesenega psa zarenčita v hovah in lesenega zajca poženeta v hophop, mizo v gozd, večerjo v zajtrk, tehniko v umetnost, Martino v Braneta in Braneta v Martino, gledalca v uživalca, mene v tebe in tebe v mene. Dva in hkrati eno, oba. Midva.

Nagrada za najboljšo režijo

Silvan Omerzu za predstavi

Salto mortale (Lutkovno gledališče Maribor)

Ti loviš! (Lutkovno gledališče Ljubljana)

Slaven režiser mora znati dobro zmerjati igralce z lenuhi, kričati grde in še grše besede v smeri tehnikov, metati reflektorje v tajnice in daviti producente, da njegova umetnost zasluži več denarja, več intervjujev in več tajvanskih masaž v lokalnem bordelu. Silvan Omerzu je dokazal, da noče biti slaven režiser. Je samo človek, ki misli tekst, sanja podobe, rezlja les, riše risbe, barva sceno, vijači reflektorje, prenaša zvočnike in zna najti soustvarjalce. Dela, ker brez dela ni jela. Včasih ima lutke rad in včasih ne. Včasih ima rad gledališče in včasih ne. Včasih kritiki navdušeno skačejo okrog njega in včasih sam nesrečno obvisi. Z režijo predstav *Salto mortale* in *Ti loviš!* je Silvan Omerzu dokazal, da dobro gledališče ne potrebuje slavnega režiserja, temveč dobrega režiserja, ki razume drugega in drugačnega. Biti dober, ne pa slaven, je najboljša režija.

Nagrada za najboljšo uprizoritev – grand prix

Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.

Lutkovno gledališče Maribor

So predstave, ki spreminjajo svet, in so predstave, ki so že spremenile svet. Obstajajo pa tudi svetovi, ki bodo spremenili bodoče predstave, kajti po ogledu predstave *Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.* si človek ne more kaj, da ne bi oblekel usnjenega plašča, vzel v roke kovinsko palico in razbil nekaj smetnjakov, malo stekla in kakšen lonc rož, potem zatulil in zakrulil ter si na koncu z veseljem odrezal glavo, da bi dal prostor nečemu boljšemu in pravičnejšemu. Ker se mu zazdi, da bi bil svet veliko lepši, če na njem ne bi več smetilo človeško bitje, temveč nekdo, ki bi bil vreden rib, ptic, oblakov, sonca, smeha in žalosti.

Pravilna sovražnost človeku zbistri pamet in očisti srce in ni je lepše predstave, ki te nauči sovražiti samega sebe. Ker si kriv.

CGP bienala je izdelala odlična oblikovalka Danijel Grgić (ob Bourekovih lutkah in Omerzujevih ilustracijah) in s tem 7. festivalu nadela izrazito in prepoznavno podobo. Modro bi bilo tudi v nadaljevanju podobo festivala graditi na tej osnovi.

Poletni lutkovni pristan 2013

3. avgust– 2. september 2013

19 predstav / 3.180 obiskovalcev

- **Rdeča kapica**, Lutkovno gledališče Zapik!, Ljubljana, (1 izvedba)
- **Vidkova srajčica**, Lutkovno gledališče FRU FRU, Ljubljana, (1 izvedba)
- **O travniku, metulju in rožni vili**, Gledališče NELINE, Slovaška, (1 izvedba)
- **Budulinek**, Naivno gledališče Liberec, Češka, (1 izvedba)
- **Barve mavrice**, Polna hiša in Otroško gledališče Dubrava, Zagreb, Hrvaška, (1 izvedba)
- **Nekoč je bilo neko sonce**, Polna hiša, Zagreb, Hrvaška, (1 izvedba)
- **Kdo si ti?**, Gledališka družina PINKLEC, Čakovec, Hrvaška, (1 izvedba)
- **Jaz, legenda**, Moment v sodelovanju z LGM in DAMU, Praga, (1 izvedba)
- **Peter in volk**, Lutkovno gledališče Bóbita, Pécs, Madžarska, (1 izvedba)
- **Gledališče iz kovčka**, Slovensko stalno gledališče Trst in KŠD Štumpf, (1 izvedba)
- **Grdi raček**, Lutkovno gledališče Mostar, Bosna in Hercegovina, (1 izvedba)
- **Pes pritepuh**, Gledališče Piki, Pezinok, Slovaška, (1 izvedba)
- **Vselej ista zgodba**, Koprodukcija Studio LGM in Moment v sodelovanju z DAMU, Praga, Češka, (2 izvedbi)
- **Ti loviš!**, Lutkovno gledališče Ljubljana in Umetniško društvo Konj, (1 izvedba)
- **Mrtve duše**, DAMU, Praga, Češka, (1 izvedba)
- **Čarovnik iz Oza**, Umetniška akademija v Osijeku, Hrvaška, (1 izvedba)
- **V spominu umor**, Gledališka šola Prve gimnazije Maribor, (1 izvedba)
- **Pekel na zemlji**, Umetniška akademija v Osijeku, Hrvaška, (1 izvedba)

Ostali dogodki v okviru PLP 2013

15 dogodkov/1.295 obiskovalcev*

- **Lutkovna ustvarjalna delavnica**, Lutkovno gledališče Maribor, (3 izvedbe)
- **Ogled Lutkovnega gledališča Maribor**, V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Maribor, (1 izvedba)
- **Likovna ustvarjalnica**, Umetnostna galerija Maribor, (1 izvedba)
- **Mavrična ustvarjalna delavnica**, Polna hiša, Zagreb, Hrvaška, (1 izvedba)
- **Žonglersko-lutkovna delavnica s produkcijo**, (6 izvedb)
- **Ustvarjalna delavnica**, Zveza prijateljev mladine Maribor, (1 izvedba)
- **Večerkov kotiček**, V sodelovanju s časopisno hišo Večer, (1 izvedba)

*Ti dogodki so statistično zajeti v pedagoški program LGM.

Splošno / Izpeljali smo 24. izdajo mednarodnega lutkovnega festivala. Že več let prirejamo festival v avgustu, ko se dogajanje v mestu močno umiri in je občinstvo željno kulturnih dogodkov. Letos je število gledalcev znova preseglo pričakovanja. Ob predstavah slovenskih lutkovnih ustvarjalcev, smo uvrstili v program še predstave iz Slovaške, Češke, Bosne in Hercegovine, Madžarske in Hrvaške. Bogato lutkovno dogajanje so dopolnile lutkovne ustvarjalne delavnice, celotedenska lutkovno-žonglerska delavnica in razstavi.

Pes pritepuh, Gledališče Piki, Slovaška

Izbor predstav / Predstave smo izbrali izmed prijavljenih predstav, nekaj pa smo si jih ogledali na mednarodnih festivalih in jih prepoznali kot dragocene za podobo Poletnega lutkovnega pristana ter jih povabili. Slovenske predstave so bile večinoma uprizorjene na letnem odru pred Lutkovnim gledališčem Maribor ali pa pred Umetnostno galerijo Maribor. Manjše, komunikativne in dinamične predstave so bile deležne navdušenja občinstva: *Rdeča kapica* gledališča Zapik, *Vidkova srajčica* gledališča FRU-FRU, *Gledališče iz kovčka* SSG Trst in KŠD Štumpf in *Ti loviš!* Lutkovnega gledališča Ljubljana.

Vidkova srajčica, Gledališče FRU-FRU LJ

Večina tujih predstav je bila v podobnem manjšem formatu: *O travniku, metulju in rožni vili* Gledališča NELINE, Slovaška; *Budulinec* Gledališča iz češkega Liberca; *Barve mavrice* in *Nekoč je bilo neko sonce* Polne hiše iz Zagreba; *Grdi raček* mostarskega lutkovnega gledališča in *Pes pritepuh* Gledališča Piki s Slovaške. Predstavi *Kdo si ti?* iz Čakovca in *Ti loviš!* sta bili namenjeni najmlajšemu občinstvu. Otroci, stari 2 leti in več, so uživali v gledališko lutkovnih predstavah, ki so narejene posebej zanje. Po velikosti je odstopala produkcija madžarskega gledališča Bobita *Peter in volk*. Senčno gledališče in večje lutke ter scenski elementi so napolnili veliki oder in pričarali bolj spektakularne lutkovne učinke.

Budulinek, Naivno gledališče Liberec, Češka

Festivalska novost / Poseben del programa in obenem letošnja festivalska novost je bil niz predstav, ki smo jih uvrstili v program z naslovom Srečanje lutkovnih akademij in šol. Praška DAMU se je predstavila s svojo produkcijo *Mrtve duše* profesorja Matije Solceta. Družbeno kritično gledališko formo so oplemenitili s sodobnim lutkovnim pristopom.

Festivalska premiera / V sodelovanju z DAMU je nastala tudi solistična predstava *Vselej ista zgodba*, projekt dodiplomskega študenta na katedri za alternativno gledališče na DAMU Tilna Kožamelja in podiplomskega študenta režije na DAMU Zorana Petroviča. Raziskovanje medčloveških odnosov je obenem tudi raziskovanje igralčevih izraznih sredstev v gledališču predmetov. Koprodukcija Studia LGM in Momenta je doživela svojo premiero in ponovitev v okviru festivala Poletni lutkovni pristan.

Vselej ista zgodba, Studio LGM in Moment z DAMU iz Prage

Osiješka umetniška akademija se je predstavila z dvema uspešnima produkcijama: predstavo za otroke *Čarovnik iz Oza* in uspešnico *Pekel na zemlji*, namenjeno odraslemu občinstvu. V program smo uvrstili še zmagovalno lutkovno predstavo nacionalnega festivala Vizije *V spominu umor* Gledališke šole Prve gimnazije Maribor.

V spominu umor, GŠ PGM

Žonglersko – lutkovni sklop / Posebnost letošnjega festivala je bil sklop dogodkov na temo novega cirkusa. Ob predstavi *Nekoč je bilo neko sonce*, smo pripravili žonglersko-lutkovno delavnico in 'open night' večer žonglerjev.

Nekoč je bilo neko sonce, žonglerska predstava

Osrednjo pozornost smo namenili delavnici, kjer so v tednu dni otroci stari med 8 in 12 let ustvarjali posebno žonglersko-lutkovno zgodbo in se mojstrili v žongliranju. Posebej dragocen je bil prenos gole žonglerske spretnosti in žonglerskih rekvizitov v gledališko obliko. Stkali so kratko predstavo, ki je žonglerske rekvizite vključila v zgodbo. Delavnica je potekala pod vodstvom gledališke pedagoginje Svetlane Patafte in žonglerja Krešimirja Fijačka. Ob koncu so se mladi udeleženci predstavili festivalskemu občinstvu.

Žonglersko-lutkovna delavnica

Ob predstavitvi žonglersko-lutkovne delavnice so svoje veščine pokazali še profesionalni žonglerji, ki delujejo v Združenju Cirkokrog, in žongler Miha Malek s Ptuja.

Žonglerski 'open night' dogodek

Povezovanje / Vsako leto posvečamo več pozornosti tudi spremljevalnim dogodkom, ki občinstvu približajo lutkovno umetnost skozi njihovo lastno izkušnjo. Tako ob mojstrih iz naše lutkovne delavnice pripravimo lutkovno ustvarjanje in likovno poustvarjanje še s strokovnjaki iz Umetnostne galerije Maribor in Zveze prijateljev mladine Maribor.

Z Umetnostno galerijo Maribor sodelujemo tudi tako, da eno od predstav izvedemo v njihovi hiši in tako občinstvu približamo še eno kulturno institucijo, obenem pa njihove obiskovalce opozorimo na dogajanje v Lutkovnem gledališču Maribor.

Tudi z Zvezo prijateljev mladine Maribor smo se dejavno povezali. V okviru njihovih počitniških aktivnosti so prišli na ogled naše hiše in predstavitev delovanja lutkovnega gledališča, oni pa so izvedli ustvarjalno delavnico v okviru našega festivalskega programa.

Likovna ustvarjalnica UGM

Spremljevalni program / Letošnja razstava se je skozi izbor najboljših fotografij Boštjana Laha ozirala v pretekla leta festivala Poletni lutkovni pristan. Izbor je temeljil na fotografijah, ki imajo presežno umetniško vrednost, obenem pa pripovedujejo zgodbo o festivalu – o predstavah, prizoriščih, občinstvu, ustvarjalnih delavnicah, prostorskih postavitvah, zakulisju, skratka o vsem, kar dela poletja v Lutkovnem gledališču Maribor posebna, raznolika, dinamična in predvsem umetniško obarvana.

Mestece Manice Musil in Teje Lozar

Pred lutkovno hišo je poleti oživel majhno mestce hišk, ki so jih ustvarili otroci iz mariborskih vrtcev in osnovnih šol. Hiške so postavljene v obstoječi relief tlorisa, ki nakazuje nekdanjo veličino minoritske cerkve in tako ta nizek zidec nakazuje nekdanje mestno obzidje. Vsak mladi obiskovalec, ki se sprehodi po ulicah in trgih miniaturnega mesta, ga naseli s svojo predstavo in ga oživlja s svojo domišljijo.

Otroška žirija / V času festivala je otroška žirija ocenjevala predstave, namenjene mladim gledalcem, in sedmim podelila najvišje število – 25 zlatih zvezdic:

- Lutkovno gledališče FRU-FRU, Ljubljana: *Vidkova srajčica*
- Združenje za spodbujanje razvoja otrok in staršev Polna hiša, Hrvaška: *Nekoč je bilo neko sonce*
- Lutkovno gledališče Bobita, Madžarska: *Peter in volk*
- Lutkovno gledališče Mostar, Bosna in Hercegovina: *Grdi raček*

- Gledališče Piki, Slovaška: *Pes pritepuh*
- Gledališka družina Pinklec, Hrvaška: *Kdo si ti?*
- Lutkovno gledališče Ljubljana in Umetniško društvo Konj: *Ti loviš!*

Otroška žirija ocenjuje predstave, namenjene mladim gledalcem

Izmed teh je žirija izbrala zmagovalko – predstavo PES PRITEPUH gledališča Piki s Slovaške in ji podelila posebno nagrado festivala - *Mačka iz žaklja*.

Komentar / Končna podoba festivala vsebinsko vedno rahlo odstopa od načrtovane, saj z nekaterimi lutkovnimi ustvarjalci ne moremo časovno uskladiti njihovega nastopa. Nekaj sprememb se zgodi zaradi usklajevanja programa z ostalimi prireditelji festivalov po Sloveniji.

Festival ne v obsegu ne v kvaliteti izvedenega programa ni razočaral obiskovalcev in vedno bolj se kaže, kako zelo pomemben je v poletnem delu leta – vse več mladim družinam pomeni počitnice in s trenutno dostopnostjo (prost ogled in udeležba na delavnicah) je vedno bolj privlačna počitniška destinacija in dviga zanimivost mesta z vidika kulturnega turizma. Obisk festivala namreč ni samo lokalne ali regionalne narave, vedno bolj zaznavamo tudi obisk gostov iz drugih koncev Slovenije in tudi iz tujine.

Druga avgustovska sobota 2013

Razno

Priložnostne razstave

7 razstav / 2.450 obiskovalcev

Razstav v načrtu dela ne poudarjamo posebej, razen tistih razstav, ki so sestavni del festivalskih programov – Bienala lutkovnih ustvarjalcev Slovenije in Poletnega lutkovnega pristana. Ob premierah pa jih izvajamo kot redni spremljevalni program. V glavnem razstavljamo risbe, skice in likovne osnutke za predstave, včasih tudi fotografije. Občasne razstave so tudi preproste prostorske postavitve v okviru širših dogodkov z namenom dvosmerne komunikacije – motiviranja obiskovalcev za sodelovanje na dogodkih (npr. Mestece za obzidjem v okviru PLP).

Ob vseh občasni razstavah pa seveda skrbimo za stalno muzejsko razstavo lutk LGM.

Lutkovna foto zgodba

avgust-september 2013

Fotograf Boštjan Lah spremlja dogajanje v Lutkovnem gledališču Maribor približno pet let. V svoj objektiv lovi naše predstave skozi vso sezono, poleti pa tudi dogajanje na Poletnem lutkovnem pristanu. Pestro življenje festivala je za fotografa prava poslastica: ujeti in za vedno ohraniti trenutek lutkovne akcije, gledalce v zatopljenosti ali navdušenju, ujeti otroke pri ustvarjanju ... Vse to so dragoceni trenutki, iztrgani pozabi.

Mestece za obzidjem

avgust-december 2013

Doslej smo vsako leto od selitve v Minoritski samostan pred lutkovno hišo v poletnih mesecih umestili prostorsko postavitev. Vselej je bila postavitve interaktivna. Tokrat sta arhitektki Manica Musil in Teja Lozar prenesli v tloris nekdanje večje minoritske cerkve mestece, ki so ga ustvarili otroci mariborskih osnovnih šol in skozi katerega so se poleti in jeseni sprehajali otroci in ga 'dograjevali' s svojimi zgodbami.

Erudit

september-oktober 2013

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije je ponudilo dve razstavi po izboru Silvana Omerzuja, ki posegata v zgodovino lutkovne ustvarjalnosti pri nas. Zlatko Bourek je sicer hrvaški avtor, a je s svojimi lutkovno-likovnimi stvaritvami in režijami pomembno zaznamoval zgodovino slovenskega lutkarstva. Razstava njegovih lutk iz predstav Lutkovnega gledališča Ljubljana je bila na ogled v mariborskem razstavišču Kibla, vendar v okviru nacionalnega lutkovnega festivala, ki smo ga gostili v LGM.

Zlatko Bourek je bil tudi prejemnik najvišjega priznanja za življenjsko delo na področju lutkarstva in lutkovne umetnosti v Sloveniji – Klemenčičeve nagrade, podeljene na Bienalu lutkovnih ustvarjalcev 2013.

Pionirji

september-oktober 2013

Druga izmed razstav Bienala lutkovnih ustvarjalcev Slovenije je predstavila tri avtorje – pionirje nove likovnosti slovenskega povojnega lutkarstva. Ajša Pengov, Mara Kraljeva in Slavko Hočevlar so oblikovalci lutk, ki so v petdesetih letih ustvarjali lutke v tesni povezavi z režiserjem in ostalimi sodelavci pri nastajanju lutkovne predstave.

Alica v čudežni deželi

oktober 2013

Ob likovno izjemno bogati in pestri predstavi *Alica v čudežni deželi* smo razstavili fotografije iz predstave. Lutke in kostumi so delo Barbare Stupice, scenografija Tomaža Štrucla, fotograf predstave pa je bil Boštjan Lah. Izbrane fotografije so bile dokument odrskega dogajanja in vizualne podobe, obenem pa tudi izjemno sporočilne. Tokrat so bile še del celostne podobe predstave in gledališkega lista. Tako je razstava v avli toliko bolj celovito dopolnila gledališki dogodek.

Piskač iz Hamelina

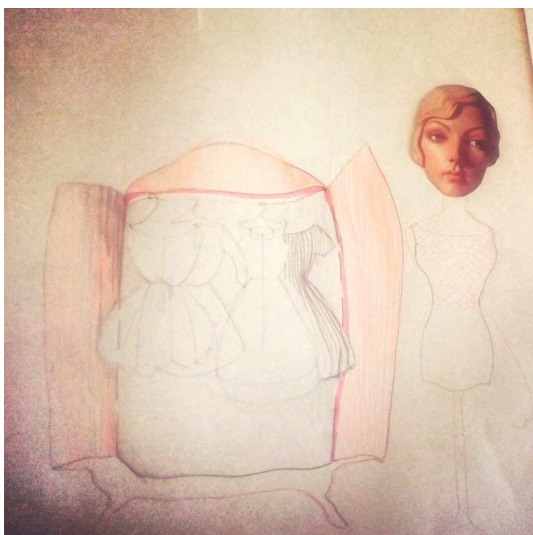
november 2013

Noriyuki Sawa je celovit avtor, ki si zamisli lutkovno besedilo, ustvari likovno podobo in predstavo tudi zrežira. Njegovi osnutki so likovne stvaritve tudi neodvisno od predstav, zato so toliko bolj dragocene in za občinstvo pomenijo izjemno obogatitev gledališke izkušnje. Kakor je bila že spremljevalna razstava ob predstavi *Ribi Taro* lepo sprejeta in dobro obiskana, se je prav enako zgodilo tudi z razstavo ob predstavi *Piskač iz Hamelina*.

Maček z vrečo opotečo december 2013

Nenavadna in svojevrstna likovna podoba predstave *Maček z vrečo opotečo* avtorice Ivane Čemerikić je ob izraziti odrski pojavnosti zaživela še na razstavi. Razstava je razkrila likovne osnutke, ki združujejo nežno risbo s kolažem, z izseki fotografij, s plastenjem in z različnimi strukturami. Vse skupaj pa je preoblikovano in zaznamovano z avtoričinimi fotografskimi posegi.

Pedagoški program

Program **Za zaveso** je predstavitvena gledališka delavnica, ki odgovarja na vprašanja: Kam izginejo lutke in igralci, ko se zavesa zagrne? Kaj vse se skriva v zaodruju in kako se sploh zgodi predstava? Kje najdemo lutkovne zgodbe? Kdo so ljudje, ki so napisani v gledaliških listih in imajo ob imenih oznake, kot so režiser, lektor, dramaturg ipd., pa jih na odru sploh ne vidimo? Kako nastaja lutkovna predstava?

Program je lahko povezan s predstavo in je zato bolj osredotočen na specifična vprašanja, ali pa je samostojen in takrat bolj splošen. Vsebino in dolžino (1–3 šolske ure) pa prilagodimo starosti udeležencev. Program je primeren tudi kot vsebina kulturnega dneva za skupine iz vrtcev ter osnovnih in srednjih šol.

Izvedli smo ga **19-krat za 709 udeležencev**.

V programu **101 lutkovna fizika** pa se poglobimo v postopke nastajanja lutk, prikažemo različne vrste lutk in materiale, iz katerih izdelujemo lutke, pokažemo orodja za izdelavo lutk in predstavimo postopke. Seveda vse to storimo v lutkovni delavnici. Po zaodruju pa se sprehodimo, ko govorimo o čarovnijah luči, tona in odrske tehnologije. Na koncu si udeleženci s pomočjo mentorjev izdelajo svojo lutko.

Program izvajamo v različnih kombinacijah:

- ogled predstave in ogled gledališča
- ogled predstave, ogled gledališča in izdelava lutk
- ogled predstave in izdelava lutk
- ogled razstave in ogled gledališča
- ogled razstave, ogled gledališča in izdelava lutk
- ogled gledališča in izdelava lutk

Vsebino in dolžino (1–3 šolske ure) prilagodimo starosti udeležencev.

Program je primeren tudi kot vsebina tehniškega ali kulturnega dneva.

Izvedli smo ga **31-krat za 1.693 udeležencev**.

Bo črv ali ne bo?

Lutke na razstavi so povsem svež program, ki smo ga uvedli z odprtjem razstave o zgodovini Lutkovnega gledališča Maribor. Razstavo smo oblikovali kot lutkovno mesto in jo premišljeno poselili z uravnoteženo lutkovno vsebino. Pri izbiri lutk, rekvizitov, scenskih elementov, partitur in glasbil smo pazili na enakomerno zastopanost avtorjev, predvsem režiserjev in likovnikov, izbirali smo lutke iz različnih obdobj od leta 1974 naprej, pazili smo, da so zastopane vse lutkovne tehnologije, da so v vitrinah predstavljeni ob lutkah tudi drugi predmeti, ki ilustrirajo nastajanje lutkovne predstave: glasbila, besedia, orodja za izdelavo lutk, fotografije nekaterih najpomembnejših avtorjev in podobno. Vse pa smo oblikovali v privlačno celoto, ki pritegne mladega gledalca.

Program smo izvedli **34-krat za 877 obiskovalcev**.

Lutkovne počitnice je program, ki smo ga v letu 2013 oblikovali povsem na novo. Med jesenski in zimskimi počitnicami pripravljamo ustvarjalne delavnice na izbrano temo. Vedno izhajamo iz zgodbe in jo nadgradimo z izdelavo lutke v različnih lutkovnih tehnologijah. Lutke tako nastajajo iz blaga, lesa, stiropora, gline in drugih materialov. Režemo, lepimo, barvamo ... in na ta način spoznavamo postopke in materiale, ki pripeljejo do lutke tako ljubitelje kot profesionalce. Lutkovne počitnice oblikujejo in vodijo strokovnjaki iz LGM.

Program smo izvedli **8-krat za 140 obiskovalcev**.

Nekoč pred davnimi časi ...

Pedagoške delavnice za odrasle

Z lutkami in z lutkovnimi predstavami se ukvarja marsikdo, od mentorjev in pedagogov do prostočasnih navdušencev. Za vse smo lani pripravili delavnice v dveh delih, kjer smo v prvem sklopu postopoma razkrivali skrivnosti **dramaturgije prostora lutkovne predstave** z vodjo delavnice dramaturginjo, lutkovno režiserko, pedagoginjo in publicistko Jeleno Sitar Cvetko. Izhodišče je bilo razmišljanje o prostoru, kjer se rojevajo in dogajajo lutkovne predstave. Skozi izkustveni proces smo potovali skozi različne kraje

nazaj k sebi, skozi naša razmišljanja in ustvarjanje pa nas je potovanje vodilo v različne gledališke prostore in različne oblike komunikacije.

V sklopu z naslovom **Telo ko prostor gledališko-lutkovne igre** pa smo z mag. Igorjem Cvetkom, etnomuzikologom, lutkarjem, ilustratorjem, predavateljem in publicistom ter avtorjem številnih knjig razmišljali o telesu kot prostoru gledališko-lutkovne igre.

Seminar smo izvedli v **4 enotah za 32 udeležencev**.

Poseben kulturno-zgodovinski program, ki ga izvajamo po selitvi v obnovljeni samostan, smo poimenovali **Časovno okno**. Minoritski samostan iz 12. stoletja skriva za svojimi zidovi bogato zgodovino. Mogočna zgradba na dravski terasi ni samo bela lepota in zavetje za lutke, pač pa tudi častitljiva pripovedovalka zgodb. Sledimo jim po vsej stavbi, kjer se staro in novo prepleteta v ubrano harmonijo. Posebej imenitno pa zaživi minoritska pravljica prav v najskrivnostnejšem delu, ki nosi naslov Časovno okno in se nam skozi predmete in izkopanine otipljivo predstavi.

Vodeni ogled stavbe lahko poljubno združimo z drugimi programi.

Program smo izvedli **30-krat za 837 obiskovalcev**.

Rojstni dnevi

Dvourni program smo oblikovali na željo naših gledalcev. Je nov v sezoni 13/14. Zasnovan je na že izvajanih pedagoških programih in zajema ogled predstave z ustvarjalno delavnico. Če se terminsko ne da ponuditi tudi ogleda predstave, si otroci ogledajo gledališče s posebnim poudarkom na delavnicah za izdelavo lutk. Svoje lastne lutke pa si otroci pod strokovnim vodstvom in s pomočjo izvajalcev programa izdelajo na osnovi izbrane pravljice.

Program smo izvedli **5-krat za 50 obiskovalcev**.

Vse najboljše za te ...

Poslušalnice

V sodelovanju s 3. programom Radia Slovenija, programom Ars, vsak mesec v Poslušalnicah prisluhnemo eni od radijskih iger za otroke iz bogate zakladnice nacionalnega radia. S pomočjo vodje projekta, režiserja Klemna Markovčiča, je vsaka od iger izbrana v povezavi z našim programom, pa naj ob to naslov, avtor ali tematika. Igre mlade poslušalce popeljejo v magični svet zvočnega gledališča in ga nagovarjajo k likovnemu ustvarjanju ob poslušanju. Tudi to je v sezoni 13/14 nov program.

Program smo izvedli **2-krat za 15 obiskovalcev**.

Pogovori z ustvarjalci

V letu 2013 smo zastavili novo obliko srečevanja z občinstvom. Po predstavah za odrasle *Salto mortale* in *Proces* je voditeljica pogovora Nika Bezeljak razmišljala skupaj z ustvarjalci in gledalci o ustvarjalnem procesu, vprašanjih, ki jih porajajo uprizoritve, predvsem pa o lutkovnih sredstvih, ki naredijo ideje in zamisli bolj žive in presenetljive. Pogovori so bili dobro obiskani in so se izkazali za odlično dopolnitev in širitev programa LGM. Nov program v sezoni 13/14.

Program smo izvedli **2-krat za 52 obiskovalcev**.

Pogovor po *Procesu*

Lutke pripovedujejo o mrtvaškem plesu

Voditeljica v akciji

Studio MaMa

Program Studio MaMa je pod mentorskim vodstvom avtorja zamisli, lutkovnega umetnika in pedagoga Noroyukija Sawe združuje matere in babice, ki so skozi celovit ustvarjalni proces oblikovale lutkovno uprizoritev. Izkušnjsko učenje o lutkovnem gledališču se je odvijalo skozi realen proces 25 delavnic, ki je najlažje prikazal vse dimenzije tovrstnega snovanja.

Projekt je uresničeval dva namena: vzgojnega (v kulturno antropoloških dimenzijah) in izobraževalnega (v umetniškem smislu).

Izhodišče za ustvarjanje so bile klasične pravljice bratov Grimm in Hansa Christiana Andersena. Z jasno in čvrsto dramaturgijo ter s prepoznavnimi pravljичnimi liki so nudile hvaležno podlago za viharjenje zamisli, vaje in uprizoritev.

15 udeleženk se je spopadlo z izborom besedila, pripravo predloge, izdelavo likovne podobe in lutk, vajami ter nastopom pred občinstvom. Najbolje projekt ilustrira izjava ene od udeleženk Suzane Rakovič: »Studia MaMa sem se udeležila, da okusim čar gledališča in atmosfero ob nastajanju lutkovne predstave od prvega koraka do uprizoritve. /.../ Spoznale smo lutkovno gledališče od znotraj, se učile, prispevale, izmenjavale in dopolnjevale ideje in zamisli o predstavi. Ob napotkih in pomoči izkušenih mentorjev, lektorice in zaposlenih v LGM, ki so nas spodbujali, nam je uspelo. Predstava je rasla, se razvijala in sedaj je tako daleč – za svoje najljubše bomo odigrale lutkovno predstavo ... Še enkrat bi se odločila za studio MaMa.«

V Studio MaMa se je vključilo **15** mam/babic, ki so se udeležile **25** intenzivnih delavnic vseh faz ustvarjalnega procesa pod vodstvom mojstra Sawe s pomočjo asistentke Nine Šulin.

Produkcija Studia MaMa je bila izvedena **6**-krat za **334** obiskovalcev.

13 od 14 mater in babic ter 1 hčere (ker ni bilo varstva) po izvedbi lutkovnega trojčka: *Kraljična na zrnu graha*, *Bremenski godci* in *Žabji princ* v različnih lutkovnih tehnikah.

Drugi z leve ponosno stoji prej zaskrbljeni mentor Noriyuki Sawa.

Kraljična na zrnju graha

Bremenski mestni godci

Žabji princ

Studio LGM, Vselej ista zgodba

Raziskovalno naravnani projekt gledališča predmetov avtorja Zorana Petroviča (pod mentorskim vodstvom prof. Karla Makonja), stalnega sodelavca LGM in podiplomskega študenta režije alternativnega in lutkovnega gledališča na praški DAMU.

Gre za povezovalni projekt z visoko umetniško ambicijo, ki je nastajal v dveh državah z različno, a razgibano lutkovno tradicijo. V projektu, ki je zastavljen kot osebna izpoved moškega, se prepletajo animacija, igra, gib in subtilna atmosfera. Skozi razumevanje fenomena tanga skuša predstava odpirati vsakdanja, a prevečkrat tabuizirana vprašanja medsebojnih odnosov, predvsem pa se osredotoča na posameznikovo razumevanje lastnega obstoja v odnosu do nasprotnega spola. Ta se izraža skozi gradnjo odnosa med igralcem in predmetom.

Glede na usmeritev festivala PLP v letu 2013, ki je predstavljal tudi delo lutkovnih šol, smo projekt premierno izvedli v okviru Pristana.

Ekipa 5 ustvarjalcev je skozi proces 27 raziskovalno zasnovanih delavnic pripravila predstavo, ki smo jo s tremi izvedbami za 301 gledalca uvrstili v repertoar LGM.

Pedagoški in studijski program LGM v letu 2013

program	načrtovano / realizirano št. izvedb	načrtovano / realizirano št. obiskovalcev
Za zaveso	20/19	600/709
101 lutkovna fizika	30/31	600/1.693
Lutke na razstavi	51/34	1.500/877
Lutkovne počitnice	5/8	50/140
Časovno okno	50/30	1.500/837
Pedagoške delavnice za odrasle	2/4	30/32
Rojstni dnevi	0/5	0/50
Poslušalnice	0/2	0/15
Lutkovna glasba	10/0	200/0
Pogovori z ustvarjalci	0/2	0/52
Studio LGM* (Vselej ista zgodba)	2/27	8/5*
Studio MaMa**	5/31	250/349
skupaj	175/193	4.738/4.759

Opombe:

*Tri javne izvedbe produkcije *Vselej ista zgodba* so statistično priključene premieram LGM v letu 2013, tukaj štejejo samo 'vaje' kot del raziskovalno-ustvarjalnega procesa, a ne vsak obisk na vajah, temveč le število članov studijske ekipe.

**Poleg posameznih delavnic v sklopu Studia MaMa sem štejemo tudi 6 javnih izvedb produkcij in obiskovalce teh dogodkov, ki smo mu prišteli zgolj število udeleženk delavnic (15 udeleženk in 334 gledalcev).

Komentar Programskega sklopa II

Kolikor je za umetniško prepoznavnost gledališča pomemben prvi programski sklop, je za umeščenost v strokovni (in tudi umetniški) prostor pomemben drugi.

LGM vse enote izvaja odgovorno, skromno in z znatno mero presežnega angažmaja, saj se zaveda, da skozi izbrane vsebinske enote najbolj neposredno nagovarja obiskovalce:

- PLP je priljubljen družinski festival,
- Bienale se naglo utrjuje kot pomemben in mednarodno prepoznaven nacionalni umetniški festival,
- Kulturno-vzgojne vsebine so natančno premišljene, jasno zastavljene, zato pa tudi dobro obiskane,
- Studio uspešno in izvirno išče alternativne lutkovne poti,
- Razstave prikazujejo estetska ozadja ustvarjalnih procesov in javnosti odstirajo tančico nerazumevanja le-teh ali pa omogočajo zgoščen pregled lutkovne umetnosti skozi čas.

Gre v glavnem za komunikativne vsebine, ki na različne načine dopolnjujejo, podpirajo, včasih nadgrajujejo umetniško produkcijo. Prilagojene so različni 'uporabi' – na eni strani nagovarjajo posameznike (vseh starosti), na drugi pa so nujna dopolnitev vzgojno-izobraževalnih vsebin v vrtcih in šolah.

Med najuspešnejše v letu 2013 nove kulturno-vzgojne programe zagotovo sodi Studio MaMa in prvo izvedbo tudi sami ocenjujemo kot izjemno. Projekt je izpolnil oba namena – umetniško-izobraževalnega in kulturno-vzgojnega, udeleženke pa so postale 'ambasadorke' gledališča, saj imajo sedaj popolnoma drugačno razumevanje dela, energije in ustvarjalnosti, vložene v lutkovne procese. Njihov uvid je globlji, naklonjenost gledališču pa mnogo večja.

Posebno mesto imajo mednarodna gostovanja, ki postavljajo LGM kot zanimivega lutkovnega snovalca kakovostnih lutkovnih vsebin na primerno prepoznaven položaj med lutkovnimi producenti doma in v tujini.

LGM v Programskem sklopu II izvedlo **292** dogodkov za **16.455** obiskov: **49** mednarodnih gostovanj, **19** dogodkov PLP, **24** v sklopu Bienala, **7** razstav in **193** enot pedagoškega programa. Načrtovanih je bilo 229 dogodkov za 12.780 udeležencev. Programska realizacija je zadovoljiva –129 %; obisk prav tako – 128,5 %.

Ostali gostujoči dogodki v letu 2013

Poleg izvedenih vsebin iz obeh programskih sklopov je LGM gostilo še 19 kulturno-umetniških vsebin in 3.075 obiskovalcev.

To so gostovanja zunaj programske sheme LGM, kjer gledališče omogoča predvsem prostorsko, tehnično, organizacijsko podporo izvedbe programa drugim kulturnim producentom. Med njimi imata stalno mesto dva sklopa, in sicer:

- sodelovanje z Borštnikovim srečanjem – 5 predstav z 910 obiskovalci v letu 2013
- Odprta plesna scena v okviru festivala Lent – 3 predstave s 546 obiskovalci v 2013

Skupaj je bilo takih dogodkov **19**, obiskovalcev pa **3.075**:

- **Razstava src**, Sonček, mariborsko društvo za celebralno paralizo, 28. in 29. 1./ 2 dogodki, 364 obiskovalcev
- **Razstava src**, Sonček, mariborsko društvo za celebralno paralizo, 25. in 26. 3./ 2 dogodki, 364 obiskovalcev
- **Besede iz za vrat**, III. gimnazija Maribor, 28. 3./1 dogodek, 182 obiskovalcev
- **Regijsko srečanje gledaliških skupin**, JSKD Maribor, 11. 6./ 1 dogodek/182 obiskovalcev
- **Odprta plesna scena**, Kulturno prireditveni center Narodni dom, 27.–29. 6./3 dogodki/546 obiskovalcev
- **Zaključna prireditev s podelitvijo nagrad**, Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije, 15. 9./ 1 dogodek, 108 obiskovalcev
- **To je še začetek**, Festival Borštnikovo srečanje 2013/ 1 dogodek, 182 obiskovalcev
- **Mr. Jones**, Festival Borštnikovo srečanje 2013/ 1 dogodek, 182 obiskovalcev
- **Človeški glas**, Festival Borštnikovo srečanje 2013/ 1 dogodek, 182 obiskovalcev
- **Miranda**, Festival Borštnikovo srečanje 2013/ 1 dogodek, 182 obiskovalcev
- **Kazimir in Karolina**, Festival Borštnikovo srečanje 2013/ 1 dogodek, 182 obiskovalcev
- **Razstava src**, Sonček, mariborsko društvo za celebralno paralizo, 12. in 13. 11./2 dogodki, 364 obiskovalcev
- **2. strateška regionalna razvojna delavnica**, Fundacija za izboljšanje zaposlitvenih možnosti PRIZMA, 29. 11./20 udeležencev
- **Delavnica »Izkušnje štejejo« in »Socialno podjetništvo priložnost za delo in zaposlitev«**, Fundacija za izboljšanje zaposlitvenih možnosti PRIZMA, 18. 12./35 udeležencev

Javna prisotnost LGM

Lutkovno gledališče Maribor se v svojem nagovarjanju širše in strokovne javnosti poslužuje različnih komunikacijskih metod.

Medijsko partnerstvo

Redni medijski partnerji in pokrovitelji Lutkovnega gledališča Maribor so:

- Radio in televizija Maribor
- Radio Slovenia International
- Press Clipping Maribor
- Večer
- Delo
- SiGledal, portal slovenskega gledališča

LGM novinarske konference v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2013

V tem časovnem obdobju smo v Lutkovnem gledališču Maribor pripravili osem novinarskih konferenc ob premierno uprizorjenih predstavah in dveh festivalih.

Datirane novinarske konference LGM predstav in festivalov:

- *Vitez železnega srca* (12. 3. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/vitez-zeleznega-srca---novinarska-konferenca/>
- *Cyrano* (8. 5. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/cyrano---novinarska-konferenca/>
- *Poletni lutkovni pristan 2013* (1. 8. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/poletni-lutkovni-pristan-2013---novinarska-konferenca/>
- *Zaključek PLP in predstavitev sezone 2013 / 2014* (3. 9. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/zakljucek-plp-in-nova-sezona---novinarska-konferenca/>
- *7. bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije* (10. 9. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/7.-bienale---novinarska-konferenca/>
- *Alica v Čudežni deželi* (8. 10. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/alica-v-cudezni-dezeli---novinarska-konferenca/>
- *Piskač iz Hamelina* (5. 11. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/piskac-iz-hamelina---novinarska-konferenca/>
- *Maček z vrečo opotečo* (10. 12. 2013), iz fotogalerije
<http://www.lg-mb.si/galerije/macek-z-vreco-opoteco---novinarska-konferenca/>

Vse novinarske konference so bile, kljub manjšanju medijskega prostora, namenjenega kulturi, zavidljivo obiskane, število zastopanosti medijskih hiš je variiralo med 3 in 8.

Redno so bile prisotne naslednje medijske hiše:

- Večer
- Delo
- Slovenska tiskovna agencija
- RTV Slovenija
- drugi elektronski mediji

Miši na Piskačevi tiskovki

Nagrade in medijska prepoznavnost v letu 2013

Ko je Šlemil šel v Varšavo

Junija 2013 je predstava prejela nagrado na 26. Mednarodnem gledališkem festivalu VALISE 2013 v Łomży, na Poljskem, in sicer za najboljšo likovno podobo, ki jo je prejel Svjetlan Junaković.

Več o nagradi je dostopno na:

- http://www.lg-mb.si/novice/ko-je-slemil-sel-v-varsavo_1/

Septembra 2013 je predstava na 7. lutkovnem bienalu v Bugojnu (Bosna in Hercegovina) prejela nagrado za najboljšo predstavo v celoti in nagrado za glasbo, ki je integralni del dramaturške strukture in igralske izvedbe. Nagrado za glasbo je prejel Igor Cvetko.

Več o nagradi je dostopno na:

- http://www.lg-mb.si/novice/ko-je-slemil-sel-v-varsavo_1_1/

Več o predstavi je dostopno na:

- <http://www.lg-mb.si/premiere/ko-je-slemil-sel-v-varsavo/>

Lutkovno gledališče Maribor je na 7. bienalu lutkovnih ustvarjalcev prejelo 6 nagrad:

1. Nagrada za najboljšo uprizoritev – grand prix za predstavo

Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

<http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/zaigrane-zgodbe--proces-ali-zalostna-zgodba-josefa-k./>

2. Nagrada za najboljšo režijo

Silvan Omerzu za predstavu *Salto mortale*.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

- http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/salto-mortale_7/

3. Nagrada za igro in animacijo

Elena Volpi v predstavi *Janček ježek*.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

- <http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/zaigrane-zgodbe--jancek-jezek/>

4. Nagrada za posebne dosežke

Nebojša Pop Tasić za izvirno besedilo *Salto mortale*.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

- http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/salto-mortale_7/

5. Nagrada za likovno podobo

Svjetlan Junaković za predstavo *Ko je Šlemil šel v Varšavo*.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

- http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/ko-je-slemil-sel-v-varsavo_31/

6. Posebno nagrado žirije so prejeli ustvarjalci predstave *Jaz, legenda* za izvirno uporabo gledaliških konvencij.

Moment Maribor v sodelovanju z gledališko akademijo DAMU v Pragi in Lutkovnim gledališčem Maribor.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

- http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/jaz-legenda_4/

Gagarin! in *Vrnitev v Bullerbyn*

Predstavi sta na 33. evropskem festivalu humorja in satire Kremnické gagy (Kremniške gosi) prejeli nagrado Zlati gosak.

Več o nagradi in o predstavah je dostopno na

- <http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/gagarin-in-vrnitev-v-bullerbyn-prejeli-nagrado-zlati-gosak/>

Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.

Predstava je na 8. mednarodnem lutkovnem festivalu za odrasle PIERROT v Stari Zagori (Bolgarija) septembra 2013 prejela nagrado za režijo.

Več o nagradi in o predstavi je dostopno na

- http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/zaigrane-zgodbe--proces-ali-zalostna-zgodba-josefa-k._1/

Janček ježek

Predstava Lutkovnega gledališča Maribor *Janček ježek* v režiji Margrit Gysin je na 15. festivalu uprizoritvenih umetnosti za otroke in mlade Zlata Paličica 2013 prejela posebno nagrado žirije za inovativen pristop k ustvarjanju lutk in lutkovne pripovedi. Nagrado je prejela igralka Elena Volpi.

Več o nagradi je dostopno na:

- http://www.lg-mb.si/arhiv-novic/zaigrane-zgodbe--jancek-jezek_1/

Več o predstavi je dostopno na:

- <http://www.lg-mb.si/ponovitve/jancek-jezek-lgm/>

Mož, ki je sadil drevesa

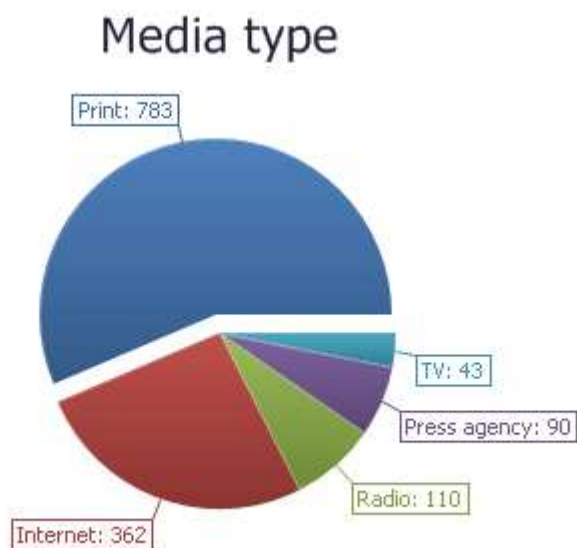
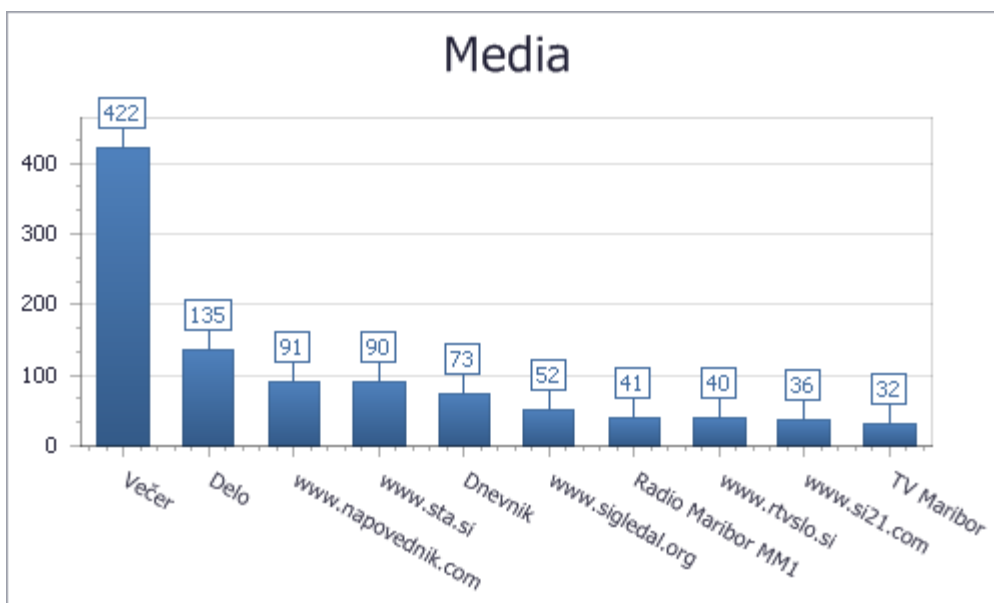
Osebná nagrada za hrbtno igro kalečega semena na festivalu Apostrof v Pragi, Češka

Elektronski in tiskani mediji

Dogodki Lutkovnega gledališča Maribor se v elektronskih in tiskanih medijih redno objavljajo. Objave zajemajo redne napovednike v dnevnikih Večer, Delo, Dnevnik in Mladina. Gre za obširne reportaže, lutkovne kritike, foto zgodbe in intervjuje. Še zlasti gre izpostaviti sodelovanje s kulturnim uredništvom RTV Slovenija, kar nakazuje na pomembnost in plodno sodelovanje dveh nacionalnih institucij. V sklopu slednjega sodelovanja se redno predvajajo LGM telopi in radijski spoti.

Do konca junija 2013 je RTV Slovenija v svoj redni program vključila predstave *Deževnikarji - Napad Hroščev*, *Kurent* in *Žaba Greta*. Le-te je tudi sama televizijsko in režijsko posnela (regionalni RTV center Maribor), kar je dragocen doprinos pri trajnem arhiviranju in izobraževanju občinstva. S tem se je Lutkovno gledališče Maribor širši javnosti ponovno dodatno predstavilo in na ta način zagotovilo mesto pomembne kulturne institucije znotraj rednega RTV programa na nacionalni ravni.

Redno sodelujemo tudi z Otroškim in mladinskim programom RTV Slovenija. Strokovna javnost je predstave LGM spremljala redno.

Spletna prisotnost

Lutkovno gledališče Maribor javnost redno nagovarja z t. i. e-newslettri (mesečnimi napovedniki, napovedniki posebnih dogodkov ter akcij), socialnimi omrežji (facebook, twitter) in spletno stranjo (www.lg-mb.si), katere obisk je v primerjavi z letom 2012 narasel za 5 %. Spletna stran je dostopna tudi v angleškem jeziku (<http://www.lg-mb.si/en/>). Svoj program in aktivnosti redno objavljamo tudi na spletnih portalih Napovednik.com, Siol.net, MMC portal, in www.si21.com, še zlasti pa tvorno sodelujemo s spletnim portalom uprizoritvenih umetnosti (www.sigledal.org).

Publikacije in oglaševanje

Lutkovno gledališče Maribor ob vsaki premieri izda gledališki list, ki javnost še dodatno nagovori o kakovosti posamezne predstave. Redno oglaševanje je potekalo v dnevniku Večer, mesečniku National Geograph Junior in regionalnem RTV centru Maribor. V sklopu 7. bienala lutkovnih ustvarjalcev Slovenije je bila v dnevniku Večer izdana posebna priloga Fokus in oblikovan plakat. Celostno grafično podobo bienala je pripravila ga. Danijela Grgič. Prav tako se je bienale dodatno oglaševal v tedniku Mladina in njeni spletni strani. Za potrebe obeh festivalov (Poletni lutkovni pristan in 7. bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije) smo pripravili spletne bannerje, ki sta jih izpostavila dnevnik Večer in tednik Mladina.

Sodelovanje s tujimi mediji

Predstava *Vitez železnega srca* je bila dobro predstavljena in tudi v hrvaških medijih.

Posamezni prispevki so dostopni na spletni povezavi

<http://www.lg-mb.si/mediji-o-nas/> in na LGM facebook profilu.

Repertoar Lutkovnega gledališča Maribor, z izpostavljenimi premierami in drugimi dogodki, je bil redno objavljen na avstrijsko-slovenskem radiu Agora ter na HRT - Radio Slije me.

Statistika objav*

Predstava oz. festival	Število medijskih objav
<i>Vitez železnega srca</i>	57
<i>Cyrano</i>	45
Poletni lutkovni pristan	115
Zaključek PLP in predstavitev sezone 2013	25
7. bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije	135
<i>Alica v Čudežni deželi</i>	70
<i>Piskač iz Hamelina</i>	46
Studio MaMa	25
<i>Maček z vrečo opotečo</i>	40
Skupaj	558

*Ne vključuje objav na spletni strani LGM, oglasov, vseh spletnih in drugih *naključnih* objav (slednje je razvidno iz priloženega medijskega grafa v pdf datoteki in natančnem razdelku po medijih), e- newslettrov in facebook, twitter profilu.

Priloga: seznam objav

Dostopnost programa LGM

Blagajna

Naloge

- prodaja in izdaja vstopnic za predstave in pedagoški program
- ažuriranje mesečnih programov na info točki in v vitrini pred vhodom
- obveščanje obiskovalcev o predstavah in spremembah tudi po elektronski pošti
- spremljanje internetne prodaje
- skrb za sprotno izdajo ustreznih gledaliških listov in zloženkov za pedagoški program
- spremljanje knjige pritožb, pohval, mnenj in predlogov

Za namen prijaznejšega in bolj tekočega servisa blagajna LGM za pripravo in prodajo vstopnic uporablja lastni program (ISA.IT), ki omogoča neposredno povezavo z glavno blagajno in različne statistične izpise, potrebne za pregledno delovanje zavoda. VST program, ki smo ga naročili za tiskanje vstopnic, je dobro prilagojen trenutnim potrebam LGM. Dopolnjevali in nadgrajevali smo ga pol leta. Za dopolnitve programa se z izvajalcem in dobaviteljem programa sproti dogovarjamo, kadar pri tekočem delu ugotavljamo spremembe.

Delovni čas blagajne:

ponedeljek–petek 10.00–13.00
torek in četrtek tudi 15.00–18.00
sobota 9.00–11.00

in eno uro pred vsako predstavo

Od junija 2011 ponujamo tudi možnost spletnega nakupa vstopnic z moneto. Ta je bila med obiskovalci dobro sprejeta.

Prodaja vstopnic pri blagajni	29.124 vstopnic / 96.092 €
Spletna prodaja vstopnic	<u>1.112 vstopnic / 5.695 €</u>
Skupno*	30.236 vstopnic / 101.787 €

*Niso všteti t. i. zakupljeni dogodki, kjer vstopnic ne izdaja LGM, temveč izvajalec, ki plača uporabo prostora. Takih dogodkov je bilo 19 (3.075 obiskov).

Opaziti je porast spletne prodaje (za 27 % v primerjavi z 876 leta 2012).

10.895 vstopnic je bilo brezplačnih – premiere, predpremiere, partnerji, sponzorji, dogodki PLP.

Prijazna gneča pred blagajno

Vstopnice in vstopnina

V LGM smo v letu 2013 pripravili ponudbo kartic, ki omogočajo nakup vstopnic s popustom, ob tem pa dva abonmaja:

Posamezniki

Klub MINIMINIRITI / Članstvo v klubu prinaša cenejšo vstopnico za otroške predstave – 4 evre. Z eno izkaznico se lahko kupi eno cenejšo vstopnico za posamezno predstavo. O novostih obveščamo po elektronski pošti. Članarina znaša 5 evrov v gledališki sezoni.

Klub SMETAN'CA / Članstvo v klubu prav tako prinaša cenejšo vstopnico za vse predstave – 4 evre za otroške predstave in 8 evrov za odrasle predstave. Z eno izkaznico se lahko kupi dve cenejši vstopnici. Vstopnice se lahko tudi rezervirajo. O novostih obveščamo po elektronski pošti. Članarina znaša 15 evrov v gledališki sezoni.

Klub MINORITI / Abonma zagotavlja ogled petih predstav za odrasle, obveščanje o terminih po telefonu ali elektronski pošti ter nižjo ceno vstopnice – 7 evrov.

DVOJČEK / V dvomesečnem programu se izberejo štiri predstave. Ob nakupu vstopnice za vsako gledalca pripada abonmajski popust in cena posamezne vstopnice znaša 4 evre.

SVET KNJIGE / Ob predložitvi članske izkaznice Sveta knjige znaša cena vstopnice za otroško predstavo 4 evre, za odraslo pa 8 evrov.

ŠTUDENT / Ob predložitvi dokazila o statusu študenta znaša cena vstopnice pri nakupu posamezne vstopnice za odraslo predstavo 8 evrov (kar pomeni 20 % popusta).

PENZION / Ob predložitvi dokazila o statusu upokojenca znaša cena vstopnice pri nakupu posamezne vstopnice za odraslo predstavo 8 evrov (kar pomeni 20 % popusta).

ŠTUDENTSKI ABONMA / štiri predstave: *Proces ali Žalostna zgodba Josefa K., Cyrano, Gagarin!* in predstava po izbiri (katerakoli odrasla ali otroška predstava iz programa LGM); cena 29 evrov.

PENZION ABONMA / štiri predstave: *Krst pri Savici* (8. februar 2014), *Ko je Šlemil šel v Varšavo* (10. maj 2014), *Ribič Taro* (31. maj 2014), predstava po izbiri (katerakoli odrasla ali otroška predstava iz programa LGM); cena 29 evrov.

Skupine

MINORITSKA SEZONA / Cena vstopnice za posamezno predstavo pri najmanj treh predstavah v sezoni za organizirane skupine vrtcev in šol znaša 4 evre za otroško predstavo in 8 evrov za odraslo.

DARILNI BON / Darilni bon za poljubno število predstav in oseb je odlično darilo za rojstni dan ali praznike. Obdarovanec si sam izbere predstavo in termin ter pri blagajni zamenja darilni bon za vstopnico/vstopnice.

Večjo dostopnost zagotavljamo tudi z ohranjanjem razumnih cen vstopnic:

- Otroške predstave 5 evrov
- Predstave za odrasle 10 evrov
- Pedagoški program* 2-4 evre

*razen Pedagoških delavnic za odrasle, ki se vrednotijo po sklopih

Ob tem izvajamo številne akcije, ki omogočajo nakupe vstopnic s popustom (glej zgoraj). Kljub vsemu opažamo prevelik delež brezplačnih vstopnic (premiere, sponzorji, podporniki, protokol, mediji ipd.), zato smo z letom 2014 izdali ustrezni pravilnik za regulacijo le-teh.

Hostesna služba

V sklopu LGM deluje hostesna služba. Ta zajema 12 hostes (pretežno študentov PeF), ki so zadolženi za informiranje in prijazen sprejem obiskovalcev. Njihovo delo obsega delo v garderobi, pri vstopu v dvorano, v dvorani, na hodnikih ter poročanje o pripombah obiskovalcev. Vodja hostes je bila do oktobra leta 2013 Sarah Jane Robinson, nato je to nalogo prevzel Nejc Sitar, ki je zadolžen za urnik dela ter za mesečni obračun dela hostes. Delo hostes opredeljuje ustrezni pravilnik, s katerim so uradno seznanjeni vsi sodelujoči študentje. Njihovo delo je vse bolj zahtevno, saj poleg običajnega gostiteljskega dela vedno bolj aktivno sodelujejo pri izvajanju različnih pedagoških vsebin.

Nasmeh lutkovnih hostes

Več o dostopnosti tudi v poglavju Javna prisotnost LGM.

Ocena doseženih ciljev in rezultatov

Zakonske in druge pravne osnove

Javni zavod Lutkovno gledališče Maribor deluje po naslednjih aktih:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 22/04)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 33/10)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. list RS št. 77/07 – UPBI in 56/08, 94/09, 4/10, 20/11, 100/11)
- Odlok o proračunu Mestne občine Maribor za leto 2013 (MUV št. 4, 28. 2. 2013)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o proračunu Mestne občine Maribor za leto 2013 (MUV št. 17, 2. 10. 2013)
- Nacionalni program za kulturo 2012-2015
- Kulturni program Mestne občine Maribor 2007-2011
- Investicijski program Lutkovno gledališče v Minoritih (2008)
- Zakon o zavodih
- Zakon o javnih uslužbencih
- Zakon o javnih financah (Ur. list RS št. 79/99, 124/00, 79/01, 109/08, 49/09, 107/10, 11/11, 110/11)
- Navodilo o predložitvi letnih poročil pravnih oseb javnega prava (Ur. list RS št. 109/10)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju
- Zakon o uravnoteženju javnih financ (Ur. List RS št. 40/12 in 55/12)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (Ur. list RS št. 104/12)

Dolgoročni cilji

S premišljenim koncipiranjem zastavljenih programskih vsebin - repertoarja in dodatnih programov - želimo vzpostaviti sodoben lutkovni center, ki bo privabil veliko število gledalcev, hkrati pa omogočal strokovno izmenjavo in umetniški prostor svobodne lutkovne ustvarjalnosti. Kot javni zavod nosimo odgovornost postavljati zgled in vzorec ter vzdrževati visok umetniški nivo lutkovne produkcije.

Dolgoročni cilji Lutkovnega gledališča Maribor so zapisani v strateškem načrtu in skladni z Odlokom o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda LGM (december 2010):

- redna priprava in realizacija kakovostnih lutkovnih predstav za otroke, mladino in odrasle (6 letno)
- posredovanje le-teh domačemu občinstvu v lastni dvorani ter na gostovanjih po vsej Sloveniji
- redno igranje predstav za zamejske Slovence v Avstriji, Italiji in na Madžarskem
- gostovanja na pomembnih mednarodnih lutkovnih festivalih
- posredovanje tuje lutkovne produkcije domačim gledalcem
- skrb za strokovni razvoj
- stalne gledališke izmenjave
- ambiciozen sistem koprodukcij
- aktivno vključevanje otrok, mladine in odraslih skozi sistem delavnic in izobraževanj
- izvajanje mednarodne lutkovne izmenjave, tudi s festivalom PLP
- organiziranje mednarodnega lutkovnega festivala Poletni lutkovni pristan
- izvajanje Bienala Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije
- organiziranje strokovnih razstav
- izdajanje lutkovnih publikacij

Repertoarni izbor sloni na pestrosti in raznolikosti literarnih predlog iz domače in svetovne klasične in sodobne otroške literature. Prednost dajemo mladim, perspektivnim avtorjem. Občinstvu posredujemo različne vsebine, izvedene v različnih lutkovnih žanrih ob uporabi različnih lutkovnih tehnologij. Na ta način širimo meje lutkovnega medija in želimo ostati privlačni predvsem za najmlajše gledalce, prepričati pa želimo tudi starejše. Želimo okrepiti znanje in kapacitete lutkovne delavnice, da bi ta postala kreativen, inovativen prostor, naklonjen eksperimentiranju in iskanju novih tehnoloških možnosti. Tako bodo tudi repertoarne predstave privlačne, bogate, presenetljive, predvsem pa izvedene na visokem kakovostnem nivoju.

Ob osnovni dejavnosti gledališče vsako leto organizira mednarodni lutkovni festival Poletni lutkovni pristan, ki deluje kot pestra in tehtna poletna ponudba lutkovnih predstav z vsega sveta, vsako drugo (liho) leto pa slovenski nacionalni lutkovni festival Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije.

Pedagoški del pomenijo delavnice, predavanja, Studio LGM, festivalska otroška produkcija in delavnice v počitniških dneh ter med šolskim letom, organizacija in izvedba kulturnih in tehniških dni, sodelovanje s Pedagoško fakulteto Maribor in z umetniškimi akademijami (Ljubljana, Osijek, Praga).

LGM se redno prijavlja na zanimive mednarodne festivale po Evropi in svetu, ki so večinoma selektivnega značaja ter za LGM zanimivi zaradi strokovne reference in uveljavljenosti.

LGM sodeluje s TV Slovenija pri snemanju lutkovnih predstav in posredno popularizacijo lutkovnega gledališča.

LGM ustrezno skrbi za prenovljen objekt in ga skuša postopoma spreminjati v privlačno domovanje lutkovne umetnosti v vseh mogočih razsežnostih, del tega je tudi postavitve kompleksne razstave Lutke na razstavi.

LGM se aktivno vključuje v projekt Maribor – evropska prestolnica kulture 2012 kot vodilni izvajalec otroškega in mladinskega programa.

Med prioritete naloge prihodnjih let sodi tudi aktivno vključevanje LGM v oblikovanje študijskega programa lutkovnega gledališča v sklopu akademije za umetnosti, ki jo ustanavlja Univerza v Mariboru. LGM se angažira kot iniciator ideje, koordinator programa, povezovalac z Univerzo, ponudnik prostorskih pogojev (po dograditvi podstrešja LGM) in izvajalec praktičnih študijskih vsebin. Le ustrezen študij lahko permanentno podpre lutkovno umetnost in skrbi za trajnostni razvoj področja v smislu kakovosti, pestrosti in obsega.

Opomba / Upoštevajoč dejstvo selitve v nove prostore, predvsem pa s tem povezano programsko preno, reorganizacijo in kadrovske razširitev, smo oblikovali obširen predlog celovitega razvoja LGM v prihodnjih letih, ki smo ga delno že upoštevali pri oblikovanju repertoarja in dodatne ponudbe gledališča v letih 2010 in 2011.

Razvojne smernice za doseganje dolgoročnih ciljev so predstavljene v enako poimenovanem poglavju tega poročila.

Cilj I

Letni izvedbeni cilji

Navedek iz programa dela za leto 2013

Programski sklop 1

Premiere

V letu 2013 načrtujemo 5 premiernih uprizoritev in 1 studijsko produkcijo: 2 v pomladnem delu sezone 2012/2013, 1 studijsko produkcijo v okviru festivala PLP, 3 pa v jesenskem delu sezone 2013/2014. Pomladni premieri na velikem odru zaokrožujeta sezono, ki skozi inovativne tehnološke principe, vsebuječe avtorsko prepoznavno estetiko, raziskuje srž zgodb. S pomočjo simbolov, ki jih dopušča lutkovno gledališče v najširšem možnem pomenu besede, zgodbe plastimo, poglobljamo, širimo in uprizarjamo kot kompleksne interpretacije prepoznavnih motivov, ki nagovarjajo točno določene starostne skupine občinstva.

Lutkovna predstava na velikem odru, **Vitez železnega srca**, namenjena otrokom od 5. leta starosti, v režiji mlade in inovativne srbsko-hrvaške igralka in režiserke Svetlane Patafte sloni na duhoviti otroški pripovedi z grenkim jedrom, ki jo dramatizira kar avtorica zgodbe Ana Đokić. Predstava se skozi presenetljivo likovno podobo Ane Horvat poigrava z razmerji, in prav iz odnosa med elementi izhaja njena estetska in pomenska polnost. Pri tem projektu se nam zdijo temeljni: literarna predloga (inteligentna sodobna pravljica), režijski koncept (presenetljivi obrati, postopno razkrivanje resničnih razmerij in stanj, presenetljivost lutkovnih elementov), scenska zasnova (inovativno razumevanje pojava, ki mu rečemo ' lutka'). Vsi trije dopuščajo ogromno prostora za igro, za tisto iskreno igro, ki zlahka rezultira v umetniški prepričljivosti.

Zadnja predstava te sezone, **Cyrano**, nagovarja najstnike od 12. leta dalje. Najbolj problematične populacije se loteva, zato je na spolzkih tleh – želi biti privlačna, a ne populistična, želi biti umetniška, a ne hermetična. V najstniški želji po doseganju nekakšne (imagine) svobode se predelava svetovne klasike približuje svetu ciljnih gledalcev, to pa želi dosledno izražati skozi razpršeno 'multižanrskost'. Rostandove motive bosta za lutkovni oder aktualizirala avtorja – dramaturg Tomáš Jarkovský in režiser Jakub Vašíček. Preverjena češka naveza (*?zakaj* in koprodukcijski projekti s Športniki) vključuje še ortodoksno lutkovno oblikovalko in kostumografsko Venclovó ter nepredvidljivega scenografa Kamíla Bělohavka. Ljubezenski trikotnik, poln esencialnih bivanjskih vprašanj, se s tem razpira v veselje vizualnih možnosti, ki ga posrka in ponovno 'izvrže' kot odrsko slikovito študijo odnosov.

Sezona 2013/2014 želi raziskovati skrivnostne svetove želja in strahov, neznane prihodnosti in nepredvidljivih spoznanj. Jesenski del prinaša 3 premiere, 2 na velikem in 1 na malem odru.

Sezono na velikem odru končno uvaja koprodukcija obeh nacionalnih lutkovnih gledališč. Lutkovna predstava **Alica v čudežni deželi** s šolarji (od prve triade naprej) potuje skozi nadrealistične pokrajine (nezavednih) koprodukcijskih pasti, individualnih potreb in subjektivnih želja. Na srečo se sestavijo v bogato in razkošno deželo raznovrstnih lutk Barbare Stupice in Gregorja Lorencija, ki se gibajo po poteh in v luči Tomaža Štrucla, kimajoč ob glasbi Silence, čaj pa spijejo z Matjažem Pograjcem, tako kot to po Carrolu pač zapiše Blažka M. Pograjc. Kompleksen projekt naj bi pomenil privlačen in prepričljiv uvod v še tesnejše sodelovanje obeh gledališč, dobiček pa bo ne strani najmlajših gledalcev (7+) in lutkovne stroke.

Mala lutkovna predstava **Piskač iz Hamelina** na malem odru z eno izvajalko oživlja presenetljivi svet vizualne transformacije, v kateri je tako dobro izurjen režiser in avtor likovne podobe Noriyyuki Sawa. Nič japonskega ni v tej produkciji, zgolj in samo čista

esenca lutkovnih (z)možnosti, ki ruši idejo od dvojnem kodu, izhajajočem iz razmerja med animatorjem in objektom, ter odpira polje mnogopomenskosti tega odnosa. Mistična zgodba o skrivnostnem lovcu na podgane, ki z močjo glasbe (iz maščevanja) odvede s seboj vse mestne otroke, ponuja še in še interpretativnih možnosti. Ker pa je predstava namenjena otrokom od 3. leta dalje, bo izhajala iz pravljičnih dimenzij, s pomočjo lutkovnega jezika znakov (in zvokov) pa bo situacijam dodajala globljo poanto. Predstava se nam zdi presežna prav v likovnem in tehnološkem pogledu, sporočilo o neustavljivi moči umetnosti pa tudi ni nepomembno.

Lutkovna predstava **Maček z vrečo opotečo** za gledalce od 3. leta dalje prinaša tipično Tamarino lutkovno filozofijo življenja – pisano, slikovito, viharo, silovito. V enem zamahu torej – ena sama parada podob, njihovih variacij, nasprotij, postopnih spoznanj. Zgodba o skrivnostnem mačku, ki iz žaklja vlači same čarobne reči, ni nova, jo je pa v današnjem vse materialno povelečujočem svetu nujno na novo povedati. Zato je nepogrešljiva zasnova preobloženosti in nakopičenosti vsega tega materiala, ki ga je treba imeti, ki nujno začne dušiti, ubija individualnost in ruši posameznikov osebni prostor. In od človeka ostane le še prazna lutka, enaka drugim, kadar ji nihče na vdahne duše. Kučinovičeva kot ena od 'najbolj lutkovnih' lutkovnih režiserk v tem delu Balkana, si z lahkoto privošči na videz lahkotno (a v resnici milimetrsko premišljeno) poigravanje s predmeti, na videz ležerno (a v resnici precizno) animacijo le-teh in lutk, da nas potem vrne v 'realni' človekov svet, vse materialno, uporabljeno v predstavi, pa ostane odvečno, zapuščeno in zavrženo. (V resnici pa nam vse to materialno samo na tak način lahko govori o lastni ničevosti.) Precej vzgojno, čeprav prebrisano zabrisano.

Med repertoarnimi premierami v letu 2013 ne načrtujemo nove lutkovne predstave za odrasle, saj veliko količino (skupno 7) zelo uspešnih prenašamo iz preteklega in predpreteklega leta, načrtujemo pa izvedbo studijske produkcije za odrasle.

Ponovitve premier

Postprodukcija premier je odvisna od datuma prva izvedbe, od ciljne publike, količine opreme in s tem povezane cene ter seveda od uspešnost predstave in posledičnega povpraševanja.

Predvidevamo, da bo največ ponovitev doživela prva predstava v letu (*Vitez*, pa ne samo zaradi datuma), najteže pa bo tržiti *Cyranjoja* zaradi ciljne publike. Vendar menimo, da je to naše poslanstvo in uporabili bomo vse do sedaj osvojene in nove strategije, da čim večjo količino najstnikov 'zvlečemo' v gledališče. Jesenske premiere bodo seveda bolj bogato živele v prihodnjem koledarskem letu, a si že v letu 2013 obetamo več ponovitev – *Alici* to omogoča koprodukcijaska izvedba, *Piskaču* njegova scenska nezahtevnost, *Mačku* pa slikovitost v pravem (predprazničnem) delu leta.

Ponovitve iz preteklih sezon

Tudi ponovitve se po dveh letih delovanja LGM v novih (prostorskih, organizacijskih in vsebinskih) okvirih lepo urejajo, a prav zaradi dosledne želje slediti zastavljenim ciljem ohranjamo na programu za izvedbo zahtevnih 22 naslovov:

- Tiste, ki jih želimo ohranjati na programu zaradi njihove visoke umetniške vrednosti (pretežno 'festivalске').
- Tiste, po katerih je veliko povpraševanje in so jih gledalci vzeli za 'svoje', zato začenjajo tvoriti stalni repertoar (pretežno 'spektakularne' na domačem velikem odru).
- Tiste, s katerimi želimo občasno vznemirjati javnost (v glavnem za odrasle).

Načrt ponovitev usklajuje nujno uravnoteženja vseh treh skupin (ki se seveda med seboj prekrivajo) v kombinaciji s potrebo po ustvarjanju zadostnega lastnega dohodka.

LGM je obnovil tudi svojo politiko gostovanj in sedaj v glavnem gostuje v drugih slovenskih gledališčih ter v večjih dvoranah (pretežno kulturnih domovih z utečenim abonmajskim programom) po Sloveniji in v zamejstvu, dve predstavi pa lahko gostujeta tudi zunaj gledaliških prostorov.

Načrtovane ponovitve predstav iz prejšnjih sezon

- **Kocke.** Očarljiva predstava za najmlajše (small size).
- **Rdeča kapica.** Na klasični pravljici in učinkoviti uprizoritveni predlogi temelječa lutkovna predstava je preprosta in nagovarja otroke od tretjega leta.
- **Ribič Taro.** Sanjava poetična pravljica za najmlajše, sinteza vseh mogočih lutkovnih tehnik in prelepe glasbe.
- **Zmrdica in Zmrdek.** Odlična urbana akcija, uravnotežena igra lutk in igralcev, fleksibilna v postavitvi in preprosta za gostovanja.
- **Janček ježek.** Inovativna mala forma, temelječa na sprotni gradnji lutk in prostora, ki se spogleduje s pripovedništvom. Čudovita mala predstava, izjemno komunikativna, izvirna in mobilna.
- **Kurent.** Postprodukcija je bila že izhodiščno naravnana na leto 2012, saj je predstava (koprodukcija z MGP) osrednji repertoarni prispevek LGM k projektu EPK 2012.
- **Ko je Šlemil šel v Varšavo.** Mala predstava je primerna za gostovanja, glede na svojo ambiciozno zasnovo tudi za festivalska gostovanja na tujih festivalih v Evropi.
- **Žaba Greta.** Lutkovni muzikal z vablljivo glasbo bo najbrž precejšnja uspešnica med osnovnošolci.
- **Deževnikarji.** Najbolj iskana predstava po slovenskih kulturnih domovih in gledališčih v pretekli in v tej sezoni.
- **Miška Metka Smetka.** Srednje velika predstava je preprosta za gostovanja in zabavna.
- **Volk in kozlička** prav tako.
- **Sneguljčica.** Je uspešnica, ki sestavlja železni repertoar LGM. Klasične 'češke' lesene marionete so šarmantne, radoživa izvedba privlačna, zgodba pa tako ali tako mamljiva.
- **Pepelka.** Zanj velja enako kot za Sneguljčico, le da je bolj 'filigranska' in zato gostovanjem še bolj naklonjena različica.
- **?zakaj.** Češka uspešnica iz pretekle sezone je postala stalnica repertoarja LGM, saj kaže angažirano držo in spoštljiv odnos do otrok ter uvaja zahtevno različico t. i. družinske predstave.
- **Krst pri Savici.** Izjemno nas veseli, da to postaja predstava, ki je najbolj zaželena med odraslimi gledalci (večinoma skupine) in vstopa v učne programe srednjih šol (MB, CE, Ravne, MS).
- **Dejanje brez besed.** Eksperimentalna koprodukcija Studia LGM in Momenta je festivalski hit. Po desetdnevnom gostovanju v Avignonu leta 2011 se vrstijo evropska vabila tudi za leto 2012.
- **Proces ali Žalostna zgodba Josefa K.** Punkovska lutkovna kompozicija, eksperimentalna, a izjemno komunikativna. Uspešnica za odrasle in angažirane.
- **Salto mortale.** Čista besedilna in vizualna estetika, brezhibna izvedba in pomembna sporočilnost za odrasle.
- **Gagarin!** Na ironiji temelječa privlačna in zabavna predstava, ki se ne ozira na žanrsko določenost.
- **Mož, ki je sadil drevesa.** Intimna vizualno nenavadna odrska meditacija s pomembno etično in ekološko sporočilnostjo. Kakovostna počasnost za odrasle.
- **Vrnitev v Bullerbyn.** V sklopih bomo mednarodno koprodukcijsko predstavo igrali v LGM, prvič marca, nato junija, potem septembra 2012.
- **Meso ali Razodetje.** Predstava za odrasle se v vseh možnih trenutkih sprašuje osnovna eksistencialna vprašanja in čara gledalce, da se vračajo po še.

Gostujoče predstave

Stalni izmenjavi večjega števila najprivlačnejših predstav z LGL in srednji koprodukciji s tem gledališčem dodajamo še dve bolj vznemirljivi predstavi Mini teatra in izvedbo klovnovskega dneva Zavoda Bufeto.

Programski sklop 2

Festivala

PLP

Mednarodni lutkovni festival *Poletni lutkovni pristan* je vedno bolj privlačen poletni umetniški dogodek v mestu. S pestro programsko zasnovo (predstave, delavnice, razstave, produkcije) zadovoljuje interes gledalcev po sprostitvi, zabavi, ustvarjanju, hkrati pa nagovarja tudi zahtevnejše občinstvo. Prevladujočim otroškim vsebinam dodaja izbor predstav za odrasle, preko sproščenih avgustovskih vikendov pa festivalski program na začetku septembra zgosti v bogat mednarodni finale. V letu 2013 bo *PLP* en dan posvetil tudi lutkovni prihodnosti v obliki predstavitve lutkovnih produkcij študentov in dijakov.

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije

Sedmi bienalni festival lutkovnih ustvarjalcev Slovenije bo potekal med 19. in 22. septembrom 2013. Festival bo vseboval tekmovalni in spremljevalni program predstav po izboru selektorja Uroša Trefalta, obogaten pa bo še z dodatnim programom pogovorov, posvetov, okroglih miz, razstav in predavanj s področja lutkovne umetnosti. Gre za osrednji nacionalni festival, ki si zadaja nalogo predstavitve slovenskega lutkovnega ustvarjanja širši mednarodni strokovni javnosti (selektorjem, organizatorjem in direktorjem tujih festivalov in gledališč, kritikom in drugi zainteresirani javnosti), izmenjave znanj in izkušenj, prikaza najboljših vsebin in nagrajevanju najboljših stvaritev. Je praznik lutkovne umetnosti in promocija le-te.

Razno

Pedagoški program

Pedagoški program širimo, a ga hkrati izvajamo vedno bolj celovito in strokovno definirano. Sedaj vključuje 7 natančno definiranih pedagoških enot, namenjenih posameznikom in skupinam, otrokom, mladostnikom in odraslim: *Za zaveso, 101 lutkovna fizika, Lutkovna glasba, Časovno okno, Lutke na razstavi, Lutkovne počitnice in Pedagoške delavnice za odrasle*.

Izvajamo ga samostojno ali v povezavi s predstavami, a vedno kot možnost učenja o lutkovnem gledališču, ostrenje občutljivosti na umetnost, posebno lutkovno, razvijanje veščin in zmožnosti ter popularizacijo lutkovnega gledališča.

Studio

V sklopu raziskovalnega dela gledališkega programa (t. i. 'off programa') se v letu 2013 lotevamo dveh na videz popolnoma različnih področij – vključevanja gledalcev v lutkovno ustvarjanje in spodbujanje umetniško raziskovalnega dela študentov in mladih lutkovnih ustvarjalcev. V letu 2013 načrtujemo dve vznemirljivi vsebini:

Studio MaMa

pod mentorskim vodstvom avtorja ideje, lutkovnega umetnika in pedagoga Noriyuikja Sawe, bo vključil matere in babice, ki bodo skozi celovit ustvarjalni proces oblikovale lutkovno uprizoritev *Žabji princ* za svoje najdražje. Gre za izkušnjsko učenje o lutkovnem

gledališču skozi realni proces, ki najlaže prikaže vse dimenzije tovrstnega snovanja. Tako se lutkovno gledališče med običajnimi gledalci uveljavlja kot kompleksna in polnokrvna umetnost zahtevnih dimenzij, hkrati pa naj bi tak projekt pritegnil pozornost javnosti ter vzpostavil dolžno razumevanje tega področja. Gre torej za projekt, ki uresničuje dva namena hkrati – (v socialnih dimenzijah) vzgojnega in (v umetniškem smislu) izobraževalnega.

Vselej ista zgodba

je eksperimentalni projekt gledališča predmetov avtorja Zorana Petroviča (pod mentorskim vodstvom prof. Karla Makonja), stalnega sodelavca LGM in podiplomskega študenta lutkovne režije na praški DAMU. V projektu sodelujejo člani ansambla LGM, študentje DAMU in zunanji sodelavci LGM. Gre za povezovalni projekt lutkovnih profesionalcev z visoko umetniško ambicijo. Skozi razumevanje fenomena tanga skuša odpirati tabuizirana vprašanja medsebojnih odnosov, predvsem pa se osredotoča na posameznikovo razumevanje lastnega obstoja v dimenzijah odnosov z drugimi, ki jih kani izražati s pomočjo lutkovne 'znakovne govorice'.

Glede na potrebo po racionalizaciji stroškov delovanja Lutkovno gledališče Maribor v letu 2013 ne načrtuje nobenih izjemnih dogodkov, vendar bo skušalo znotraj načrtovanega programa ob še zmeraj preskromni kadrovski zasedbi ostati umetniško zahtevno, izvedbeno dosledno in strokovno premišljeno, da bo še zmeraj jasno sledilo ob selitvi v nove prostore in preoblikovanju organizacijske, vsebinske in izvedbene strukture zastavljeni viziji razvoja. Predvsem pa bo okrepljeno spodbujalo Univerzo v Mariboru pri načrtih za ustanovitev študija lutkovne umetnosti, katerega program je s pomočjo zunanjih strokovnih sodelavcev volontersko sooblikovalo v letu 2012.

Cilj II

Letni cilji

Kazalci 2013	Načrtovano 2013	Izvedeno2 013	Izvedeno 2012	Koment ar
Števil premier	5	6	9	
Št. ponovitev iz prejšnjih sezon	22	21	17	
Št. velikih predstav	6	6	8	
Št. malih predstav	16	16	14	
Št. malih koprodukcij	3	3	3	
Št. srednjih koprodukcij	2	2	1	
Št. velikih koprodukcij	0	0	0	
Št. javnih nekomercialnih prireditev skupaj:	290	345	392	PS I
• Št. izvedb premiernih produkcij	88	83	163	
• Št. izvedb ponovitev iz prejšnjih sezon	193	251	191	
• Št. gostovanj po Sloveniji	60	56	73	
• Št. gostovanj v zamejstvu	4	4	10	
• Št. mednarodnih gostovanj (brez zamejstva)	11	49	37	
• Št. izvedb gostujočih predstav	9	11	38	
Št. ostalih javnih nekomercialnih prireditev:	229	292	274	PS II
• Pedagoški program in Studio	175	193	243	
• Bienale	1/24	1/24	0	
• Mednarodni festival Poletni lutkovni pristan	1/19	1/19	1 /25	
• Priložnostne razstave	0	7	6	
• Gostujoči dogodki	0	19	39	Dodatno
Št. obiskovalcev vseh nekomercialnih prireditev:	56.144	61.474	71.337	
• V lastnih dvoranah ali matičnih prizoriščih	30.830	45.574	49.906	

• Na gostovanjih po Sloveniji	10.050	10.370	13.031	
• Na gostovanjih v zamejstvu	600	800	2.000	
• Na mednarodnih gostovanjih (brez zamejstva)	3.000	4.730	6.400	
Povprečno število obiskovalcev na prireditvi	111	93,7	131,33	
Povprečna zasedenost lastnih dvoran na prireditvi	85,3%	92 %	94,32%	
Povprečna cena vstopnice	3,57	3,4	3,63	
Število prodanih vstopnic	32.500	30.236	34.135	
Št. koprodukcij / koprodukcij	4/2/2	5/2/3	2/2/1	
Št. zaposlenih	25,5	25,5	25,5	
Št. zaposlenih igralcev	8	8	8	
Zasedenost zaposlenih igralcev	102	110,4	119,5	
Načrtovano št. honorarnih zunanjih sodelavcev	71	59	38	
Od tega igralcev	28*	11	10	*kopr. LGL
Od tega igralcev, zaposlenih v drugih javnih zavodih	5*	1	1	*kopr. LGL
Vložek lokalne skupnosti	401.010	394.330	395.226	
Višina sredstev iz drugih virov	29.700	20.336	62.093	
Višina sredstev, namenjenih avtorskim honorarjem	197.985	200.509	214.722	

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

V tem poglavju obravnavamo zgolj številčne podatke, saj smo o kakovosti izvedenega programa poročali v prejšnjem. Številke so zelo pomembne, a po našem mnenju predvsem izkupiček na umetniškem in strokovnem področju utemeljeno potrjuje smiselnost delovanja javnega zavoda na področju kulture ter dokazuje kakovost njegove javne službe. Slednje izrazito prepoznajo gledalci predstav, udeleženci pedagoškega programa in obiskovalci drugih prireditev LGM, katerih število se vztrajno večja, s čimer se sprti osmišlja delovanje zavoda.

Splošna ocena

Leto 2013 je bilo v primerjavi z letom poprej 'mirnejše', predvsem v smislu obsega raznolikih vsebin, ki ga je v letu 2012 narekovalo sodelovanje v projekt Evropska prestolnica kulture. Zato smo lahko v letu 2013 uravnovesili svoje delovanje, se pozorneje posvetili repertoarnemu snovanju – predvsem premiernim uprizoritvam in promociji ponovitev iz preteklih sezon – obenem pa dopolnili spremljevalni kulturno-vzgojni program gledališča. Veliko kadrovskih, ustvarjalnih in izvedbenih kapacitet smo namenili nacionalnemu bienalu, saj njegovo izvedbo razumemo kot izjemno pomembno nalogo z namenom vzpostavitve mednarodno primerljivega lutkovnega festivala z močno strokovno platformo.

Leto razumemo kot uspešno predvsem v (umetniški) refleksiji in (strokovnem) osredotočanju, ne toliko v osupljivih številkah in lahkotni programski pestrosti (kot leto poprej).

Izvedli smo načrtovano število premier in jim dodali studijsko produkcijo (5 + 1), ki smo jo ocenili za primerno. Vendar nismo dosegli načrtovanega števila ponovitev zaradi poškodbe igralca: načrtovanih 88, izvedeni 83 ponovitev. Če bi predstavo *Alica v čudežni deželi* izvajali po načrtu, bi predvideno število izvedb bistveno presegle; presežek pa je največji pri ponovitvah premiere *Piskač iz Hamelina* z 213-% realizacijo.

Močno okrepljena je bila izvedba uprizoritev iz preteklih sezon – realizirali smo 251 izvedb, načrtovali pa 193 (130 %). Lutkovne predstave močno zaživijo šele sezono po premieri, posebno otroške predstave, ki terjajo tehtno presojo vzgojiteljev, učiteljev in mentorjev. Povečan interes gre v veliki meri na račun Zaigranih zgodb iz leta 2012 – lutkovnih miniaturnih, ki so najmočnejše presegle načrt – načrtovanih izvedb je bilo 46, realiziranih pa 89 (193 %).

Zamenjali smo nekaj naslovov gostujočih predstav zaradi zasedenosti gledališča, ki smo ga želeli gostiti oz. zaradi bolezni v enem primeru, in presegle načrtovano število izvedb (11 od 9 ali 122 %).

Vseeno pa je število obiskov predstav nekaj manjše od načrtovanega, predvsem zaradi umeščenosti mnogih vsebin v domačo malo dvorano z majhno kapaciteto (48/60 sedežev). V PS I smo načrtovali 44.914 obiskovalcev, realizacija pa znaša 41.944 (93,4 %). Sploh v primerjavi s 130-% realizacijo vsebin je to za prihodnje načrtovanje pomemben podatek.

Posebnost je velikanski presežek mednarodnih gostovanj – namesto načrtovanih 11 smo jih izvedli 49. V glavnem gre to na račun 'tujinskega' življenja obeh mednarodnih koprodukcij, nekaj pa seveda tudi na račun dodatnih vabil po ogledu kakovostne produkcije LGM (17

izvedb na 6 dodatnih festivalih). Med gostovanji sta bili tudi dve rentabilni turneji (s po 6 izvedbami iste predstave), kar je za LGM novost.

Prvič smo v letu 2013 zares močno zaznali priljubljenost festivala PLP v mestu in okolici. Njegova prisotnost je postala nujna - samoumevna, naravna, organska. Beležili smo fantastičen obisk (na enem izmed 'manjših' dogodkov na Vojašniškem trgu se je zbralo preko 450 obiskovalcev). S tega vidika se veselimo novega prizorišča v letu 2014 – zunanjšega avditorija s kapaciteto 524 sedežev. Skupno število obiskov znaša cca. 4.475 (od načrtovanih 3.500 – 128 %) ob izvedbi načrtovanega obsega programa.

V letu 2013 pomembno mesto zasede organizacija in izvedba nacionalnega bienala, ki poteka vsako liho leto. Kar se tiče delovnih in infrastrukturnih obremenitev, je festival vreden vsaj 'eno veliko predstavo'. Lanski bienale je bil po številnih ocenah najuspešnejši do sedaj. S takšnimi ocenami bi se strinjali tudi v LGM. Presežki:

- umetniško močen program (posledica uspešne selekcije)
- logičen in dobro premišljen dodatni program
- čvrsta organizacija
- veliko število tujih gostov
- opazna celostna podoba
- velik obisk
- visoka stopnja javne pristnosti

Njegova priprava ne traja samo nekaj mesecev pred izvedbo v istem koledarskem letu, zato bi kazalo premisliti o letnem financiranju festivala (npr. selekcija, priprava strokovnih vsebin ipd.).

Tudi v letu 2013 se je potrjevalo predvidevanje velike potrebe po okrepljenem izvajanju pedagoškega programa. Ta postaja vedno bolj priljubljen in predvsem skupine iz vrtcev ter osnovnih in srednjih šol ga vse pogosteje izbirajo kot dodatno izobraževalno vsebino. Tudi tukaj smo presegli načrt (193 od načrtovanih 175 vsebin – 110, 3%). Število udeležencev je primerljivo pričakovanemu – načrt: 4.738, realizacija: 4.759 (100,4 %).

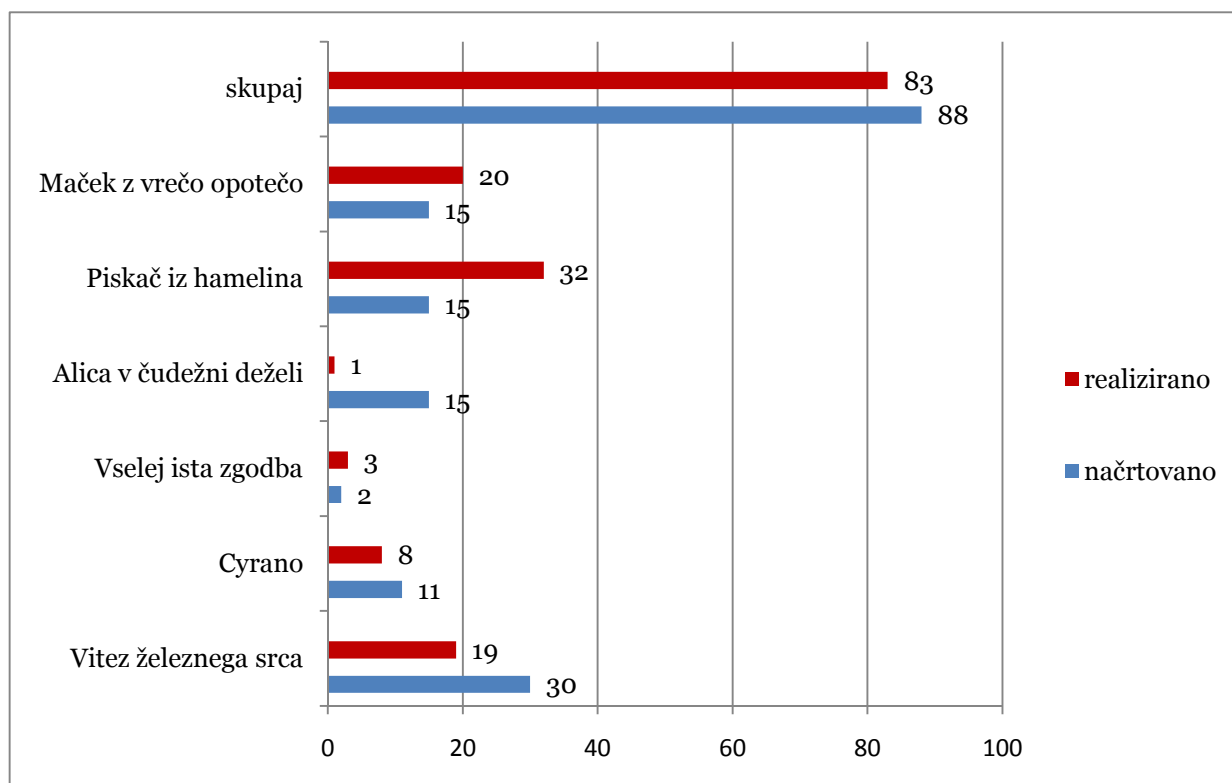
Uvedli smo nove vsebine, ki jih nismo načrtovali, in so se izkazale za uspešne. Najbolj presenetljiv segment v tem sklopu pa je tako ali tako Studio – oba programa sta močno presegla zastavljena pričakovanja pa tudi učinke – *Vselej ista zgodba* je že izvedla svoje prvo mednarodno gostovanje, Studio MaMa pa predstavlja enega najopaznejših kulturno vzgojnih projektov za odrasle (in za njihove družine; prav učinke slednjega bi kazalo izmeriti in strokovno zabeležiti).

Programska podpora:

V letu 2013 se je spet kot neprecenljiva izkazala projektna rešitev prenove objekta, ki je v gledališko infrastrukturo umestila tudi bivalne enote za gostujoče umetnike (tri s po dvema posteljama skupaj omogočajo do šest namestitev). Prenočili smo 74 različnih sodelavcev v skupnem obsegu 448 nočitev. Če bi to skušali pretvoriti v profesionalno storitev primerljive kategorije (upoštevajoč nastale stroške), smo 'privarčevali' cca. 13.000 evrov.

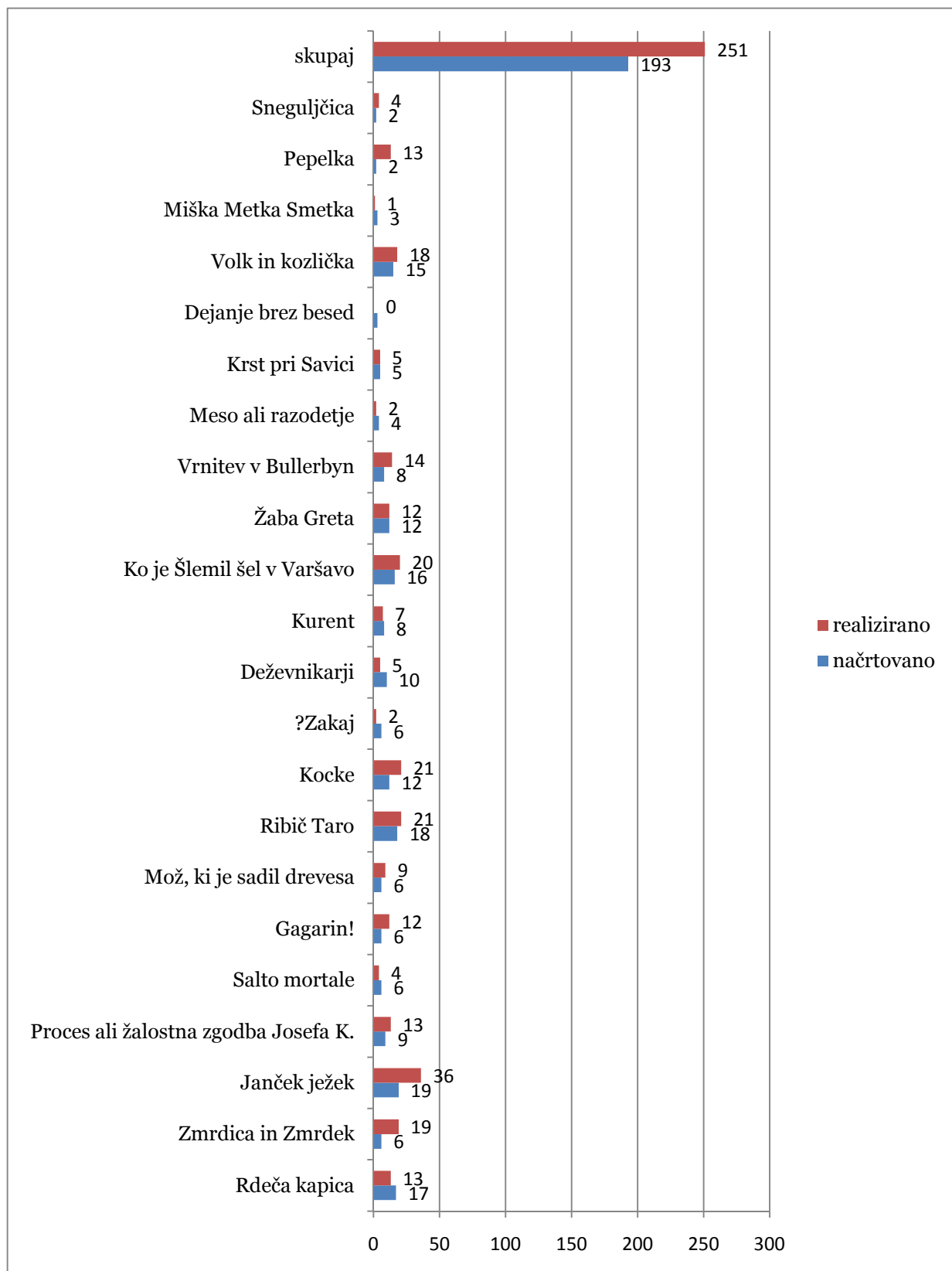
Programski sklop I

Premiere

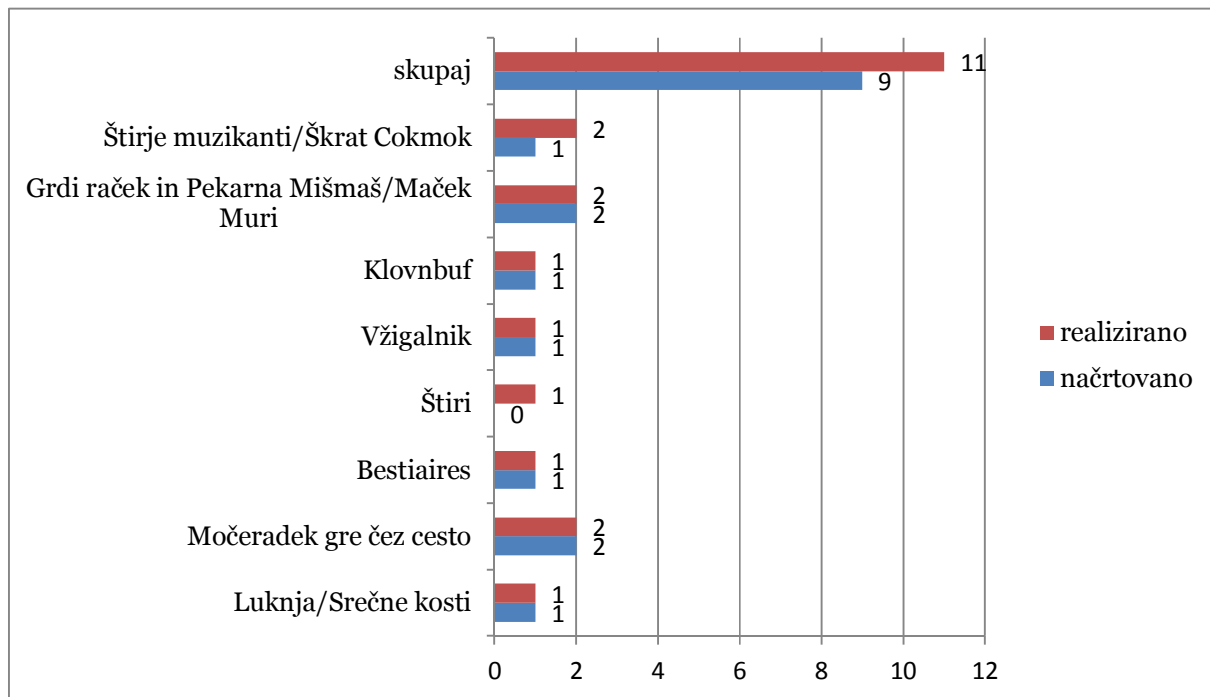
Načrtovane izvedbe = 88
Realizirane izvedbe = 83

Ponovitve predstav iz preteklih sezon

Načrtovane izvedbe = 193
Realizirane izvedbe = 251

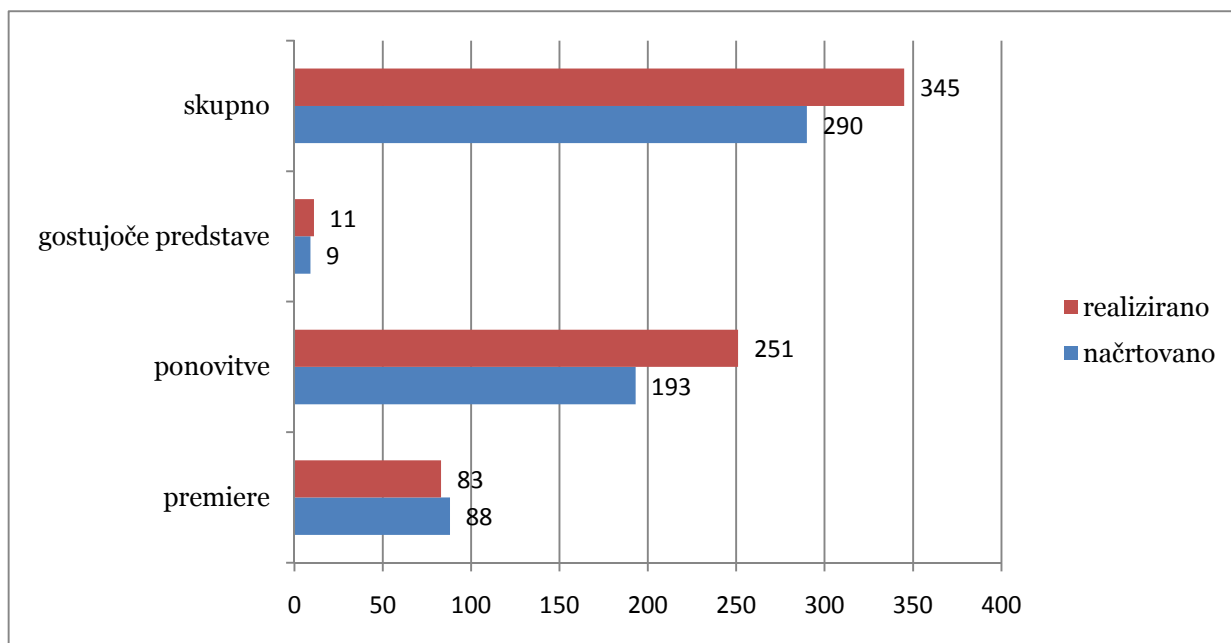
Gostujoče predstave

Načrtovane izvedbe = 9

Realizirane izvedbe = 11

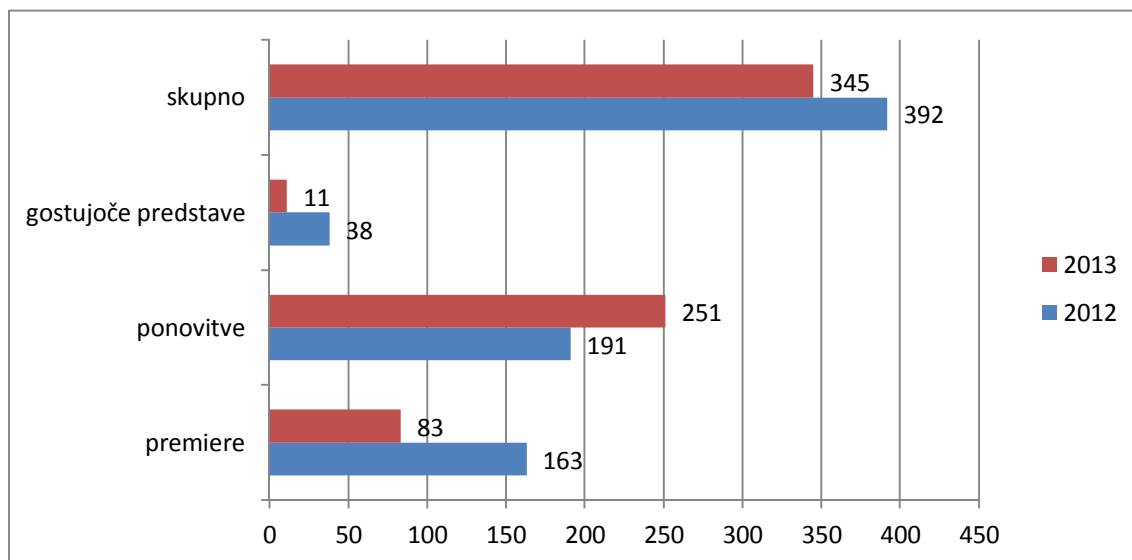
Programski sklop I – načrt in realizacija

Načrtovane izvedbe = 290

Realizirane izvedbe = 345

Programski sklop I – 2012 in 2013

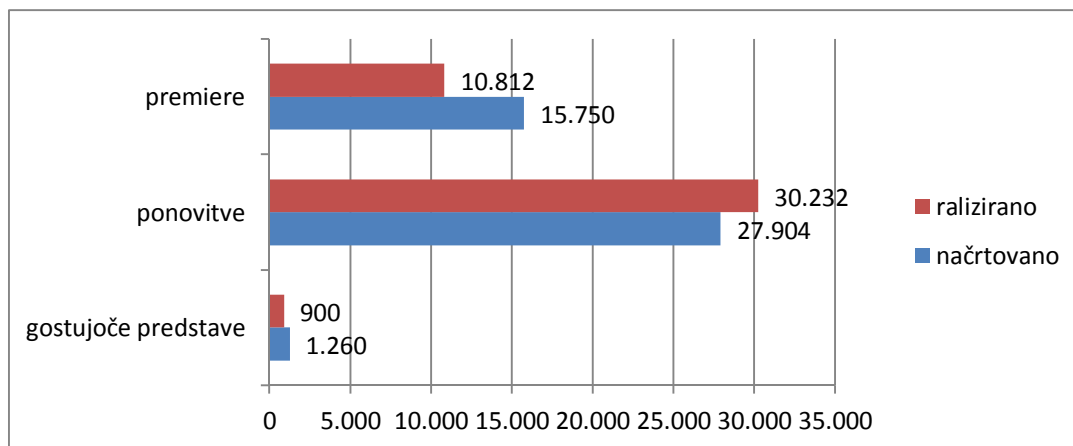

Izvedbe v letu 2012 = 392

Izvedbe v letu 2013 = 345

Programski sklop I

smo načrtovali skupno v obsegu 290 dogodkov, izvedli pa smo jih 345 (119 %), presegli pa nismo pričakovanega števila obiskov, ki je bilo 44.914, in dejansko zabeležili 41.944 obiskov – 93,4 %:

Načrtovani obisk = 44.914

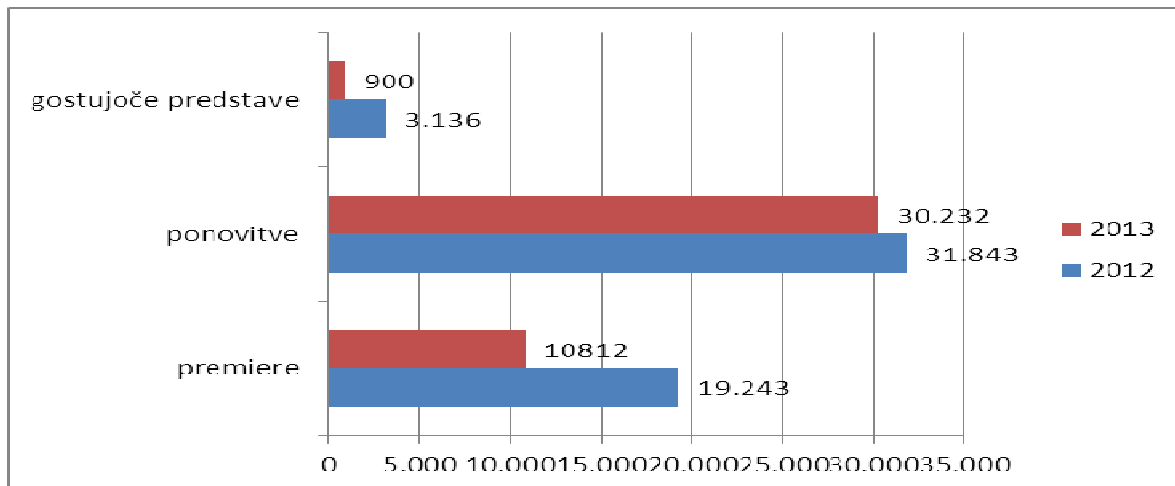
Realizirani obisk = 41.944

Visoka realizacija ne prinese nujno tudi večjega obiska od načrtovanega, četudi je obisk predstav glede na kapacitete domačih dvoran in vrste gostovanj zadovoljiv (122 obiskovalcev na dogodek). V prihodnje bo treba bolje premisliti vsebinsko zasedenost malih in velikih prostorov, četudi se tukaj vedno znova dogaja razkorak med umetniškim, finančnim in tržnim vidikom.

Primerjava obiska dogodkov Programskega sklopa I z letom poprej kaže stabilnost kljub zmanjšanim številkam. Treba je poudariti dejstvo, da je leta 2012 v Mariboru tekel projekt

EPK in Lutkovno gledališče je bilo eno od nosilnih prizorišč tako z lastnim kot z gostujočim programom (38 gostujočih predstav v letu 12 in le 11 v letu 13 – 29 %; 9 premier v letu 2012 in 6 v letu 2013 – 66 %; razlogi so seveda predvsem finančni).

V merljivem segmentu razvoja gledališča si želimo predvsem stabilnost in menimo, da letošnje stanje to že nakazuje:

Obisk v 2012 = 54.222

Obisk v 2013 = 41.944

Po pregledu izvedenega se nam zdi, da Programski sklop I v LGM predstavlja zaokroženo in premišljeno celoto in s svojo raznoliko (vsebinsko, estetsko in tehnološko) zasnovi privlači najširšo javnost, ne samo t. i. 'ljubitelje lutkarstva'. Obseg realizacije v letu 2013 najbrž kaže stabilizirano sliko kapacitet zavoda v trenutnih kadrovskih in finančnih okvirih.

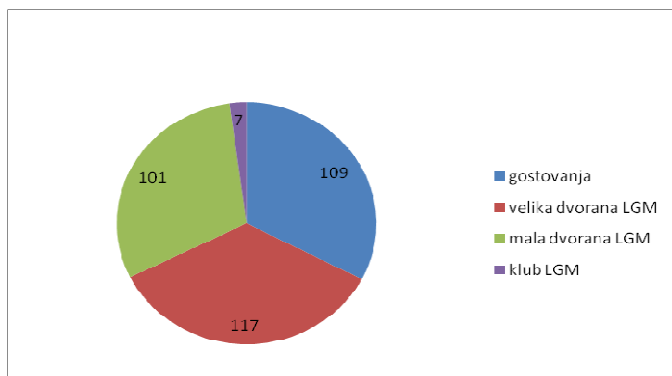
Primerjava z letom poprej pa jasno kaže tudi rast obsega izvedbe programa iz prvega sklopa:

	2012/2013	indeks
Premiere	163/83	51*
Ponovitve	191/251	131
Gostujoče predstave	38/11	29
Skupno	392/345	88

*Eden od razlogov manjše količine izvedenih premier v letu 2013 je poškodba igralca in posledična odpoved 15 izvedb premiere v letu 2013. Drugi je že omenjeno manjše število premier v letu 2013 (9 v letu 2012!). Dodatno razliko med dinamiko gibanja števila izvedb in obiskov izhaja tudi iz enakomerne distribucije predstav po uprizoritvenih prostorih (glede na njihovo kapaciteto).

Programski sklop I – prostori

		deleži
Gostovanja LGM	109	32,6 %
LGM – Velika dvorana	117	35 %
LGM – Mala dvorana	101	30,3 %
LGM – Klub	7	2,1 %
Skupaj	334	100 %

Načrtovanih programskih stroškov v celoti nismo presegli – od 401.915 € realiziranih 389.730 € (97 %). Glavni razlog za to je v 30.000 € dodatnih programskih sredstev, ki jih je po jesenskem rebalansu občinskega proračuna ustanoviteljica namenila programskemu delovanju gledališča ter s tem (upamo) pokazala razumevanje za nujno programskega razvoja zavoda v novih okoliščinah (minoritskega samostana).

Programski sklop I:

Načrtovali smo **297.668 €**, ustvarili pa **296.1168 €** stroškov, kar kaže, da smo stroške Programskega sklopa I precej realno planirali (indeks 99,5), četudi je strošek ponovitev nekaj višji (višje pa je tudi njihovo število):

	načrtovano	realizirano	indeks
Premiere	245.504	230.046	94
Ponovitve	40.364	44.439	110
Gostujoče predstave	11.800	12.277	104
Skupaj	281.950	275.338	99,5

Velik delež programskih stroškov LGM predstavljajo avtorski honorarji. Ne zaradi višine posameznih, temveč ker LGM svoj program izvaja z velikim številom zunanjih sodelavcev (59 v letu 2013) zaradi slabe osnovne kadrovske zasedenosti. Poleg umetniških ekip sodijo mednje tudi gostujoči igralci (11) in ustvarjalci v lutkovni, scenografski in šiviljski delavnici (do 7).

Programski sklop II

Prav tako nismo prekoračili načrtovanih stroškov v Programskem sklopu II: načrtovali smo **104.247 €**, realizirali pa **102.968 €** (indeks 98,8).

Gostovanja

Od 334 lastnih predstav jih je LGM **109** (32,6 %) izvedlo na gostovanjih:

56 po Sloveniji (29 različnih organizatorjev)

4 v zamejstvu ter

49 v tujini – Hrvaška, Češka, Turčija, Škotska, Poljska, Slovaška, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Malta,

kar kaže na prijazno gostovalno in ugodno festivalsko politiko gledališča.

Slovenska gostovanja zajemajo predvsem: druga slovenska gledališča (LGL, SLG Celje, PG Kranj, SNG Nova Gorica, SNG Drama Ljubljana), kulturne domove z rednim abonmajskim programom za otroke (Novo mesto, Rogaška Slatina, Mežica, Murska Sobota, Ljutomer idr.) ter zamejstvo (Marijin dom v Trstu v Italiji in Kulturni dom Bratuž v Gorici).

Realizacija gostovanj je dobra na račun ažurnega dogovarjanja s slovenskimi organizatorji, ki pravočasno sporočajo svoje želje in prejemajo točne, sprotne in obsežne informacije o predstavah, vabila na ogleda pa tudi. Tako je načrtovanje lažje, varianta posredovanja izbirnih predlaganih terminov večini ustreza, odločajo pa se za kakovostne predstave, ki ustrezajo njihovim potrebam, ponekod tudi prostorskim zmožnostim. Tako smo realizirali 60 gostovanj po Sloveniji in v zamejstvu, kar predstavlja 18 % izvedenih predstav LGM.

Mednarodna gostovanja

Načrtovali smo 6 mednarodnih festivalskih gostovanj z 11 izvedbami predstav. Od načrtovanih nismo izvedli enega gostovanja, smo pa zato izvedli 38 drugih, kar skupno znaša 49 izvedb ali 14,7 % lastnih predstav.

Največje število gostovanj beležijo predstave:

*Vrnitev v Bullerbyn**, 11

Gagrin!*, 10

Ko je Šlemil šel v Varšavo, 10

Janček ježek, 6

Sledita:

Proces ali Žalostna zgodba Josefa K., 3

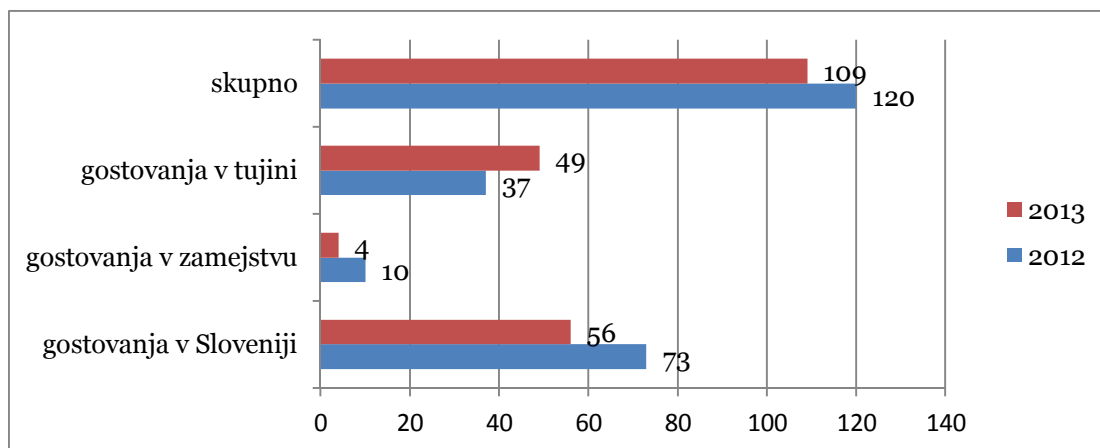
Mož, ki je sadil drevesa, 3

*Mednarodni koprodukciji, ki veliko gostujeta na čeških festivalih (skupaj 19 izvedb), 3 mednarodna gostovanja pa so bila izvedena na Slovaškem.

LGM skrbno razvija strategijo gostovanj na najpomembnejših lutkovnih festivalih, kar je seveda dolgoročni projekt. Predvsem mora biti produkcija dovolj zanimiva, da jo selektorji uvrstijo v festivalski program, potem se v sproži veriga 'festivalskih vabil' (najbolj priljubljena predstava v mednarodnem prostoru je *Ko je Šlemil šel v Varšavo*), potrebno pa je v to kolesje postopoma vpeti tudi ostalo kakovostno produkcijo LGM (v letu 2013 *Proces*, *Janček ježek*, *Mož, ki je sadil drevesa* idr.).

Zato število gostovanj ni najbolj merodajen pokazatelj festivalske (oz. gostovalne) politike gledališča, pomembnejše so navedbe festivalov, na katerih se LGM predstavlja. Poleg naštetih tujih so zagotovo zelo pomembni nekateri domači: Zlata paličica (*Ribič Taro* in *Janček ježek*), Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije (*Salto mortale*, *Proces*, *Janček ježek*, *Ko je Šlemil šel v Varšavo*, *Mož, ki je sadil drevesa*, *Kocke*).

Primerjava gostovanj LGM s preteklim letom pokaže naslednjo sliko:

Izvedbe v letu 2012 = 120
 Izvedbe v letu 2013 = 109

V letu 2013 smo izvedli manj gostovanj kot v letu 2012 (indeks 91), celotno število pomeni skoraj tretjino lastnih predstav v letu 2013 (32,6 %). Izvedli smo manj gostovanj v zamejstvu, in sicer nobenega v Avstriji (na kar smo opozarjali že v lanskem poročilu – menjava vodstva KKZ, dosedanjega organizatorja gostovanj slovenskih gledališč na Koroškem). Večji pa je obseg mednarodnih gostovanj – indeks 132.

LGM bo modro festivalsko strategijo skušalo nadaljevati, in sicer z vzpostavljanjem in ohranjanjem stalnih stikov z organizatorji festivalov in s primerno festivalsko politiko (izbor t. i. festivalskih predstav iz lastnega repertoarja), nenazadnje pa ni zanemarljiva strategija mednarodnih koprodukcij, ki bistveno poveča interes festivalov za tovrstne predstave (npr. *Vrnitev v Bullerbyn* in *Gagarin*!).

Glede na visoko realizacijo mednarodnih gostovanj je presežek stroškov le-teh od načrtovanih majhen – 19.880 načrtovanih in 21.631 realiziranih stroškov (109 % ob 4,5-krat večji realizaciji). Razlog za to je v varčnih logistični izvedbi (uporaba lastnih vozil).

Poleg porabljenih sredstev sta za strokovno umeščanje LGM na širši zemljevid pomembna dva vidika mednarodnih gostovanj: prejete mednarodne nagrade in priznanja (7 v letu 2013) ter izvedba večjega števila predstave na turneji (v letu 2013 po šest Škotska in Malta).

Poletni lutkovni pristan

Mednarodni lutkovni festival postaja zaščitna znamka poletnega Maribora. Vsako leto preseneti s čim novim, vsako leto je organizacijska shema bolj čvrsta in izvedba boljša.

V letu 2013 smo načrtovali in izvedli 19 predstav iz Slovaške, Češke, Bosne in Hercegovine, Madžarske in Hrvaške. Koncept festivala se prilagaja potrebam lokalnega prostora, hkrati pa skuša ob vsakoletnem fokusu v zgoščenem zaključku predstaviti izbrano celoto.

Prvi razpršeni del festivala je predstavil izvedbeno preproste gledališke predstave za najmlajše, zgoščeni zaključek pa se je usmeril v prikaz lutkovne prihodnosti – lutkovnih produkcij lutkovnih šol. Hkrati je PLP v letu 2013 izvedel pogumno programsko razširitev na vsebine s področja klovnade in novega cirkusa (s predstavo, z delavnico s produkcijo in odprtim večerom na prostem).

Dopolnilni program 15 vsebin vključuje prav slednje, dodatno pa PLP vsako leto odpre redno gledališko sezono z razstavo in prostorsko postavitvijo – oboje ima namen predstavitve in ustvarjalne motivacije, hkrati pa zapiše poletje globoko v jesenski del sezone. Ni samozadosten dogodek, pač pa gradnik identitete gledališča in prijazen neposredni komunikator z najmlajšimi.

Prizorišča: Vojašniški trg, dvorane LGM, Studio LGM, Mestni park, UGM. Z umešenostjo v mesto PLP ostaja ljub festival mesta, pomeni nujno kulturno ponudbo v mestu v poletnem času, hkrati pa je precej dobro uveljavljen v mednarodnem prostoru med izvajalci manjših lutkovnih form.

Festival z odlično organizacijo in skrbnim vodenjem ves čas ostaja tudi v predvidljivih finančnih okvirih. Za to (prav tako kot za umetniško vrednost in vsebinsko pestrost festivala) skrbi umetniška vodja festivala, ki se pri realizaciji uspešno povezuje z ambasadami, inštituti, ponudniki hotelskih namestitev, turističnimi institucijami, drugimi slovenskimi festivalskimi organizatorji ipd. Na tak način je marsikaj na prvi pogled nemogočega nenadoma izvedljivo in gledalcem lahko ponudimo presežne lutkovne vsebine: stroški festivala pa so v letu 2013 skromno upoštevali svoje okvire in omogočili neproblematično izvedbo Bienala. (O stroških festivalov poročamo skupaj.)

Bienale in PLP: skupna realizirana vrednost znaša 69.151 € in ne presega načrta (indeks 92). V kar niso všteti stroški dela zaposlenih, ki velik delež svojega strokovnega znanja, časa in npora izvedejo 'volontersko'. Zelo pomembno se nam zdi tudi v prihodnje zagotavljati prost ogled festivalskih predstav in brezplačno udeležbo na delavnicah. Zdi se nam prav, da v tem pogledu izrazimo visoko stopnjo družbene odgovornosti, sploh v mestu z najvišji stopnjo brezposelnosti v Sloveniji, kjer tudi kulturne dobrine postajajo privilegij redkih.

PLP je dobro obiskan – 4.475 obiskov od 3.500 načrtovanih (indeks 127,9) ali za 50 % več kot v letu 2012.

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije

V letu 2013 je festival dobil svoj temeljni akt, ki ureja razmerje med Ustanovo lutkovnih ustvarjalcev Slovenije (kot strokovne organizacije) in LGM (kot izvajalca festivala). To je za umetniški in strokovni razvoj bistveno, saj zagotavlja urejene temelje.

Glede na zgoraj omenjeni akt smo načrtovali 24 dogodkov v treh sklopih, izvedenih pa je bilo 38 (indeks 158), kar med drugim pomeni tudi znatno dodatno obremenitev izvajalca festivala. Razlog je v glavnem v selekciji predstav – ker med uvrščenimi prevladujejo male predstave (pomeni male dvorane in male avditorije), je bilo iz razloga zagotavljanja dostopnosti vsebin javnosti nujno zagotoviti po dve festivalski izvedbi.

Kljub vsemu je bilo število obiskov nekoliko manjše od načrtovanega, a je težko natančno beležiti vse obiske, tudi zaradi dislociranih postavitev brez metode štetja obiskov (npr. razstava Erudit v KID Kibla, tudi razstava Pionirji v LGM – obe odprti še po zaključku festivala) – načrtovanih 3.000, realiziranih 2.144 (indeks 71,4). Zaradi slabega nadzora obiska prikazujemo samo evidenco izdanih vstopnic (torej obisk predstav brez spremljevalnega programa).

Festival zaradi skromnega proračuna ne odkupuje predstav, izvajalcem in producentom povrne samo dejansko nastale stroške, a so vsi pristali na dvojno izvedbo.

Izvedbo omogoča tudi dejstvo, da je velik del nalog izveden s pomočjo prostovoljcev (npr. urejanje publikacij, jezikovni pregled vseh publikacij, nekateri prevozi, režija in izvedba zaključne prireditve, pomoč in tolmačenje tujim gostom, del hostesne službe, del čiščenja in priprave uprizoritvenih prostorov idr.).

Bienale se je začel utrjevati kot nekakšna platforma za ogled najboljše nacionalne produkcije za vse selektorje festivalov ter umetniške direktorje festivalov in gledališč, ki lahko bogat izbor konzumirajo v zgoščenem časovnem obdobju (3-4 dni). Kaže, da je ta vidik vsaj enako (če ne bolj) pomemben kot tekmovalni.

Festival s svojo podobo in razpoloženjem sooblikuje podobo slovenske lutkovne umetnosti (tudi za tujce) in na srečo se organizator tega zaveda – teži k oblikovanju nenavadne, žive in privlačne CGP, ki naj odseva točno določeno (dogovorjeno) atmosfero. V letu 2013 je bilo to s pomočjo ge. Grgić doseženo. CGP Bienala je prepričala tudi selektorje letne razstave Društva oblikovalcev Slovenije, kamor se je zaradi svoje nenavadnosti, predvsem pa organske povezanosti z vsebino, ki jo na poseben način žlahtno plemeniti, uvrstila.

Bienale in PLP: skupna realizirana vrednost znaša 69.151 € in ne presega načrta (indeks 92). V kar niso všteti stroški dela zaposlenih, ki velik delež svojega strokovnega znanja, časa in napora izvedejo volontersko. Prepričani smo, da je LGM zavezano urediti znosno financiranje festivala (tudi stalni dogovor med večinskim sofinancerjem in ustanoviteljico), ker le to lahko vzpostavi dovolj varno osnovo za umetniški in strokovni preboj.

Razno

Razstave

LGM ni načrtovalo posebnih razstavnih dejavnosti razen zaključevanja postavitve stalne muzejske razstave lutk. Aktivnosti v zvezi s tem so se začele takoj ob selitvi leta 2010, vendar zaradi neurejenosti kapele, kamor je umeščeno razstavišče, ni bilo mogoče začeti s postavljanjem. To je po drugi strani omogočilo tehtnejši premislek in možnost raziskave terena (češki muzeji) za začetek del v letu 2011.

Lastna naložba iz leta 2011 pa se v vseh ozirih splača – interes za obisk hiše se večja, k nam ne prihajajo več samo mestni in okoliški otroci, ampak tudi skupine iz širšega območja Slovenije (Koroška, Podravje, Pomurje, Posavje, osrednja Slovenija ...). Po drugi strani pa je odlično stekel pedagoški program Lutke na razstavi, ki je ustvarjal manj stroškov od načrtovanih, zato se tudi finančna slika lepo uravnoteži.

Poleg skrbi za stalno muzejsko razstavo, v kateri izvajamo pedagoški program Lutke na razstavi (34 izvedb v letu 2013) smo izvedli še 7 priložnostnih razstav v različnih sobesedilih – v sklopu Bienala, PLP ali kot spremljavo premier:

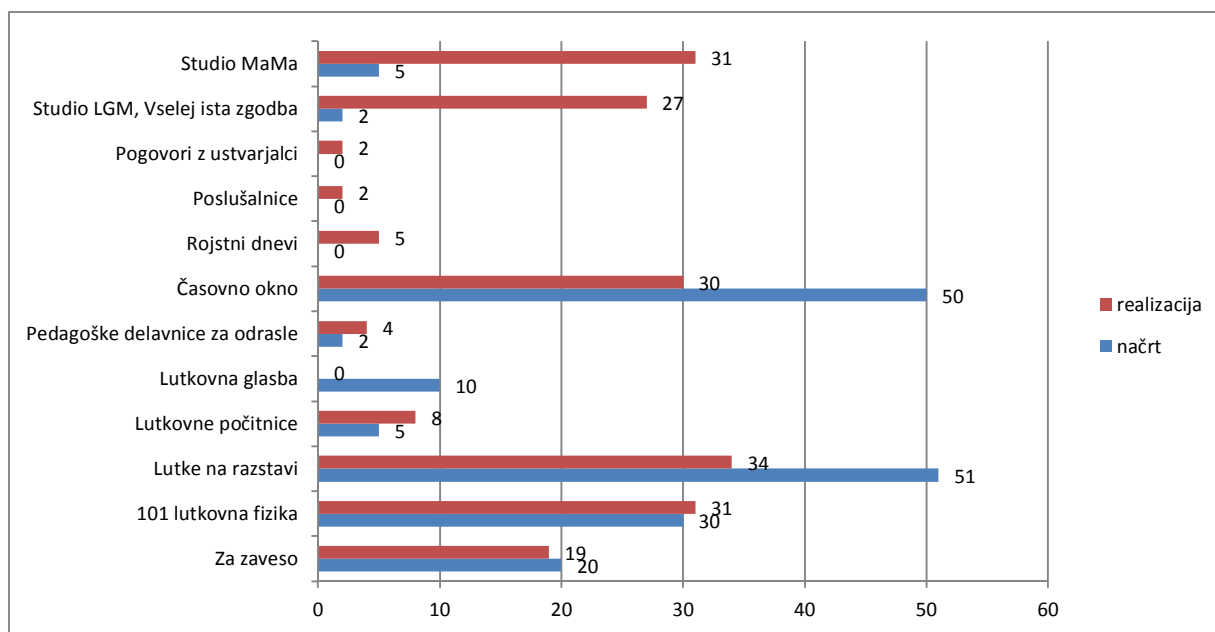
- Boštjan Lah: Lutkovna foto zgodba, razstava fotografij
- Manica Musil in Teja Lozar: Mestece za obzidjem, prostorska postavitve opečnatih hišk, ki so jih izdelali otroci mariborskih osnovnih šol
- Vesna Teržan, Silvan Omerzu: Zlatko Bourek - Erudit, razstava lutk v spremljevalnem programu Bienala
- Vesna Teržan, Silvan Omerzu: Pionirji, razstava lutk oblikovalcev Mare Kralj, Ajše Pengov in Slavka Kočevarja iz LGL v spremljevalnem programu Bienala
- Boštjan Lah: Alica v čudežni deželi, fotografije iz predstave
- Noriyuki Sawa: Piskač iz Hamelina, razstava skic
- Ivana Čemerikić: Maček z vrečo opotečo, razstava skic

Pedagoški program

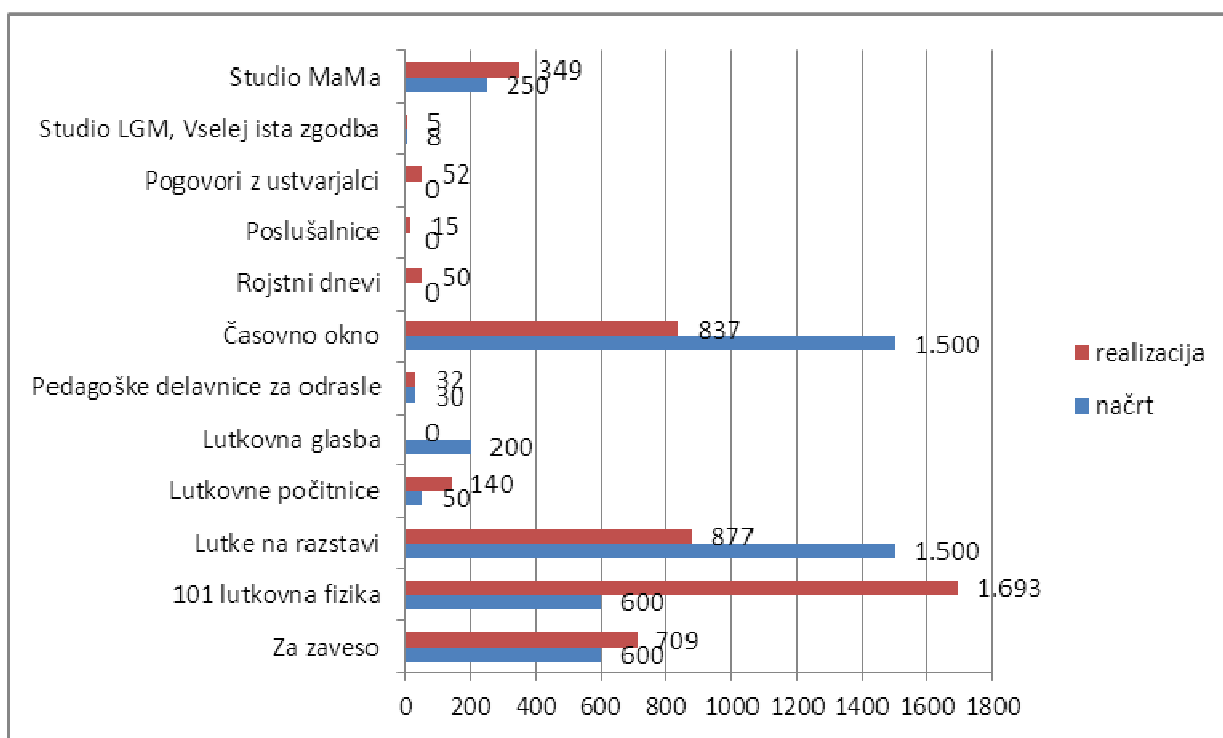
V letu 2013 smo izvedli 193 enot pedagoškega in študijskega (skupaj: kulturno vzgojnega) programa za 4.759 udeležencev – s tem smo presegli načrt 175 enot (110,3) in (za kanček) tudi 41.738 načrtovanih obiskov (100,4). Realizacija je manjša kot v letu 2012 (243 izvedbe), in sicer predvsem na račun ogledov poslopja (ki so bili v EPK tako zelo priljubljeni ...), poimenovanih Časovno okno: v letu 2012 smo jih izvedli 82, v letu 2013 pa 30 (od načrtovanih 50).

Kot uspešna razumemo tudi oba študijska projekta. *Vselej ista zgodba* je za LGM že znana zgodba, novost v 2013 pa je Studio MaMa z nenavadno zasnovo, katere avtor, med dvomesečnim procesom tudi mentor in mojster v delavnici, je Noriyuki Sawa.

V tem segmentu je nekaj preseženega načrta stroškov v izvedbi pedagoških vsebin, predvsem Studia MaMa, a tudi tega glede na učinek razumemo kot obvladljivega (3.086 € presežka stroškov).

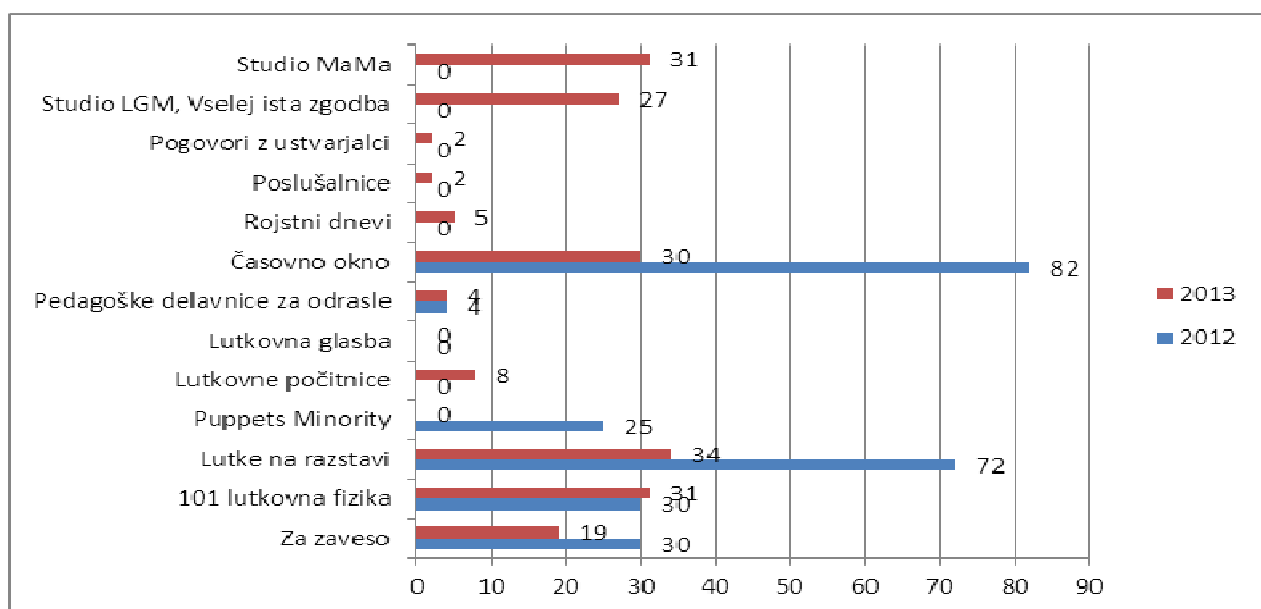

Načrtovane izvedbe = 175
Realizirane izvedbe = 193

Načrtovani obisk = 4.738
Realizirani obisk = 4.759

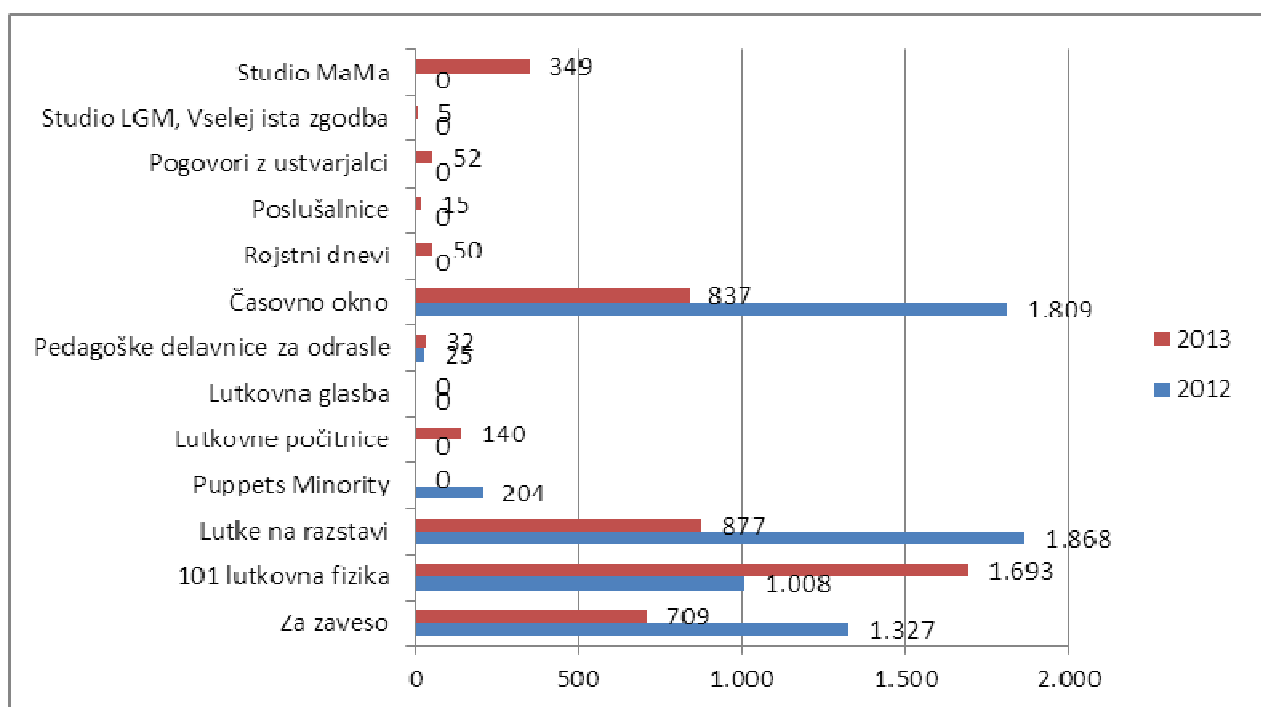
Grafa nazorno prikazujeta rebalans interesa za pedagoške programe – manj je ogledov poslopja in razstave, mnogo več pa vsebin, ki terjajo aktivno udeležbo (npr. 101 lutkovna fizika, studio). Od tukaj tudi zamisel za nove vsebine, ki jih prav tako prikazuje graf. Uvedli smo jih v sezoni 13/14, zato manjša količina izvedenih enot v letu 2013.

Izvedbe v 2012 = 243

Izvedbe v 2013 = 193

Graf primerjalno kaže drugačno distribucijo interesa in nujo po vpeljavi novih vsebin. Pedagoški program mora biti prilagodljiv in živ, da spremlja interese, predvsem pa potrebe okolja in se nanje hitro odziva s kakovostnimi kulturno vzgojnimi programi. Samo v takem primeru lahko odločno podpre umetnost pri vstopanju v učne načrte.

Obisk v 2012 = 6.241

Obisk v 2013 = 4.759

Programa *Puppets Minority* v letu 2013 nismo več izvajali, ker zanj ni bilo dovolj interesa. Leto 2013 je prineslo popolnoma drugačne razvojne trende. Glede na hiter odziv LGM na povpraševanje in na prilagodljivost zastavljenih programov so ti priljubljeni med pedagogi iz osnovnih šol, ki jih vključujejo v program kulturnih in tehniških vsebin.

Pedagoški program na prvem mestu ne ustvarja velikih finančnih dobičkov, njegova osnovna naloga je kulturno vzgojna. Hkrati pa dodatno priteguje pozornost najpogostejših obiskovalcev in jih nagovarja k pogostejšim obiskom. Tudi zato programa LGM ne zamenjujejo za ugodnejše in pogosto manj kakovostne kulturno-umetniške vsebine.

Gostujoči dogodki

Kot mestni kulturni zavod, ki upravlja z novo in razkošno infrastrukturo, je LGM dolžno v svojih dvoranah omogočati izvedbo zunanjih kulturnih programov (kadar ne izvaja lastnega programa). Takih dogodkov je bilo v letu 2013 19, mnogo manj kot leta 2012 - v letu EPK (ko jih je bilo 39), torej v obvladljivem obsegu in v okviru stalnega sodelovanja (BS, Lent, JSKD ipd.).

Dodatno:

Leta 2013 je LGM izvedlo tudi lokalno proslavo 21. marca 2013 ob podelitvi Glazerjevih nagrad (leta 2011 je to storilo ob kulturnem prazniku). Statistično je to obdelano med izvedbami predstav, ker je dogodek potekal ob izvedbi predstave *Vitez železnega srca*.

49. Boršnikovo srečanje v LGM

Povzetek

Leto 2013 je bilo v delovanju LGM še vedno relativno nestabilno:

- Gledališče se je znašlo sredi gradbišča zaradi izvajanja druge in tretje faze prenove minoritskega kompleksa – izgradnje zunanjega avditorija ter prenove minoritske cerkve in mansarde gledališča.
- Zaradi neurejenega financiranja delovanja (neusklajenosti obeh financerjev ter različne metodologije in časovnih determinant načrtovanja in poročanja).
- Urejali smo kadrovsko zasedbo delavnic z zaposlovanjem ustreznih kadrov.
- Zaradi obsežne in organizacijsko zahtevne koprodukcije.
- Zaradi obsežne in zahtevne izvedbe nacionalnega bienala.
- Lotili smo se izdelave kompleksnega načrta trženja vključno z izvedbo posameznih alternativnih nagovorov javnosti.
- Zaradi selitve (in ponovne ureditve) celotnega skladišča/fundusa (morda nas tolikšna količina selitev – vsaj enkrat letno v zadnjem obdobju - že uvršča med potujoča gledališča?).

Organizacijska shema

Za podporo pri izboljšanju organizacije in posledične učinkovitosti poslovanja smo se oprli na leta 2011 izvedeno (zakonsko obvezno) notranjo revizijo s poudarkom na presoji upravljanja tveganj ter preveritvi obstoja in delovanja notranjih kontrol na področjih, ki smo jih razumeli kot rizična: nabava materiala in storitev (vzpostavitev stalnega učinkovitega postopka), blagajniško poslovanje (nakup in vpeljava novega programa), prodaja storitev (s poudarkom na presoji postopkov prodaje posameznikom in skupinam), potni stroški (obseg in način izračuna), reprezentanca (opredelitev postopkov), izplačila avtorskih honorarjev (način in obseg), izplačila študentskega dela (enako) ter izvajanje javnih naročil.

Splošna ugotovitev, da način spremljanja in nadziranja poslovanja, ki ju je v veliki meri izvaja direktorica osebno, ni zadoščal več za povečan obseg dela v novih pogojih delovanja gledališča, zato smo vzpostavili sistem upravljanja tveganj, v katerem so aktivno udeleženi zaposleni, odgovorni za posamezna področja. Natančneje so bile definirane odgovornosti in naloge posameznih zaposlenih, kompleksni postopki pa so se razdelili na točno določene faze, ki jih izvajajo različni zaposleni, kar je vneslo učinkovit sistem notranje kontrole in preglednosti. Spremembe dejansko izboljšujejo povezovanje, učinkovitost postopkov, preglednost poslovanja in predvidljivost tveganj.

Ob tem pa seveda ugotavljamo, da zaradi skromnega kadrovskega obsega tveganja še vedno obstajajo, saj prav vsi zaposleni izvajamo kakšno dodatno nalogo poleg osnovnih del in nalog svojega delovnega mesta (npr. računovodja izvaja kadrovske zadeve, čistilka občasno izvaja naloge inspicienta, poslovna sekretarka organizira skupinske obiske in abonmaje, sodelavka za PR ureja spletne strani in družabne portale, tehnični vodja pomaga pri oblikovanju urnika predstav idr.).

Kadrovski obseg

Lutkovno gledališče Maribor ima sistemiziranih 33 delovnih mest, financerja jih financirata 15 + 7, skupno 22, LGM iz lastnih sredstev zagotavlja plačo 1,5 zaposlenega. Z ambiciozno zastavljeno kadrovsko politiko v smislu izbora kakovostnih kadrov v LGM lahko zagotavljamo umetniške in druge kreativne presežke, a nikakor ne moremo preseči številčne omejitve, ki predpisuje obseg delovnega časa zaposlenih. Veliko podporo vidimo v izvajanju programa javnih del, ki nam je zagotovil 2 pomožna delavca kot pomoč pri izvedbi programa.

Ob koncu leta 2013 je LGM zaposlovalo 25,5 delavcev, kar je še vedno 7,5 manj, kot predvideva uravnotežena in veljavna sistemizacija ter jo prenese organigram (pa še od tega sta dva delavca pomožna in zunaj sistemizacije delovnih mest v LGM). Primanjkljaj je očiten predvsem v delavnicah za izdelavo lutk in scene (kjer delajo zunanji sodelavci za posamezne projekte, ker lastnega kadra nimamo dovolj in ga ne smemo dodatno zaposliti), enako velja za odrsko-scenske mojstre, zato zaposleni oblikovalci zvoka in svetlobe opravljajo tudi to delo. To zmanjšuje obseg možnega programa, saj zaposleni v tehnični službi bistveno presegajo dovoljeno urno obremenitev. Rezultat je večje število izvedenih nadur (1.938).

Posledično pa so tudi programski stroški, natančneje stroški dela v LGM visoki, in to na področju avtorskih honorarjev in študentskega dela. Trenutni program smo dolžni izvajati v tem obsegu zaradi zahtev investicijskega projekta prenove minoritskega samostana.

Ostajamo v začaranem krogu, iz katerega 'razvojna' pot v danih okoliščinah odobrenih zaposlitev vodi samo vzvratno.

Prenovljen in razširjen program

Prenovljeni program se usmerja v sodobne lutkovne tehnologije, inovativne odrske rešitve, alternativni izraz, izvirna besedila, na mejna področja gledališkega izraza, hkrati pa ostaja privlačen za širok krog gledalcev. Pri snovanju predstav upoštevamo v strateškem razvoju opredeljene kriterije, predvsem pa vsako predstavo posebej natančno definiramo tudi glede na ciljno občinstvo, da ne begamo gledalcev ob dejstvu širitve programa, namenjenega vsem starostnim skupinam. Repertoar skušamo ohranjati v mejah pričakovanega, da s preveliko količino in pregrobimi posegi v znan lutkovni medij ne bi zbegali gledalcev. Tako novosti uvajamo zlagoma, a na vseh nivojih, v 2013:

- kompleksen odrski izraz (*Alica v čudežni deželi*, *Maček z vrečo opotečo*)
- vloga glasbe in zvoka v predstavi (*Cyrano*, *Piskač iz Hamelina*)
- celovita estetika (*Alica*, *Cyrano*, *Piskač*)
- inovativna lutkovna tehnologija (*Alica*, *Vitez železnega srca*)
- avtorsko besedilo z odmikom od poučne komponente (*Vitez železnega srca*, *Maček z vrečo opotečo*)
- eksperimentalni avtorski pristop (*Vselej ista zgodba*)
- idr.

Zanimivo je, da predstave za odrasle prenesejo večjo stopnjo drznosti v nagovoru gledalcev, ta je celo dobrodošla, predstave za otroke pa naj bi po pričakovanjih (odraslih?) še vedno zagotavljale varnost sporočil, nekakšno preprostost v celotni strukturi in predvidljivo tradicionalnost moralnih dimenzij. Odstopanja od navajenega so za odrasle spremljevalce begajoča (npr. preveč glasbe, 'mejna' tematika, neposrednost, grobost, počasnost ipd.). Otroke bi na vsak način želeli obvarovati pred nevarnostmi sveta in jih zavili v vato naivnih in zabavnih zgodbic, ki le plaho požugajo v smislu poenostavljenega pravljичnega ločevanja med dobrim in zlim.

Ta premislek tukaj morda ni na mestu, je pa še kako pomemben pri snovanju repertoarja, saj lahko trmasto vztrajanje pri svojem odvrne gledalce in jih tako izmakne previdnejšim poskusom prenavljanja umetniških nagovorov. Odločili smo se za zložno pot, za počasne in nežne spremembe, a vseeno za spoštljiv odnos do mladih gledalcev, ki ne dopušča podcenjevanja njihovih zmožnosti razumevanja kompleksnejših tematik in globokega doživljanja estetskih vsebin. S presenetljivo in privlačno podobo skušamo ohranjati njihovo 'odprtost' in sprejemljivost. V letu 2013 smo vnesli kar nekaj 'kočljivih' tem: osamljenost otrok in neobčutljivost odraslih (*Vitez železnega srca*), nevarno potrošništvo (*Maček z vrečo opotečo*), varljivost videza (*Cyrano*), neusmiljen in uničevalen pohlep (*Piskač iz Hamelina*), nesmisel (*Alica v čudežni deželi*).

Trajna širitev programa gre na eni stran na račun predstav, namenjenih mladini in odraslim, na drugi pa seveda v zagotavljanju zadostnega števila predstav za najmlajše. Zato smo v letu 2013 ohranili na repertoarju kar 21 uprizoritev iz preteklih sezon. To je, tako zgleđa, uspešna odločitev. Odrasli so začeli v precejšnjem številu obiskovati tudi otroške predstave in večinoma ugotavljajo privlačnost tega programa. Najbrž je to posledica kompleksnejših zasnov tudi otroških predstav. Slednje se trudimo koncipirati kot družinske s spodnjo starostno mejo otrok, ki še razumejo njim namenjena sporočila.

Pri predstavah za mladino in odrasle ugotavljamo, da se najboljše obnesejo tiste, ki imajo eksperimentalno zasnovo (npr. *Proces*, *Mož, ki je sadil drevesa*, *Gagarin!*), saj nagovarjajo 'drzne' obiskovalce gledališča. Predstave, ki nagovarjajo klasično gledališko publiko, so slabše obiskane, saj je to sorta gledalcev, ki po navadi zahaja v dramsko gledališče. Pri teh se je potrebno vedno znova potruditi za zadosten obisk, ker lutke v primerjavi z zrelo dramsko igro podcenjujejo, sploh pa 'so za otroke'.

Med uspešnicami leta je bila tudi prva predstava LGM, namenjena najmlajšim (small size). Ta je pritegnila veliko število gledalcev s širšega geografskega območja, ki so se tudi ponovno vračali. Podobno je živela tudi nežna predstava *Janček ježek*, ki so jo gledalci sprejeli za stalnico na programu, enako kot že leto poprej predstavo *Ko je Šlemil šel v Varšavo*.

Po drugi stran pa gre širitev tudi na račun bogatega pedagoškega programa, ki dejansko postaja nujna in potreba. Dopolnjuje redni gledališki program, vzpostavlja in razvija razumevanje lutkovne umetnosti (s tem kultivira in vzgaja občinstvo) ter spodbuja lastno (pretežno otroško) ustvarjalnost. S temi nalogami senzibilizira mlade obiskovalce in v njih prebujajo potrebo po umetniških doživetjih. Posreduje estetske vsebine in jih skuša oblikovati v kritične, misleče, predvsem pa čuteče ljudi z razvitimi duhovnimi potrebami in željo po preseganju zgolj osnovnih vsakdanjih navad. S pragmatičnega vidika pa tak smiselno zastavljen pedagoški program ohranja čvrsto vez z našimi najštevilnejšimi obiskovalci – organiziranimi skupinami iz vrtcev in šol.

Med dopolnjevalnimi vsebinami imata v letu 2013 posebno mesto oba studijska projekta, posebno inovativen Studio MaMa s skoraj terapevtskimi učinki ob umetniškem kreiranju (pre)zaposlenih žena.

Učinkovitost vodstva

Vodstvo gledališča deluje usklajeno in povezano. Svet gledališča je aktiven v želji po čim boljšem delovanju zavoda. Člani so pri delu tvorni, radovedni in konstruktivni. To je za zavod vitalnega pomena in dragoceno, sploh v sedanjih negotovih (predvsem finančnih) okoliščinah.

Programski svet (še) išče svoje koordinate, a bi se lahko še aktivneje vključeval predvsem v premisleke o umetniški naravnosti gledališča. To bi bilo umetniški vodji v veliko pomoč. Direktorica in umetniška vodja namreč ugotavlja tudi krepko povečan obseg lastnega dela, povečano kompleksnost in razpršenost nalog, vedno večje birokratske zahteve, nepovezanost med kakovostjo in količino dela uradnim prepoznavanjem uspešnosti opravljenega, pa tudi neprimeren obseg dela za premajhno število zaposlenih. Hkrati je dvojna funkcija direktorja in umetniškega vodje v zavodu s tolikšno količino izvajanega programa vedno večji napor, saj terja več kot osemurno prisotnost in neprestano iskanje novih organizacijskih in izvedbenih rešitev. LGM se namreč po letu dni novih okoliščin delovanja še ni popolnoma ustalilo, in tako je že samo koordiniranje tekočih procesov velik zalogaj, po drugi stran pa bi bilo škoda popustiti, saj je prav sedaj najprimernejša situacija za iskanje novih razvojnih možnosti gledališča, za oblikovanje smiselne vizije, vzpostavljanje sistemske profesionalizacije področja, stabilizacijo pomembnih nacionalnih vsebin.

Poleg vsega strokovnega dela pa so prisotne dodatne obremenitve vključevanja v drugo in tretjo fazo prenove minoritskega kompleksa in prevzemanja avditorija v upravljanje LGM.

Ekonomičnost in funkcionalnost infrastrukture

Prenovljena stavba je estetska, veličastna, navdušujoča, a razkošna in potratna ter kompleksna za vzdrževanje. Tekoče skrbno vzdrževanje objekta je osnovni pogoj za njegovo 'vzdržljivost', odpravljanje napak pa nuja za vzpostavljanje normalnih delovnih pogojev.

Že leta 2012 so pretekli garancijski roki za večino elementov na/v objektu (razen strehe in fasade), zato so zrastle stroški vzdrževanja zahtevnega objekta, ko se pojavljajo 'zapoznele' napake, ki jih je potrebno odpravljati.

Navadili smo se na določene nefunkcionalne arhitekturne rešitve in jih rešujemo na različne načine, recimo dostopnost celotne stavbe med izvajanjem programa za javnost nadziramo z okrepljeno hostesno službo, kar deluje manj agresivno kot prisotnost varnostnikov, razlike v (v obeh primerih povečanih) stroških pa v resnici ni. Številne rešitve krepko vplivajo na povečevanje stroškov programa, recimo nefunkcionalna velika dvorana narekuje tehnološke lutkovne rešitve (čemur se skušamo izmikati). Z omejitvami se srečujemo tudi v obeh delavnicah, ki ju postopoma prilagajamo dejanskim potrebam dela (npr. premeščanje strojev, dodelava prenosne komore, prilagoditev pohištva, izdelava naprav za odsesavanje).

Vse zaznane disfunkcije skušamo odpravljati tako, da je to čim manj moteče za obiskovalce. Sproti upoštevamo morebitne pripombe, iščemo rešitve in inovativne pristope.

Avgusta 2013 smo (spet) izvedli selitev, tokrat vse skladiščene opreme gledališča v nove in večje skladiščne prostore, kjer je fundus sedaj varne pred vremenskimi vplivi in morebitnimi poškodbami zaradi napačne hrambe.

Klima

Visoka stopnja motiviranosti za delo, za ustvarjanje, za izboljševanje obstoječega, za medsebojno pomoč in timsko delo ni pogost pojav v javnem sektorju. Najbrž je visoka stopnja odgovornosti in pripadnosti posledica majhnosti dobro uglašene kolektiva s spoštljivimi odnosi, po drugi strani pa se vodstvo še kako krepko zaveda, da takšna situacija ne more biti trajna, saj se ljudje slej ko prej utrudijo in omagajo. Zato ves čas iščemo ustvarjalne izzive, ki ohranjajo živost in privlačnost dela v gledališču ter ponujajo ustrezno zadoščenje po dobro opravljenem delu. Hkrati pa zaznavamo utrujenost od nenehnih sprememb in nezmožnosti umirjenega delovanja ob dejstvu prenove v sedanjih kulturi finančno nenaklonjenih časih.

V sredini leta 2013 je kolektiv pretreslo anonimno pismo, ki je terjalo dokončni obračun z vodstvom zaradi številnih nepravilnosti (kraja, deljenje provizij) in izvajajočega mobinga, hkrati pa klevetalo kakšno polovico zaposlenih. Poslano na številne naslove je kljub hitri reakciji pol leta burkalo odnose in nalagalo dodatno delo predvsem direktorici in računovodstvu. Zaposleni so odločno odreagirali v obliki pisnega osebno podpisanega protesta prtoti takemu načinu obravnavanja zavoda ter okrepili metode prepoznavanja in obvladovanja tveganj (dopolnili so tudi Načrt integritete). Zdi se, da je kolektivu uspelo zaječiti odtok polinformacij, ki so lahko nevarna podlaga škodovanju, a prevelikemu zadovoljstvu z delom, ki bi utegnili priklicati zlobno privošljivost in revanšizem izključenih, se vsi izogibajo.

Zavedamo se, da notranja klima narekuje delovne odnose - ti so del ustvarjalnih procesov, ki nato v javnem prostoru nagovarjajo občinstvo. Ali drugače: notranja klima sooblikuje obraz javnega zavoda ter vpliva na njegovo umetniško in splošno kulturno pristonost.

Stališče

Po pregledu v letu 2013 izvedenega programa smo zadovoljni z izvedenim tako v umetniškem kot v poslovnem smislu. Zaznavamo prve znake stabilizacije delovanja, v poslovanju opažamo umirjanje določenih trendov ter zmoremo predvidevati in obvladovati večino elementov tveganja v sedanjih okvirih delovanja, vendar z negotovimi rezultati gradbenih posegov v neposredni sosesčini (in v objektu).

Investiranje v kulturno infrastrukturo

Nepričakovane, nedopustne posledice

Leto 2013 se je v vseh pogledih izteklo zadovoljivo, predvsem na račun vztrajanja, truda in jasnega oblikovanja zahtev zavoda. Lokalni prostor je naklonjeno podprl prepoznane potrebe in vstopil v sofinanciranje delovanja tako, da se je poslovno leto tudi finančno izšlo.

Program smo izpeljali v skladu z načrtom (razen v primeru višje sile – poškodbe igralca). Kar je bilo v naših močeh, smo izvedli, oblikovali pa smo tudi natančen in enako ambiciozen načrt za naprej. Pokazali smo zgledno razumevanje novih okoliščin delovanja in se pogojem hitro prilagodili. Odgovorno smo sprejeli obveznosti upravitelja kompleksnega objekta in podprli nacionalni lutkovni program. Povezovali smo se mednarodno, širili ime slovenske uprizoritvene umetnosti in prijazno sprejemali številne goste.

Vendar brez uresničitve skladne finančne sheme in zagotovila ustrezne kadrovske zasedenosti LGM svoje poti ne bo moglo nadaljevati. Najbolj problematična je prepoved dodatnega zaposlovanja, ki je nujno, saj po vseh izračunih LGM mora doseči kvoto 33 zaposlitev, sicer novega prostora ne more optimalno izkoristiti.

V letu 2014 nas tako čaka še precej 'neizvedenega' dela, kot npr.:

- oblikovanje druge in tretje faze stalne razstave lutk v novem razstavišču
- razširitev tedenskega programa in oblikovanje nove dopolnjene strategije abonmajev, oboje v povezavi s celovitim trženjskim načrtom
- vzpostavitev kavarne z ustvarjalnim programom
- nujno tesnejše povezovanje, stalna izmenjava in koprodukcijsko povezovanje z drugimi gledališči ter zavodi v mestu

Grožnjo delovanja LGM predstavlja predvsem nezaključena izgradnja druge in tretje faze minoritskega kompleksa – cerkev s podstrešjem in zunanji avditorij. Stavba zaradi tega nima dokončno urejene okolice (težji dostop), oteženo je načrtovanje programa zaradi nedorečenosti rokov zaključka del, potrebno je usklajevanje z gradbiščem (avditorij), prihaja do energetskih izgub zaradi neurejenosti (in odprtosti) podstrešja, v resnici tretjega nadstropja, gledališča. Problematična pa je tudi neodločnost naročnika (MOM) pri dokončni definiciji programov v teh še nedograjenih prostorih (predvsem podstrešja, ki je dostopno samo skozi celoten objekt gledališča).

Možne težave vidimo tudi v dejstvu, da je LGM edino gledališče v pristojnosti ustanovitelja, ki zato težje razume specifično potreb in okoliščin delovanja gledališča. Potrebne so resne strokovne strategije, popolnoma nedopustne pa so politične odločitve v zvezi s tem. Vendar se dialog postopno krepi in prvi znaki razumevanja posebnosti delovanja javnega zavoda s področja gledališča se že kažejo, tudi s podporo in angažmajem sveta zavoda.

LGM je poslovanje zaključilo s presežkom odhodkov nad prihodki v vrednosti 10.302 evra, izhajajočim iz Zakona o načinu izplačila razlike v plači zaradi odprave tretje četrtine nesorazmerij v osnovnih plačah javnih uslužbencev.

Ocena uspeha v primerjavi s prejšnjimi leti

V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo poslovno leto 2013 uspešno, tako v umetniškem smislu kot po obsegu izvedenega programa. (Pri čemer ga primerjamo tudi z EPK-jevskim letom 2012 skozi celotno poročilo.) S skromno kadrovsko zasedbo (24 zaposlenih in 2 delavca iz programa javnih del od februarja do decembra 2013) je slednje seveda finančno tvegano – pomeni namreč povečano število zunanjih sodelavcev, večje število delovnih ur, razširjen obseg dela, predvsem pa permanentno preseganje lastnih moči. Na tak način se ne da varčevati. Tega ne dopuščajo že sami razkošni novi prostori, kjer so funkcionalni stroški šestkrat višji kot pred selitvijo.

Vendar je LGM leto 2013 izvedlo izjemno uspešno:

- 6 premier,
- 21 ponovitev,
- odmevna festivalska gostovanja v tujini,
- sedem mednarodnih in šest nacionalnih nagrad, skupaj 13
- zelo živ in kakovosten festival PLP,
- odmeven nacionalni festival Bienale lutkovnih ustvarjalcev,
- dobro pripravljen, prenovljen, razširjen in ustrezno sprejet sklop pedagoških vsebin,
- privlačna podoba in inovativni nagovori,
- opazna prisotnost gledališča v javnem prostoru,

vse to dokazuje trditev o uspešnosti.

Postopno opažamo, da se večja problem določanja višine stroškov dela zunanjih, pogodbeno vezanih ustvarjalcev, saj težko sledimo uveljavljenim kriterijem s področja gledaliških dejavnosti, ki so stalnica v ostalih gledališčih po Sloveniji. Tu bi splošno sprejeti in uveljavljeni standardi za gledališča lažje določili vrednotenje posameznega kreativnega ali tehničnega dela.

Ponavljajoč problem: Slovenski kulturni prostor nima izdelanih standardov za gledališča in lutkovna gledališča tako za umetniški kot tehnični kader. Z vsem tem je povezana kakovost izvedenega umetniškega programa, ki temelji na sodelovanju z zunanjimi sodelavci. Za zdaj smo kot 'novo' gledališče še mikavni (tudi za tuje sodelavce) in se lahko pogajamo, vendar tudi ta situacija ne bo dolgo trajala. Zato smo z veseljem pristopili k preizkušanju predloga normativov, v prvi fazi za igralce.

Naša naloga v letu 2013 je bila ohranjati prepoznavnost LGM, dodatno pridobljeno z aktivno vključitvijo v projekt EPK, to vzdrževati in ustvarjati stabilne pogoje za ustrezen razvoj LGM v prihodnosti. Smernice pa so jasne.

Prepričani smo, da prepoznavnost LGM v novih okoliščinah delovanja raste (zadosten obisk, medijska pozornost, interes za gostovanja, vabila na festivale), kar pripisujemo uspešnemu delu gledališča. Hkrati pa to dejstvo seveda narekuje odgovornost za nadaljnji razvoj, sploh v trenutnih negotovih razmerah varčevalnih ukrepov, skozi katere je težko individualno obravnavati potrebe določenega zavoda.

Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

Ocena gospodarnosti je najbrž razvidna tudi iz priloženega finančnega poročila in poglavja Ocena uspeha pri doseganju ciljev. Leto 2013 je bilo za LGM zgledno gospodarno.

Enotnih meril in standardov za ocenjevanje dela gledališča ni, zato LGM načrtuje in izvaja program po lastnem preudarku in ustrezno strokovno podprto, a v okviru sredstev javnega financiranja (MZK in MOM), sponzorjev in lastne dejavnosti (prodaja predstav, vstopnic in abonmajev). Pri teh premislekih se odločamo za večja tveganja na področjih, ki jih razume kot odgovoren del lastne javne službe – npr. popularizacija lutkovnega medija in nagovarjanje širšega občinstva (mladine in odraslih), dostopnost programov (nizke cene vstopnic, posebno za otroke).

Sredstva za izvajanje javne službe so znašala 1.208.957 evrov (1.298.298 evrov v letu 2012, 1.244.518 v letu 2011, kar kaže na upad tudi v primerjavi z leti prej; indeksa 93 in 97), od tega iz državnih virov 642.598 (leta 2012 662.624; indeks 97), iz občinskih virov pa 394.330 (leta 2012 395.226; indeks 98). Upad gre tudi na račun dodatnega financiranja v letih 2010-2012 za izvajanje dolgoročnih projektov v okviru programa EPK, ki je sedaj zaključen.

Sponzorski in donatorski delež je nizek 6.686 (7.850 evrov v 2012), kar za obubožani Maribor ni nenavadno, je pa nevarno, vendar se nekaj dodatne podpore 'skriva' tudi v partnerskih akcijah, npr. odkupu predstav, izmenjavah, medijskem partnerstvu, kompenzacijah v oglaševanju. Tukaj se odpira velik prostor, ki smo ga že v letu 2013 že uspešno izkoriščali. Prav tako kaže usmeriti veliko več pozornosti v izdelavo celovite marketinške strategije, ki bo urejala osmišljeno nagovarjanje točno določenih družbenih skupin, oblikovanju akcij, iskanju novih oblik sodelovanja, vse z namenom povečane obiska. S tem projektom smo začeli jeseni 2013.

Ocenjujemo, da smo s pridobljenimi sredstvi in z lastnim zaslužkom 172.029 (leta 2012 198.348), kar znaša 14,2 % prihodkov za izvajanje javne službe, izvedli uspešen program, da se je vložek splačal, na prvem mestu v kakovosti opravljene javne službe v letu 2013. LGM je močno prisotno v javnem prostoru, kar dokazuje tudi osupljivih 558 medijskih objav (ne upoštevajoč spletne objave in dnevne napovednike programa). Lastni zaslužek s težavo povečujemo zaradi potrebe po ohranjanju izvedljive količine programa in zagotavljanju dostopnosti (predvsem nizke cene vstopnic in brezplačni ogled dogodkov na festivalu PLP).

Zelo pomemben segment je sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi, ki v sklopu skupinskega abonmaja Minoritska sezona vsaj trikrat letno obiščejo gledališče. Stalnih abonentov je 29, med njimi 11 vrtcev, 17 osnovnih šol in PeF UM. Med njimi pogrešamo starejše osnovnošolce in srednješolce. Ohranjanje zaupanja obstoječih abonentov in pridobivanje 'problematičnih' sta prioritetni nalogi prodaje predstav zaključenim skupinam.

Povečanje stroškov zaznavamo predvsem v segmentu založniških in tiskarskih storitev (13 % - povečana promocijska aktivnost, predvsem v povezavi z nacionalnim festivalom in promocijo sezone 2013/2014) ter reprezentance (tuji gostov na festivalih).

Cena vstopnic za predstave LGM je enaka kot leto prej (povprečno znaša 3,4 evrov; redna cena otroške predstave je 5 evrov, odrasle pa 10), vendar v socialno nestabilnem lokalnem

okolju ne kaže povečevati zaslužka na račun že tako povprečno slabe socialne slike prebivalstva. Abonmajske in 'akcijske' vstopnice so še cenejše (4 in 8 evrov), vsekakor pa se obnašamo tudi socialno angažirano in otrokom iz slabše situiranih okolij, invalidom ter otrokom z motnjami v razvoju omogočamo brezplačen ogled predstav. To je dejstvo, ki z indeksi uspešnosti nima in ne sme imeti nič skupnega. Zato smo ubrali drugačno politiko – nikakor nismo zvišali cen vstopnic za otroke, temveč smo to storili s predstavami za odrasle, ki zaradi želje po popularizaciji te vsebine še vedno ne dosegajo povprečnih cen gledaliških predstav drugih gledališč. LGM se skuša vzpostaviti kot strokoven lutkovni center, in to kot široko odprt umetniški center, ki ljudi sprejema dobrodošlo in budi njihovo domišljijo.

Učinkovitosti poslovanja v letu 2013 se da meriti skozi finance, a posredno so učinki vidni na ravni umetniške rasti programa, prepoznavnosti ter sprejetosti v okolju in med strokovno javnostjo pa tudi v uspešnem vzpostavljanju organizacijske in programske stabilnosti po vzpostavitvi novih strateških okvirov delovanja zavoda po selitvi leta 2010.

Menimo, da bi bilo odločnejša trženjska usmerjenost zavoda glede na osnovno javno službo, zaradi katere je le-ta ustanovljen, dolgoročno precej tvegana odločitev, četudi bi kratkoročno utegnili zagotoviti želeni finančni učinek. Dostopnost kakovostnih umetniških vsebin otrokom mora biti naloga družbeno odgovorne institucije. Upamo, da bomo to stališče lahko ohranjali tudi v bodoče, ne da bi bistveno ogrozili učinke poslovanja.

Izkazani presežek odhodkov nad prihodki ne izhaja iz neučinkovitega ali negospodarnega poslovanja, pač pa iz navodil, prejetih v zvezi z izvajanjem Zakona o načinu izplačila razlike v plači zaradi odprave tretje četrtine nesorazmerij v osnovnih plačah javnih uslužbencev.

Več v prilogi Računovodsko poročilo 2013.

Ocena učinkov poslovanja

Poslovanje LGM v novih okoliščinah (po selitvi) ocenjujemo kot učinkovito, saj je gledališču v kratkem času in ne v polnem obsegu javnega financiranja delovanja uspelo vzpostaviti prepoznavno podobo, zbuditi pozornost okolja (in jo ohranjati!), hkrati pa dosledno slediti načrtanim dolgoročnim ciljem:

1. LGM izvaja velik obseg sodobnih predstav v skladu z zastavljenimi smernicami.
2. LGM povečuje število obiskovalcev predstav in drugih vsebin (pedagoškega programa, razstave).
3. LGM natančno definira svoj program glede na ciljne starostne skupine in ohranja preglednost programa.
4. LGM je povečalo dostopnost programa:
 - z razširitvijo delovnega časa blagajne,
 - s sodobnim programom za prodajo vstopnic,
 - z možnostjo spletnega nakupa vstopnic,
 - s sprotim obveščanjem javnosti preko elektronskih medijev (spletna stran, facebook, newsletters),
 - z okrepljeno prisotnostjo v medijih,
 - z ugodnostmi pri nakupu vstopnic za posameznike in skupine, za otroke in odrasle,
 - z brezplačnimi vstopnicami za socialno ogrožene, invalide, otroke z motnjami v duševnem razvoju,
 - z občasnimi privlačnimi akcijami (češki teden, lutkovna okupacija, ustvarjalne delavnice, japonska jesen),
 - z izdajanjem zanimivih predstavitvenih publikacij (gledališke knjižice, sezonska knjižica, festivalska knjižica, zloženki o gledališkem bontonu in predstavitvi lutkovnega gledališča, vodič po razstavi),
 - drugo.
5. LGM povečuje privlačnost programa z vpeljevanjem zanimivih spremljevalnih vsebin, tudi z oblikovanjem stalne muzejske razstave lutk.
6. LGM utrjuje svojo strokovno pozicijo z organizacijo seminarjev, posvetov, pogovorov, okroglih miz na temo lutkovne umetnosti, predvsem pa nacionalnega festivala.
7. LGM za svoje predstave prejema številne nagrade.
8. LGM se kot strokovni partner dobro povezuje s stanovskimi organizacijami.
9. LGM vzpostavlja smiselno strategijo festivalskih gostovanj.
10. LGM se logično koprodukcijsko povezuje s kompatibilnimi producenti.
11. LGM dobro sodeluje z ustanoviteljem (MOM) in financerjem (Ministrstvo).
12. LGM se aktivno vključuje v pripravo študijskega programa za smer lutkovno gledališče v sklopu akademije za umetnosti, ki jo ustanavlja Univerza v Mariboru.
13. LGM kot dober gospodar vzdržuje čudovit prenovljeni objekt, ki ga je prejelo v upravljanje, skrbi za odpravo napak in pomanjkljivosti v garancijski dobi ter skrbi za redno servisiranje.
14. LGM je po izvedbi revizije odpravilo številne elemente tveganja, ki bi utegnili ogroziti učinkovitost poslovanja.
15. LGM vztrajno išče ekonomske porabe javnih sredstev in možnost sponzorskih sodelovanj.
16. LGM se trudi dopolniti kadrovske strukture za boljše in bolj optimalno poslovanje.
17. Zaposleni v LGM ohranjajo visoko motiviranost za delo v zavedanju skupnih ciljev delovanja.

Pomembno / Vse dejavnosti gledališča so transparentne in v okolju delovanja opazne, predvsem pa vsebine dostopne. LGM se skuša razvijati v privlačen in zaupanja vreden kulturni zavod s ponudbo prepričljivih umetniških vsebin.

Kadrovanje

To je ena izmed najboljčutljivejših nalog vodstva. Le-to si namreč želi vrhunski kader, visoko motiviran in strokovno usposobljen. Vendar ne more ponuditi optimalnih pogojev dela. Zakaj ne?

LGM je kadrovsko podhranjeno že leta. Redno zaposlenih je bilo do selitve 15 delavcev, v letu 2010 je bilo v skladu z investicijsko pogodbo dodatno zaposlenih 7 delavcev. V soglasju z MOM smo dodatno zaposlili še čistilko in scenografko. Veljavna sistemizacija je osnova smotrnega kadrovskega načrtovanja, izkušnje pa pomagajo pri izbiri konkretnih kandidatov. A sistemizacija predvideva 33 zaposlitev (9 manjkajočih delavcev), do koder je še dolga pot, sploh v trenutnih razmerah varčevalnih ukrepov.

Vsi novi kadri so se izkazali za izjemno dobro usposobljene in predane delavce z odličnimi izkušnjami, zato so lahko začeli z delom (v katerega so se vsi predčasno postopoma uvajali) takoj ob nastopu službe, igralski ansambel pa je nenadoma kar vzcvetel. V letu 2012 smo izvedli dve zaposlitvi – eno podaljšanje pogodbe za določen čas in eno nadomestno zaposlitev na delovnem mestu oblikovalca lutk – lutkovnega tehnologa, v letu 2013 pa še eno nadomestno zaposlitev mojstra za izdelavo lutk in scene, s čimer smo v minimalnem možnem obsegu uredili razmere v delavnici, ki jo je bilo najtežje usposobiti. Pretoka izkušenj namreč ni bilo, zato sproti izvajamo usposabljanja, posvete, zaposlene pa motiviramo za vključevanje v izobraževanja drugod.

Še vedno pa sedanje število 24 ne zadošča za izvedbo zastavljenega programa v dveh dvoranih, na gostovanjih in v studiu (pedagoški program). Trenutno vključujemo vrsto pogodbenih zunanjih sodelavcev, kar bomo v bodoče tudi nadaljevali (gostujoči igralci, predvsem izdelava lutk in scene, seveda tudi hostesna služba, vključno z garderobo).

Nujno bi morali slediti zaposlitvenemu načrtu in v letu 2014 dodatno zaposliti še vsaj 2 delavca:

- 1 odrsko-scenski mojster ali podoben kader v tehnični službi
- 1 mojster za izdelavo lutk in scene

Upamo, da bo program novega gledališča s 33 zaposlenimi postopoma in v boljših časih uresničen, tako da bo lahko zastavljeni program v celoti realizirali, kot je zapisan v investicijskem načrtu prenove objekta. Dva odra in vsi dodatni prostori bodo nujno potrebovali kvalificirano tehnično osebje, da bo lahko gledališče delovalo brez povečanih obremenitev zaposlenih, kar ne sme biti rešitev, saj prinaša dodatne obremenitve in dodatno tveganje za izvajanje programa ne glede na dejstvo, da dviga stopnjo pripadnosti in motiviranost za delo.

Investicije

LGM je (ob koncu leta 2010) prevzelo v upravljanje premoženje MOM v obliki nepremičnine z ustrezno opremo za izvajanje gledališke dejavnosti. Vrednost premoženja je 31. 12. 2013 ocenjena v višini 13.686.133 evrov.

S tem je investicijski projekt prenove minoritskega kompleksa v prvi fazi – lutkovnega gledališča – zaključen, a se druga in tretja faza že izvajata (predvideni zaključek obeh je v letu 2014).

Upravljanje tako razkošnega premoženja je odgovorna in obsežna naloga, ki se je LGM loteva sistematično in natančno:

- Izdelali smo natančen vzdrževalni načrt objekta, za katerega izvajanje je pooblaščen gospodar-upravnik.
- Uveljavili smo nujne dopolnilne investicije, ki ovirajo funkcionalno rabo objekta (npr. vgradnja dodatnega hranilnika za toplo vodo pri toplovodni črpalki, stalna zatemnitev prve linije steklenih polj na strehi velike dvorane, toplotna izolacija odra v veliki dvorani).
- LGM je sklenilo vse nujne vzdrževalne pogodbe z zunanjimi izvajalci (v skladu z vzdrževalnim načrtom).
- LGM je izvedlo dopolnitve, izboljšave in spremembe, ki jih zahteva varnostni načrt z oceno tveganja (osvetlitev delovnih mest, varnostne ograje, stopniščno razsvetljavo in oprijemala, izolacijo odra ipd.).

Večjih investicij v letu 2013 nismo načrtovali, zastavili smo samo najnujnejše, nabavili pa opremo:

- dva računalnika (organizacija in vodstvo) z zmožnostjo namestitve aplikacije Ifigenija
- naprava za odsesavanje (varnostni ukrep v delavnici)
- avtomobilsko navigacijo (gostovanja)
- umts aparat (gostovanja)

v skupni vrednosti 5.327 €.

Predvidevamo, da v prihodnjih letih večje investiranje v gledališko opremo ne bo potrebno (ta je sodobna), je pa drago vzdrževanje le-te.

Največja (tudi finančna) obveza je redno vzdrževanje objekta, da se ga lahko optimalno uporablja (tekoče izvajanje programa) in povečuje njegova funkcionalnost.

Zaključek

Poslovno in finančno poročilo o delovanju javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor v letu 2011 je bilo soglasno sprejeto na seji sveta gledališča v petek, 21. 2. 2014, v prostorih Lutkovnega gledališča Maribor na Vojašniškem trgu 2 A.

Maribor, 21. februar 2014

Mojca Redjko,
direktorica

Lidija Divjak Mirnik,
predsednica sveta gledališča